

8
Sınıf

IQ

T.C. İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK
SORU KÜTÜPHANESİ

VİDEO
ÇÖZÜM

MOBİL
KÜTÜPHANE

AKILLI
TAHTA

Hedefine Paraf At

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI

Ünite 1

Test - 1

1. Coğrafi Keşifler sonucu Hindistan'a ulaşan ve yeni yerler keşfeden Avrupalılar, keşfettikleri yerlerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştirdiler. Avrupa'daki sermaye birikimi sonucunda bilim, kültür ve sanat gelişti. Bu gelişmeler Rönesans'ın ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Buna göre Coğrafi Keşifler ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'ni olumlu yönde etkilediğine
B) Rönesans'ın meydana gelmesinde etkili olduğuna
C) Avrupa'nın kültürel gelişimine katkıda bulunduğuna
D) Avrupa'nın ekonomik olarak zenginleşmesini sağladığına

2. İslam medeniyetinin en parlak dönemini yaşadığı Orta Çağ'da (375-1453), Katolik Kilisesinin baskısı altında kalan Avrupa'da özgür düşünce ve bilim gelişmemişti. Kilise, hem siyasi hem ekonomik hem de bilimsel faaliyetleri kendi kontrolünde tutuyordu. Kilise söylemlerinin sorgulanmadan doğru kabul edildiği dogmatik düşünce sistemi, neredeyse bin yıl Avrupa'ya hâkim oldu. Ancak XV. yüzyıldan itibaren başlayan Coğrafi Keşifler ve Rönesans'ın etkisiyle Avrupa'da Katolik Kilisesine karşı sesler yükselmeye, eleştiriler yapılmaya başlandı.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

- A) Orta Çağ'da Avrupa'da dogmatik düşüncenin etkisiyle bilim gelişmemiştir.
B) Coğrafi Keşifler ve Rönesans ile birlikte Avrupa'da yeni bir dönem başlamıştır.
C) Avrupa'da belli bir dönem Katolik Kilisesi özgür düşüncenin gelişmesine engel olmuştur.
D) Orta Çağ'da Avrupa'da insanlar dinlerini doğru bir şekilde öğrenip yaşayabilme imkânına sahip olmuştur.

3. Coğrafi Keşifler ve ticaret yollarının değişmesi ile zenginleşen Avrupa'da bilim ve sanat alanında Rönesans, din alanında ise reform hareketi gerçekleşti. Avrupa'da bilim, kültür ve sanat alanında yaşanan Rönesans Dönemi, bilimsel gelişmelerin temelini attı. Avrupa'da yaşanan reform hareketi, insanların sosyal yaşantılarını etkiledi. Bilime verilen değeri ön plana çıkararak dinin etkisinde olmayan, özgür bir araştırma ortamının oluşmasına katkı sağladı. Ayrıca reform hareketleri sonucunda Avrupa'da deney ve gözleme dayanan bilimin önü de açılmış oldu..

Buna göre Avrupa'da yaşanan gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenemez?

- A) Avrupalıların ekonomik imkânlarının artması na
B) Özgür düşüncenin önündeki dinî engellerin ortadan kaldırılmasına
C) Mutlak monarşilerin yıkılarak demokratik yönetimlerin kurulmasına
D) Düşünce özgürlüğünün sağlanarak bilimsel gelişmelerin önünün açılmasına

Orta Çağ'da Avrupa

İslam medeniyeti bilim ve kültür yönüyle Orta Çağ'da altın çağını yaşarken Avrupa'da skolastik düşünce hâkimdi. Yani kilisenin baskısı nedeniyle bilimsel faaliyetler gelişmemişti. Bu nedenle bu dönem "Orta Çağ Karanlığı" olarak adlandırılmıştır.

Dogmatik düşünce: Kilise söylemlerinin sorgulanmadan doğru olarak kabul edildiği sisteme dogmatik düşünce denir.

Dogmatik düşünce nedeniyle Avrupa'da bilim ve kültür gelişmemiştir.

Avrupa'nın Aydınlanmasını Sağlayan Gelişmeler

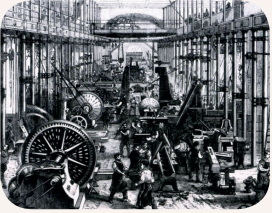
Coğrafi Keşifler: Okyanuslara açılan Avrupalı devletler hem yeni kıtaları keşfettiler hem de doğunun zenginliklerine ulaştılar.

Keşfettikleri yerlerdeki değerli madenleri ülkelerine taşıyan Avrupalılar ekonomik olarak zenginleştirdiler.

Rönesans: Coğrafi Keşifler sonucu zenginleşen Avrupa'da bilim, kültür ve sanata değer verilmeye başlandı. Avrupa'da yaşanan bu gelişmelere "yeniden doğuş" anlı düşünce sorgulanmış, akıl ve bilim rehber olarak kabul edilmiştir.

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Avrupa'da Yaşanan Gelişmeler)

- **Reform:** Rönesans ile kilisenin halk üzerindeki hâkimiyeti azalmıştı. En sonunda kilise akıl ve bilim ile olan savaşını kaybetti. Bundan sonra Katolik Kilisesi kendisini düzeltmek zorunda kaldı. Reform ile birlikte kilisenin eğitim ve halk üzerindeki baskısı sona erdi.
- **Aydınlanma Çağı:** Reform sonrasında güç kazanan bilimsel faaliyetler Aydınlanma Çağı ile zirveye ulaşmıştır. Özellikle 17. yüzyılda başlayan gelişmelerde deney ve gözleme dayalı bilim gelişmiştir.
- **Sanayi İnkılabı:** Bilimsel gelişmeleri teknoloji ile birleştiren Avrupalılar buhar gücü ile çalışan makineler yaptılar. Üretime bağlı olarak ham madde ve enerjiye olan ihtiyaç artmıştır.

- **Sömürgecilik:** Sanayi İnkılabı sonrası ham maddeye olan ihtiyacın artması ile birlikte, gelişmiş devletler gelişmemiş devletlerin yer altı ve yer üstü kaynaklarını zorla ele geçirmeye başlamıştır. Bu durum güçlü devletlerin birbirleri ile sömürgecilik yarışına girmelerine neden olmuştur. Bu yarış, I. Dünya Savaşı ile sonuçlanmıştır.

4. 8-A sınıfında yapılan mini bilgi yarışmasında Avrupa ve Osmanlı isimli takımların verdiği yanıtlar şöyledir:

SORULAR

15. yüzyılda Avrupa'nın bilim, sanat, edebiyat alanlarında gelişmesini sağlayan sürece verilen genel isim nedir?
- Osmanlı Devleti'nin dış borçlarını ödeyememesi üzerine alacaklı devletler tarafından 1881'de kurulan teşkilata hangi isim verilmiştir?
- Dünyanın birçok bölgesinde sömürge sahibi olması nedeniyle "üzerinde güneş batmayan imparatorluk" olarak adlandırılan devlet hangisidir?
- Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik düşüncesi sonucu ülkede çıkan isyanlara karşı Osmanlı toplumunu bir arada tutmak için Tanzimat ve Islahat Fermanlarının ilan edilmesini, Kanun-i Esasi'nin kabul edilerek meşrutiyet yönetimine geçilmesini sağlayan fikir akımı hangisidir?
- Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik düşüncesi sonucu Osmanlı Devleti'ne ilk isyan eden millet hangisidir?

1. Rönesans
2. Boğazlar Komisyonu
3. İngiltere
4. İslamcılık
5. Sırplar

1. Reform
2. Düyûn-u Umûmiye
3. Rusya
4. Osmanlıcılık
5. Sırplar

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Her iki takımın 5. soruyu doğru cevapladığı
- Avrupa takımının Osmanlı takımından başarılı olduğu
- Osmanlı ve Avrupa takımlarının doğru cevap sayısının birbirine eşit olduğu
- Osmanlı takımının Osmanlı ekonomisini ilgilendiren soruya doğru cevap verdiği

5. 15. yüzyıldan itibaren yaşanan gelişmeler Avrupa'nın ilerlemesinde etkili olmuştur.

Avrupa'nın gelişmesinde etkili olan faktörler ve bunların sonuçları ile ilgili aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Reform	Kilisenin otoritesinin artması
B) Rönesans	Bilim, kültür ve sanatta gelişmeler yaşanması
C) Coğrafi Keşifler	Dünya'nın yuvarlak olduğunun ispatlanması
D) Aydınlanma Çağı	Deney ve gözleme dayalı araştırmaların yapılması

6.

Sanayi İnkılabı sonucunda ham madde ve pazar ihtiyacı artmıştır. Bu durum devletler arasında rekabeti doğurmuştur. Devletler arasında yaşanan rekabet ise devletlerin kendi aralarında gruplaşmasına neden olmuştur.

Bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine zemin hazırladığı söylenebilir?

- Reform'a
- Rönesans'a
- I. Dünya Savaşı'na
- Aydınlanma Çağı'na

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Avrupa'daki Gelişmelerin Osmanlı'ya Etkileri)

1. Osmanlı Devleti Kırım Savaşı sırasında aldığı dış borcun faizini dahi ödeyemez hâle gelince sorunun çözümü için Avrupalı devletlerden yardım istemiştir. Avrupalı devletler bir araya gelerek 1881 yılında Düyun-u Umûmiye'yi oluşturmuşlardır. Bu teşkilat Osmanlı Devleti'nin gelir kaynaklarının büyük bir bölümüne el koymuş ve topladığı gelirleri alacaklı devletler arasında pay etmiştir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı'nın gelir kaynaklarında artış yaşandığına
- B) Duyûn-u Umûmiye'nin Osmanlı'nın isteği üzerine kurulduğuna
- C) Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığını kaybettiğine
- D) Duyûn-u Umûmiye'nin uluslararası bir kuruluş olduğuna

2. Osmanlı Devleti, XIX. yüzyılda Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç alarak giderlerini karşılamaya çalıştı. Ancak alınan borçlar büyük oranda israf edildi. Devlet, borçlarının faizini dahi ödeyemez hâle gelecek iflas etti. Bunun üzerine alacaklı devletler Düyun-u Umûmiye adında uluslararası bir teşkilat kurarak devletin gelir kaynaklarının büyük bir kısmına el koydular.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devlet ekonomisinin çöküş yaşadığı
- B) 19. yüzyılda dış borçlanmaya gidildiği
- C) Mali kaynakların verimli kullanılmadığı
- D) Ekonomik alanda Avrupa'yı örnek aldığı

3.

Coğrafi Keşiflerin
Osmanlı Devleti'ne
Etkileri

---?---

---?---

---?---

Şemada "?" olan yerlere yazılması gerekenler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Akdeniz limanları canlılığını yitirmiştir.
- B) İpek ve Baharat yolları önemini kaybetmiştir.
- C) Ticaret gemilerinin Atlas Okyanusu'na kayması sonucunda gümrük gelirleri azalmıştır.
- D) Osmanlı Devleti azınlıkların haklarını yasal güvence altına almıştır.

4.

Osmanlı Devleti Sanayi Devrimi'ni gerçekleştirememiş ve sanayileşmiş Avrupalı devletler ürettikleri malları kapitülasyonlar sayesinde rahatlıkla Osmanlı topraklarında satmışlardır. Sonuç olarak Osmanlı Devleti'nde üretim gerilemiştir.

Bu durumun aşağıdaki sonuçlardan hangisini ortaya çıkarması beklenmez?

- A) Osmanlı ekonomisinin dışa bağımlı hale gelmesi
- B) Osmanlı esnafının Avrupalılarla rekabet gücünün artması
- C) Osmanlı Devleti'nin dış ticaret açığı vermesi
- D) Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmesi

17. yüzyıl sonrasında Avrupa'nın gerisinde kaldığını anlayan Osmanlı Devleti'nde birçok alanda ıslahatlar yapıldıysa da başarılı olunamamıştır.

Coğrafi Keşifler ve Osmanlı

Yeni ticaret yollarının Avrupalılar tarafından bulunması ile birlikte Akdeniz limanları canlılığını yitirmiş, İpek ve Baharat yolları önemini kaybetmiştir.

Osmanlı Devleti bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiştir.

Kapitülasyonlar ve Osmanlı

Ticaret yollarının değişmesi üzerine Osmanlı Devleti dış ticaretin artması için gümrük indirimi yaparak bazı devletlere ticari ayrıcalık (kapitülasyon) tanımıştır. Fakat ucuza üretimi yapılan Avrupa ürünleri Osmanlı pazarını ele geçirmiş, bu durum yerli esnafı zarara uğratmıştır.

Sanayi İnkılabı ve Osmanlı

Sanayi İnkılabı ile büyük fabrikalar kuran Avrupalılar seri üretime geçmişler, çok mal üretmişlerdir.

Osmanlı ise el tezgâhlarında üretim yaptığı için bu durumdan ekonomik olarak zarar görmüştür.

Duyûn-u Umûmiye ve Osmanlı

Ekonomik olarak kötü durumda olan Osmanlı Devleti ilk dış borcunu Kırım Savaşı sırasında almış fakat borcunu ödeyememiştir. Bunun üzerine Avrupalı devletler Duyûn-u Umûmiye'yi kurarak Osmanlı gelir kaynaklarına el koymuşlardır.

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Avrupa'daki Gelişmelerin Osmanlı'ya Etkileri)

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

A) Olumsuz Etkisi

Fransız İhtilali ile birlikte milliyetçilik fikri tüm dünyaya yayılmaya başlamıştır.

Milliyetçilik fikri ile "Her millete bir devlet" anlayışı güç kazanmıştır.

Fransız ihtilali

Milliyetçilik düşüncesinden en fazla çok uluslu devletler olumsuz etkilenmiştir.

Osmanlı Devleti içinde yaşayan Rum, Bulgar, Sırp ve birçok millet kendi devletlerini kurmak için isyan etmiştir.

XIX. yüzyılın başında Osmanlı Devleti'ne karşı ilk kez Sırp'lar isyan etmişler, fakat ilk kez Yunanlılar bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır.

Not

Milliyetçilik isyanları Osmanlı Devleti'nin toprak kaybederek sınırlarının küçülmesinde etkili olmuştur.

Not

Milliyetçilik isyanları Balkanlarda daha etkili olmuştur. İsyanlar sonucu Balkanlarda huzur bozulmuştur.

5. Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden oldu. Özellikle Balkanlardaki Hristiyan topluluklar, milliyetçilik akımının etkisi ve büyük Avrupa devletlerinin de kışkırtmaları sonucu bağımsızlıklarını elde etmek için ayaklanmaya başladılar. Osmanlı Devleti'nde milliyetçiliğin etkisiyle ilk olarak 1804'te Sırp'lar isyan etti. 1829 Edirne Antlaşması'yla Yunanlılar bağımsızlıklarını kazandı. Devam eden dağılma süreci, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda (93 Harbi) alınan ağır yenilgi sonrası 1878 yılında imzalanan Berlin Antlaşması ile hız kazandı. Bu antlaşma ile bağımsızlıklarını kazanan Sırbistan, Karadağ ve Romanya Osmanlı Devleti'nden ayrıldılar.

Bu bilgilere göre;

- 93 Harbi Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecini hızlandırmıştır.
- Bağımsızlığını kazanarak Osmanlı Devleti'nden ilk ayrılan millet Sırp'lar olmuştur.
- Osmanlı Devleti, Rusya ile Avrupalı devletler arasında denge politikası izleyerek ayakta kalmaya çalışmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin farklı milletleri bünyesinde barındırması, milliyetçilik düşüncesinden olumsuz etkilenmesine neden olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III. D) III ve IV.

6. Türk, Rum, Bulgar, Sırp, Yahudi, Arnavut, Boşnak gibi Müslüman ve gayrimüslim milletler Balkanlarda uzun yıllar bir arada huzur içinde Osmanlı Devleti'nin himayesinde yaşamışlardır. Fakat 19. yüzyıldan itibaren azınlık durumunda olan milletler isyan ederek Osmanlı'dan teker teker ayrılmaya başladılar. XX. yüzyılın başlarına gelindiğinde artık Balkanlarda huzur ortamı kalmamıştı.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- Osmanlı Devleti'nin çok uluslu bir yapıya sahip olduğuna
- Milliyetçilik düşüncesinin Balkanlardaki huzur ortamını bozduğuna
- Osmanlı'nın uyguladığı baskıcı politikalar nedeniyle azınlıkların isyan ettiğine
- Osmanlı Devleti'nin Balkanlar üzerindeki hâkimiyetinin zarar gördüğüne

7. Osmanlı Devleti içinde yaşayan azınlıklar XIX. yüzyıldan itibaren Fransız İhtilali'nin etkisi ve Avrupalı devletlerin de kışkırtmalarıyla isyan etmeye başladılar. Sırp'ların isyan etmesiyle başlayan isyan dalgası gide-rek büyüdü. Kısa sürede birçok millet isyan etti. İsyanlar sonucunda bazı milletler bağımsızlıklarını ilan etti ve kendi devletlerini kurarak Osmanlı'dan ayrıldılar.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- İsyanlar sonucunda Osmanlı sınırlarının daraldığına
- Fransız İhtilali'nin Osmanlı'yı olumsuz yönde etkilediğine
- Avrupalı devletlerin Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü koruduğuna
- Milliyetçilik düşüncesinin azınlıkların isyan etmelerinde etkili olduğuna

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Fikir Akımları)

1. Osmanlıcılık, bütün Osmanlı vatandaşlarını ırk, din ve dil ayrımı yapmadan eşit kabul eden siyasi akıma verilen isimdir. 1789 Fransız İhtilali'nin etkisiyle milliyetçilik fikrinin yayılmaya başlaması Osmanlı Devleti'ni ciddi bir bunalıma itmiştir. Batının gücüne karşı koyamayacaklarını anlayan Osmanlı yöneticileri, ona karşı çıkmak yerine, onun sempatisini kazanarak, yardımını elde etmeyi tercih etmişlerdir. II. Mahmut Döneminde Osmanlı Devleti'nde Batı anlayışına uygun ıslahatlar yapılmıştır. Bu yenilikler sonucunda Batı'yı yakından tanıyan, yabancı dil bilen yeni bir genç nesil yetişmiştir. Osmanlıcılık fikri bu genç neslin ürünüdür. Genç Osmanlılar adı altında örgütlenen bu genç kadro, Osmanlı halkına eşit haklar tanınması, bu hakların yasalarla güvence altına alınması, meşrutiyet yönetimine geçilmesi görüşündedir. Osmanlıcılık fikrini savunan Genç Osmanlılara göre; Osmanlı Devleti'nin kurtuluşu, ancak Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan tüm insanlar arasında dil, din, ırk, mezhep farkı gözetmeksizin herkesin Osmanlı vatandaşı olduğunu kabul etmekle sağlanabilecektir. II. Mahmut ve ardından Tanzimat ile sosyal alanda yaratılmaya çalışılan bu fikir, Genç Osmanlıların II. Abdülhamit'e meşrutiyeti kabul ettirmesiyle siyasi alanda da uygulama alanı bulmuştur. Ancak Osmanlıcılık fikri doğrultusunda yapılan tüm çalışmalara rağmen, ülkedeki milliyet isyanlarının durmaması, bu isyanların gelişimine paralel olarak Osmanlıcılık fikrinin de önemini kaybetmesine yol açmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aydınların etkisiyle uygulanan Osmanlıcılık fikri amacına ulaşamamıştır.
B) Osmanlıcılık fikri Batılı devletlerin isteği ve baskısı ile uygulanmaya çalışılmıştır.
C) Avrupa'da meydana gelen olaylar Osmanlı Devleti'nin iç işlerini olumsuz yönde etkilemiştir.
D) Osmanlıcılık fikri Osmanlı Devleti'nde hukuki ve siyasi açıdan önemli gelişmelere neden olmuştur.

2. Osmanlı aydınları devleti parçalanmaktan kurtarmak için çeşitli fikir akımlarına yönelmişlerdir. Bu fikir akımlarından bazıları Mustafa Kemal'i de etkilemiştir.

Bu bilgiye;

- I. Batıcılık
II. İslamcılık
III. Türkçülük
IV. Osmanlıcılık

fikir akımlarından hangileri örnek gösterilebilir?

- A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve IV. D) III ve IV.

3. Osmanlıcılık fikir akımını savunan Jön Türkler ve İttihatçılar, Fransız İhtilali'nin yaymış olduğu adalet, eşitlik ve demokrasi gibi kavramların Osmanlı Devleti'nde Tanzimat, Islahat fermanları ve Kanun-i Esasi ve meşrutiyet yönetimine geçilmesi ile yerleşmesini sağladılar.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dünyadaki gelişmelerin Osmanlı üzerinde etkisini gösterdiğine
B) Fransız İhtilali'nin Osmanlı'nın yönetim şeklinin değişmesinde etkili olduğuna
C) Jön Türkler ve İttihatçıların demokratik değerleri savunduğuna
D) Osmanlıcılık fikrinin I. Dünya Savaşı sırasında başarısız olduğuna

Osmanlı Devleti'ni Çöküntüden Kurtarmak İçin Ortaya Atılan Fikir Akımları

Osmanlıcılık

- ▶ Bir üst kimlik oluşturularak azınlık isyanları önlenmeye çalışılmıştır.
- ▶ Bu fikir Jön-Türkler ve İttihatçılar tarafından desteklenmiştir.
- ▶ Bu fikir akımı Tanzimat ve Islahat fermanları, Kanun-i Esasi ve meşrutiyetin ilanında etkili olmuştur.
- ▶ Balkan Savaşları sonrasında bu fikir akımının uygulanamayacağı anlaşılmıştır.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin ileri gelenleri

İslamcılık

- ▶ Müslüman milletleri halifeliğin sancağı altında birleştirmek düşüncesidir.
- ▶ Temsilcileri II. Abdülhamit ve Mehmet Âkif Ersoy'dur.
- ▶ I. Dünya Savaşı sırasında Arap kabilelerinin İngilizler ile iş birliği yapması, fikrin uygulanamayacağını göstermiştir.

II. Abdülhamit ve Mehmet Âkif Ersoy

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Fikir Akımları)

Batıcılık

- ▶ Bu fikre göre kurtuluş Avrupa devletleri gibi medeni olmakla mümkündür.
- ▶ Temsilcileri arasında Tefik Fikret yer alır.
- ▶ Atatürk inkılap ruhunu Tefik Fikret'ten aldığını söylemiştir.

Tefik Fikret

Türkçülük

- ▶ Millî Mücadele'nin kazanılmasında etkili olmuştur.
- ▶ Mehmet Emin (Yurdakul) ve Ziya Gökalp önemli temsilcileridir.
- ▶ Fransız İhtilali'nin dünyaya yaymış olduğu milliyetçilik düşüncesi bu fikrin oluşmasında etkili olmuştur.

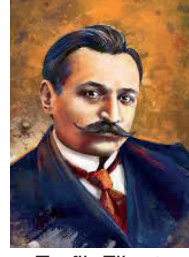

Ziya Gökalp

Mehmet Emin Yurdakul

4.

Osmanlıcılık	Temsilci	İslamcılık	Temsilci
Osmanlı sınırları içinde yaşayan tüm ulusları aralarında herhangi bir ayrıma tabi tutmadan kanunlar karşısında aynı hak ve özgürlüklere sahip olan bir Osmanlı milleti oluşturma fikridir. Bu fikri savunanlar tüm vatandaşların seçtikleri vekiller aracılığı ile devlet yönetiminde rol almasını istemişlerdir.	 Namık Kemal	Müslüman milletler arasındaki iş birliğini geliştirmeyi amaçlayan bir düşüncedir. Bu düşüncede olanlar Müslüman milletleri Osmanlı Halifesi etrafında birleştirmeyi amaçlamışlardır.	 Padişah II. Abdülhamit
Türkçülük	Temsilci	Batıcılık	Temsilci
Fransız İhtilali sonucu ortaya çıkan milliyetçilik akımının etkisi ile oluşmuştur. Bu fikir akımına göre Osmanlı Devleti dini, dili, soyu ve ülküsü bir olan topluma dayanarak ayakta kalabilir ve varlığını sürdürebilirdi. Bu fikir akımı özellikle Millî Mücadele'nin kazanılmasında etkili olmuştur.	 Mehmet Emin Yurdakul	Bu fikir akımıyla Batı'nın bilim ve tekniği, yönetim biçimi örnek alınarak Osmanlı'yı geri kalmışlıktan kurtarılması ve yıkılmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Bu fikir akımı doğrultusunda Osmanlı Dönemi'nde çeşitli islahatlar yapılırken, Cumhuriyet Dönemi'nde inkılaplar yapılmıştır.	 Tefik Fikret

Tabloda verilen bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- Fikir akımlarının tamamına padişahlar öncülük etmiştir.
- Osmanlıcılık fikri, halkın yönetime katılmasını savunmuştur.
- Türkçülük fikri, Balkan Savaşlarından sonra önemini kaybetmiştir.
- Batıcılık fikrinin ortaya çıkmasında milliyetçilik düşüncesi etkili olmuştur.

5.

Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp temsilcisidir.	Fransız İhtilali'nden etkilenilmiştir.
Milliyetçilik düşüncesi ile ilgilidir.	Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında etkili olmuştur.
..?..	

Şemada "?" olan yere aşağıdaki fikir akımlarından hangisi yazılmalıdır?

- Türkçülük
- Osmanlıcılık
- İslamcılık
- Batıcılık

- XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Batıcılık, Türkçülük, İslamcılık ve Osmanlıcılık fikir akımları ortaya çıkmıştır.

Bu fikir akımlarının ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- Osmanlı aydınlarının devleti kurtarma düşüncesinin
- Fransız İhtilali'nin dünyaya yaymış olduğu milliyetçilik düşüncesinin
- Savaşlar yoluyla kaybedilen toprakların geri alınmak istenmesinin
- Osmanlı Devleti'ni içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarma fikrinin

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Osmanlı'da Demokratikleşme Hareketleri)

1. Avrupa devletleri öteden beri Osmanlı Devleti'ndeki Hristiyan halkların durumunun iyileştirilmesi ve haklarının genişletilmesi konusunda baskı yapıyordu.

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1853 yılında başlayan Kırım Savaşı'nda İngiltere, Fransa Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'ni destekledi. Bu devletlerin askeri desteğiyle Osmanlı Devleti Kırım Savaşı'nı kazandı.

İngiltere ve Fransa savaş sonrasında yapılacak barış antlaşmasında Osmanlı Devleti içinde yaşayan Hristiyan halkların hukuki statüsünün iyileştirilmesi ve yeni haklar verilmesi yönünde hükümlerin yer almasını istediler. Osmanlı yöneticileri bunun Osmanlı iç işleri meselesi olduğunu söyleyerek reddetti. Bunun üzerine İngiltere ve Fransa, antlaşma öncesinde Osmanlı yöneticilerinden bu yönde düzenlemeler yapmasını istediler. Osmanlı yöneticileri yapılacak antlaşmada bu iki devletin desteğini almak ve bu meseleyi doğrudan kendi içinde çözmek için Islahat Fermanını ilan etti.

Bu bilgilere göre Islahat Fermanı'nın ilan edilmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Osmanlı'nın, İngiltere ve Fransa'nın desteğini almak istemesi
B) Osmanlı'nın, yabancı devletlerin iç işlerine müdahalesini engellemek istemesi
C) Osmanlı'nın, ülkede yaşayan gayrimüslim halk ile ilgili meseleleri uluslararası alana taşımak istemesi
D) Osmanlı'nın, ülkede yaşayan Hristiyan unsurların yönetime katılma hakkını güvence altına almak istemesi

2. Fransız İhtilali'nin yaymış olduğu milliyetçilik düşüncesi ile Osmanlı içinde yaşayan azınlıklar isyan etmeye başlamışlardı. Osmanlı devlet adamları azınlıkların isyan etmelerini önlemek için çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalar arasında mevcutta var olan hakların Tanzimat Fermanı ile güvence altına alınması da yer almaktadır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali'nin milliyetçilik yönüyle Osmanlı'yı etkilediğine
B) Yapılan çalışmaların azınlıkların isyan etmelerini önlediğine
C) Devlet adamlarının, Osmanlı'yı içinde bulunduğu durumdan kurtarmaya çalıştıklarına
D) Osmanlı Devleti'nde azınlık haklarının yasal olarak güvence altına alındığına

3. Fransız İhtilali'nin etkisi sonucu milliyetçilik duyguları ile hareket eden ve Osmanlı topraklarında yaşayan azınlıklar isyan etmeye başladılar. Buna karşın Osmanlı Devleti'nde Tanzimat ve Islahat fermanları ilan edilmiştir. Fermanların yayımlanma amaçları arasında azınlıkların Osmanlı'ya olan bağlılıklarını artırmak ve isyan etmelerini önlemek yer almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali'nin hem azınlıkları hem de Osmanlı yöneticilerini etkilediğine
B) Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğuna
C) Osmanlı'da azınlıkların haklarını iyileştirici çalışmaların yapıldığına
D) Tanzimat ve Islahat fermanlarının Avrupalı devletlerin baskısı sonucu ilan edildiğine

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

B) Olumlu Etkileri

1. Tanzimat Fermanı (1839)

- ▶ Padişahın iradesi ile yayımlanmıştır.
- ▶ Gülhane-i Hattı Hümayunu da denilir.
- ▶ Fiili olarak var olan Gayrimüslim haklarını yasal olarak güvence altına alınmıştır.

Not

Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti'ndeki ilk demokratikleşme hareketi olarak kabul edilmektedir.

Tanzimat Fermanı'nın okunması

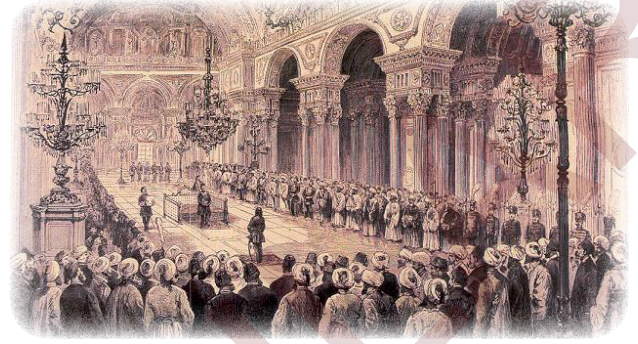
2. Islahat Fermanı (1856)

- ▶ Azınlıkların Osmanlı'ya olan bağlılıklarının artırılması için hazırlanmıştır.
- ▶ Hazırlanmasında Avrupalı devletlerin baskısı etkili olmuştur.
- ▶ Gayrimüslim hakları Müslümanlar ile eşit hâle getirilmiştir.

Not

Islahat Fermanı azınlıkların isyan etmesini önleyemediği gibi Müslüman halkın da tepkisine neden olmuştur.

UYANAN AVRUPA SARSILAN OSMANLI (Osmanlı'da Demokratikleşme Hareketleri)

3. Kanun-i Esasi ve I. Meşrutiyet

- Fransız İhtilali'nden etkilenen Jön Türklerin çalışmaları ile ilan edilmiştir.
- Jön Türkler, Abdülaziz'i tahttan indirerek meşrutiyet sistemine geçilmesini sağlayacak olan II. Abdülhamit'i tahta geçirdiler.
- II. Abdülhamit Kanun-i Esasi'yi ilan etti (1876).
- Anayasanın hazırlanmasının ardından meşrutiyet yönetimine geçilmiştir.

Not

Kanun-i Esasi Osmanlı Devleti'nin ilk anayasasıdır.

Not

Meşrutiyet yönetimine geçilmesi ile Mebusan Meclisi oluşturulmuş ve halk ilk kez seçme ve seçilme hakkını kullanmıştır.

Mecliste yer alan azınlık milletvekilleri Osmanlı - Rus Savaşı sonrası etkinliklerini artırıp zararlı olmaya başlayınca padişah meclisi kapatmıştır.

4. II. Meşrutiyet (1908)

Ordu içinde güçlenen İttihat ve Terakkiciler padişaha meclisi açtırmayı başarmıştır. Böylece meşrutiyet yeniden ilan edilmiştir.

Meşrutiyeti istemeyenler 1909'da İstanbul'da 31 Mart Vakası diye bilinen isyanı çıkardılar. İsyan, Hareket Ordusu tarafından bastırılmıştır.

4. Müslüman milletvekili: 69

Gayrimüslim milletvekili: 46

Yukarıda 1876 yılındaki Osmanlı Meclisinde bulunan vekil sayıları verilmiştir.

Bu bilgilerde Mebusan Meclisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Azınlıkların daha etkin olduğu
- B) Olağanüstü yetkilere sahip olmadığı
- C) Padişah'tan bağımsız hareket edemediği
- D) Mecliste farklı dinlere mensup vekillerin olduğu

- 5.

“

Kanun-i Esasi'nin ilan edilmesi ile meşrutiyet yönetimine geçiş sağlanmıştır. Meşrutiyetin ilanı ile halk ilk defa seçme ve seçilme hakkını kullanmıştır.

”

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı halkının siyasi haklar elde ettiği
- B) Osmanlı Devleti'nde anayasal düzene geçildiği
- C) Meclisin sadece Müslüman vekillerden oluştuğu
- D) Padişahın ülke yönetimini meclis ile birlikte yürüttüğü

6. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Jön Türkler olarak bilinen bir grup, Fransız İhtilali'nin yaymış olduğu adalet, eşitlik, demokrasi gibi kavramların Osmanlı'da da yerleşmesi için çalıştılar. Jön Türkler'e göre, azınlıkların Osmanlı'dan ayrılmaları ancak meşrutiyet yönetimi ile önlenebilirdi.

Bu bilgiye göre Jön Türkler ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Fransız İhtilali'nden etkilendiklerine
- B) Ülke yönetimini ele geçirmeyi başardıklarına
- C) Ülkenin geleceği ile ilgili düşüncelerinin olduğuna
- D) Osmanlı yönetim sistemini değiştirmeye çalıştıklarına

7. Meşrutiyetin ikinci kez ilan edilmesinden sonra bu rejime karşı olanlar tarafından İstanbul'da 31 Mart Vakası (13 Nisan 1909) olarak bilinen bir isyan çıkarılmıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Meşrutiyet rejiminin herkes tarafından benimsenmediğine
- B) İsyanın meşrutiyet yanlıları tarafından çıkarıldığına
- C) İsyanın çıkmasında yabancı devletlerin etkisinin olduğuna
- D) İsyanın bastırılmasında kimlerin görev aldığına

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Aile Hayatı)

1. Mustafa'nın babası Ali Rıza Efendi oğluna,

Adam olmak için okumak, öğrenmek şarttır; başka çare yoktur.

diye öğüt vererek onu okumaya teşvik etmiş ve oğlunu o bölgenin çağdaş eğitim veren okullarından olan Şemsi Efendi Mektebine kayıt ettirmiştir.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Efendi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Oğlunun eğitimine önem verdiği
B) Oğlunu iyi bir şekilde yetiştirmek istediği
C) Oğlunun geleneksel nitelikte bir eğitim almasını istediği
D) Oğlunun modern yöntemlere göre eğitim görmesini arzuladığı

2. Mustafa Kemal'in;

- I. Annesi Zübeyde Hanım, okuma yazma bilen kültürlü bir ev hanımıdır.
II. Babası Ali Rıza Efendi, gümrük memurluğu ve ticaret yapmıştır.
III. Annesi Zübeyde Hanım, Orta Anadolu'dan Rumeli'ye göç eden bir ailenin kızıdır.
IV. Babası Ali Rıza Efendi, Aydın'ın Söke taraflarından Rumeli'ye göç eden bir ailenin oğludur.

Bu bilgilerden hangileri Mustafa Kemal'in ailesinin soyu ile ilgili bilgi içerir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve IV.

3. Mustafa Kemal,

- ▶ Şemsi Efendi Mektebinde okurken küçük yaşta babasını kaybetmiştir.
▶ Annesi ve kız kardeşi ile yaşarken küçük yaşta hayatın zorlukları ile karşılaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi küçük yaşta hayatın zorluklarıyla karşılaşmasının Mustafa Kemal'e sağladığı kazanımlardan biri değildir?

- A) Zorluklara karşı sabırlı olması
B) Farklı kültürlere hoşgörülü olması
C) Karar alma yeteneğinin gelişmesi
D) Güçlükler karşısında yılmaması

4. Ali Rıza Efendi'nin 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nda Asakir-i Milliye Taburu'ndaki geçici subaylığı sırasında kuşandığı kılıç, doğduğu zaman babası tarafından Mustafa'nın beşiğinin başucuna asılmıştır. Mustafa, evde hep bu kılıçla oynamıştır.

Bu durum Mustafa Kemal'in aşağıdaki okullardan hangisine başlamasında etkili olmuştur?

- A) Mahalle Mektebi
B) Şemsi Efendi Mektebi
C) Selanik Askerî Rüştiyesi
D) Selanik Mülkiye Rüştiyesi

Mustafa Kemal

- ▶ 1881 yılında, o zaman Osmanlı toprağı olan Selanik'teki Kocakasım Mahallesi, Islahhane Caddesi'nde bulunan üç katlı pembe evde doğmuştur.

Mustafa Kemal'in doğduğu ev

- ▶ Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır.
▶ Kardeşleri, Fatma, Ahmet, Ömer, Naciye ve Makbule'dir.
▶ Ailesi orta hâlli bir ekonomik duruma sahip olmakla birlikte bazı zamanlarda geçim sıkıntısı yaşamışlardır.
▶ Mustafa Kemal, aile hayatına büyük önem vermiştir.
▶ O zamanki geleneklerin aksine nikâh töreni sırasında eşi Latife Hanım ile birlikte hazır bulunmuştur.
▶ Yurt gezilerine de yine eşiyle beraber çıkmıştır.

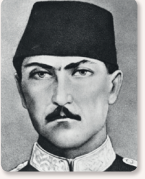

Mustafa Kemal'in eşi Latife Hanım

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Aile Hayatı)

Mustafa Kemal'in anne ve baba tarafından soyu, Osmanlı Devleti'nde uygulanan iskân politikası sırasında Anadolu'dan Rumeli'ye yerleştirilen Türkmenlere dayanmaktadır.

Ali Rıza Efendi

- Ailesi, Aydın'ın Söke tarafından Selanik'e göç etmiştir.
- İyi bir eğitim almış ve gümrük memurluğu yapmıştır.
- Geçim sıkıntısı nedeniyle belli bir dönem ticaretle de uğraşmıştır.
- Oğlu Mustafa'nın, Şemsi Efendi Mektebinde okuduğu dönemde vefat etmiştir.

Zübeyde Hanım

- Konya'dan Rumeli'ye göç eden bir ailenin kızıdır.
- Okuma yazma bilen Zübeyde Hanım oldukça kültürlü bir kadındır.
- Dinine, geleneklerine bağlı bir kadın olan Zübeyde Hanım, 1923 yılında İzmir'de vefat etmiştir.

5. Ali Rıza Efendi, Gümrük Muhafaza Teşkilatı'nda memurluk yaparken Zübeyde Hanım ile evlenmiştir. Mustafa, Ali Rıza Efendi ve Zübeyde Hanım çiftinin dördüncü çocuklarıdır. Onların Mustafa'dan başka Fatma, Ahmet, Ömer, Naciye ve Makbule adlarında beş çocuğu daha dünyaya gelmiştir. Ancak bu çocuklardan Mustafa ve Makbule dışındakiler uzun ömürlü olamamış, küçük yaşlarda vefat etmişlerdir.

Makbule Hanım Zübeyde Hanım Mustafa Kemal

Bu bilgilere göre Mustafa ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Zengin bir ailede dünyaya geldiğine
- B) Ailesinin en küçük çocuğu olduğuna
- C) İlkokulda okurken babasının vefat ettiğine
- D) Makbule dışındaki kardeşlerini küçük yaşlarda kaybettiğine

6. Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Efendi, Selanik Evkaf Dairesinde kâtip, ardından da Yunan sınırındaki Papazköprüsü sınır gümrüğünde muhafaza memuru olarak çalışmıştır. Daha sonra bu görevinden istifa ederek Selanik'te kereste ve tuz ticaretiyle uğraşmıştır.

Bu bilgi Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Efendi ile ilgili aşağıdaki hangi sorunun cevabı olabilir?

- A) Hangi savaşlara katılmıştır?
- B) Rumeli'ye ne zaman gelmiştir?
- C) Hangi işlerle meşgul olmuştur?
- D) Gümrük muhafaza memurluğundan niçin istifa etmiştir?

7. Mustafa Kemal'in anne ve baba tarafından soyu, Osmanlı Devleti'nde uygulanan iskân politikası sırasında Anadolu'dan Rumeli'ye yerleştirilen Türkmenlere dayanmaktadır.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal'in ailesinin soyu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anadolu'dan Rumeli'ye göç ettikleri
- B) Rumeli'nin yerlilerinden oldukları
- C) Türkmen boylarına mensup oldukları
- D) Osmanlı zamanında Rumeli'ye yerleştikleri

8. Mustafa Kemal, nikâh törenine eşi Latife Hanım ile birlikte katılmış ve yurt gezilerine de yine eşiy-le beraber çıkmıştır.

Bu bilgi, Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisine verdiği önemin göstergesidir?

- A) Aile hayatına
- B) Akrabalık ilişkilerine
- C) Arkadaşlık bağlarına
- D) Komşuluk değerlerine

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Doğup Büyüdüğü Yer: Selanik)

1. **Serdar:** Öğretmenim,?.....

Meltem Öğretmen: Çünkü Selanik şehri, farklı milletlerden oluşan çok uluslu bir yapıya sahipti.

Buna göre Serdar, Meltem Öğretmen'e;

- I. Selanik'te zengin bir kültürel yapının olmasının nedeni nedir?
- II. Selanik'in milliyetçilik düşüncesinden etkilenmesinin nedeni nedir?
- III. Selanik'in Osmanlı aydınlarının merkezi konumunda olmasının nedeni nedir?

sorulardan hangilerini sormuş olabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II.

2. **Mustafa'nın doğup büyüdüğü Selanik,**

- Farklı din ve mezheplerden insanların bir arada yaşadığı bir yerdi.
- Ege Denizi'ne açılan bir limana sahip olan canlı bir ticaret merkeziydi.
- Devletin geleceğinden kaygı duyan pek çok Osmanlı aydınının yaşadığı, tartışmalar yaptığı, önemli fikir akımlarının yeşerdiği bir şehirdi.

Bu bilgilerde Selanik şehrinin hangi alandaki özelliklerine değinilmemiştir?

- A) Ekonomik B) Kültürel C) Askerî D) Sosyal

3.

	Selanik İle İlgili Bilgi	Alan
I.	Çeşitli ırk ve dinlerden milletlerin bir arada yaşadığı bir şehirdi.	Sosyal
II.	Osmanlı aydınlarının örgütlendiği, yönetimle ilgili tartışmalar yaptığı, cemiyetler kurduğu bir şehirdi.	Ekonomik
III.	Dünyanın farklı yerlerine ulaşım imkânı olan gelişmiş bir ticaret şehriydi.	Askerî

Tabloda yapılan eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I ve III. D) II ve III.

4.

Selanik

Limanı ve demir yolu sayesinde Batı ile etkileşim hâlindeydi.

Avrupa'da basılan kitap, dergi ve gazetelere ulaşılabilen bir yerdi.

Canlı bir sosyal ve kültürel hayata sahipti.

Aşağıdakilerden hangisi, Selanik şehrinin bu özelliklerinin Mustafa Kemal'e sağladığı katkılardan değildir?

- A) Farklı kültürleri tanınması
B) Askerî yeteneklerini geliştirmesi
C) Farklılıklara karşı hoşgörülü olması
D) Batı'daki gelişmelerden haberdar olabilmesi

Selanik'in Sosyal ve Kültürel Özellikleri

- Selanik, Rumeli'de yer alan bir Osmanlı kentiydi.
- Türklerin çoğunlukta olduğu Selanik'te farklı milletlerden insanlar bir arada yaşıyordu.

Selanik'te Yaşayan Milletler

- Türkler
- Rumlar
- Sırplar
- Bulgarlar
- Ermeniler
- Yahudiler
- Ulahlar
- Avrupa'da basılan çeşitli gazete, dergi ve kitaplar Selanik'te kolayca bulunabiliyordu.

Not

Selanik'te farklı milletlerin bir arada yaşaması, şehirde zengin bir kültürel yapının oluşmasını sağlamıştır.

Not

Selanik'te farklı milletlerin bir arada yaşaması, şehrin sosyal ve etnik yapısının çeşitlilik gösterdiğinin kanıtıdır.

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Doğup Büyüdüğü Yer: Selanik)

- Mustafa Kemal'in, Selanik'te farklı milletlerin yaşadığı bir yerde doğup büyümesi, farklı kültürleri tanınmasında ve farklılıklara saygılı olmasında etkili olmuştur.

Selanik'in Ekonomik Özellikleri

- Ege Denizi'ne açılan bir limana sahipti.
- Manastır, Üsküp, Belgrat ve İstanbul'a demir yolu ile bağlanmıştı.
- Ekonominin canlı olduğu önemli bir ticaret kentiydi.

Liman şehri Selanik

Not

Selanik'in coğrafi konumu şehrin Avrupa ile etkileşim içinde olmasını sağlamıştır.

Not

Avrupa'daki gelişmeler ilk olarak Osmanlı topraklarındaki Selanik'e ulaştığından burası "Batı'ya Erken Açılan Kent" olarak nitelendirilmiştir.

5.

	Selanik'in Özelliği	Alan
I.	Farklı milletlerden insanlar bir arada yaşıyordu.	Sosyal
II.	Farklı dillerde basılan gazete ve dergilere ulaşma imkânı vardı.	Kültürel
III.	Liman şehri olup Avrupa'nın önemli merkezleri ve İstanbul ile demir yolu bağlantısı vardı.	Siyasi
IV.	Osmanlı Devleti'ni parçalanmaktan kurtarmak isteyen aydınların tartışmalar yaptığı, gazeteler çıkardığı bir yerdi.	Ekonomik

Tabloda yapılan eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve IV.

6.

- I. Farklı milletlerin bir arada yaşaması
II. Ege Denizi'ne açılan bir limana sahip olması
III. Osmanlı aydınlarının merkezi konumunda olması
IV. Üsküp, Belgrat, Manastır ve İstanbul'a demir yolu ile bağlantısının olması

Bu bilgilerden hangilerinin Selanik şehrinin ekonomik yönden gelişmesinde daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve IV.

7.

- I. Farklı dillerin olması
II. Çeşitli dinlerin olması
III. Farklı dergi ve gazetelerin yayımlanması
IV. Farklı merkezlerle demir yolu bağlantısının olması

Bu bilgilerden hangisi, Selanik şehrinde zengin bir kültürel hayatın olduğunun doğrudan göstergesi sayılamaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8.

Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü Selanik şehrinde Rum, Bulgar, Ermeni, Yahudi ve Sırp gibi farklı milletler bir arada yaşamıştır.

Farklı milletlerin olduğu bir yerde yaşamasının Mustafa Kemal'e sağladığı kazanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farklı kültürleri tanıma
B) Fransızcasını geliştirme
C) Yönetim tecrübesi kazanma
D) Askeri yeteneklerini geliştirme

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Eğitim Hayatı)

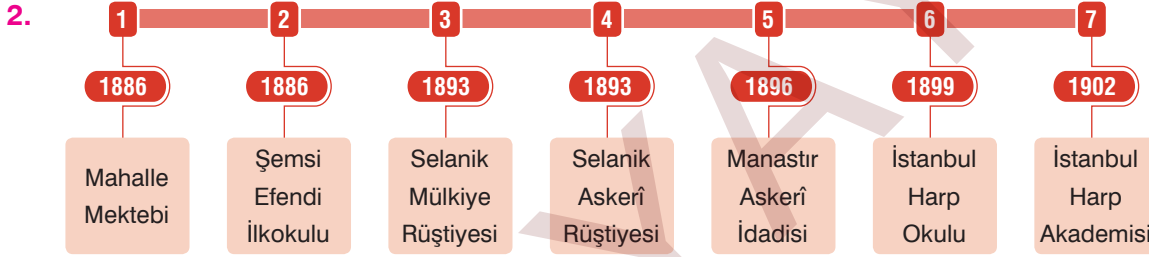
1. Mustafa, Şemsi Efendi Mektebinden sonra Selanik Mülkiye Rüştiyesine başladıysa da bu okula pek ısınmadı. Çünkü o, asker olmak istiyor ve Askerî Rüştiyenin Selanik sokaklarında gördüğü üniformalı öğrencilerine imrenerek bakıyordu. Annesi ise onun askerî okula gitmesine karşı çıkıyordu. Sonunda annesine haber vermeden Selanik Askerî Rüştiyesinin sınavlarına girdi ve kazandı. Böylece Selanik Askerî Rüştiyesine kayıt yaptırarak askerlik öğrenimine başladı.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili;

- Askerî Rüştiyeye kendi isteğiyle başlamıştır.
- Mülkiye Rüştiyesini başarıyla bitirmiştir.
- Geleneksel yöntemlere göre eğitim almıştır.
- Askerî Rüştiyeye başlayarak geleceği adına önemli bir karar almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) I ve IV. D) III ve IV.

Yukarıda Mustafa Kemal'in öğrenim gördüğü okullar ve bu okullara başlama tarihleri verilmiştir.

Şemada verilen bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- 1886 yılında başlayan eğitim hayatının 1902 yılında sona erdiği
- Farklı öğretim yöntemleri uygulayan okullarda öğrenim gördüğü
- Ortaokul, lise ve yükseköğrenimini askerî okullarda gördüğü
- Öğrenim hayatını farklı şehirlerde sürdürdüğü

3.

Ali Rıza Efendi

Adam olmak için okumak, öğrenmek şarttır; başka çare yoktur.

Mustafa Kemal'in aşağıdaki faaliyetlerinden hangisinin babasının bu öğüdü ile ilgili olduğu söylenebilir?

- Çanakkale Cephesi'nde başarılı olması
- Sofya'da ataşemiliterlik görevinde bulunması
- Zorluklara rağmen eğitim hayatını başarıyla sürdürmesi
- 31 Mart İsyanı'nı bastıran orduda görev alması

Mustafa Kemal'in Öğrenim Gördüğü Okullar

- Mahalle Mektebi
- Şemsi Efendi Mektebi
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- Selanik Askerî Rüştiyesi
- Manastır Askerî İdadisi
- İstanbul Harp Okulu
- İstanbul Harp Akademisi

Uyarı

Mustafa Kemal'in öğrenim gördüğü dönemde ülkede;

- Geleneksel yöntemlerle eğitim yapan medreseler,
- Modern yöntemlerle eğitim yapan mektepler ve askerî okullar,
- Gayrimüslimlerin açtıkları azınlık okulları ve yabancı devletlerin açtığı okullar vardı.

1. Mahalle Mektebi

- Geleneksel yöntemlere göre eğitim veren bir okuldur.
- Mustafa, annesinin isteğiyle öğrenim hayatına bu okulda başlamıştır.
- Bu okullarda dinî ve ahlaki bilgiler ile dört işlem öğretildi.
- Mustafa bu okula başladıktan kısa bir süre sonra buradan alınarak Şemsi Efendi Mektebine kayıt yaptırılmıştır.

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Eğitim Hayatı)

2. Şemsi Efendi Mektebi

- Modern yöntemlere göre eğitim veren bir okuldur.
- Mustafa, babasının isteğiyle bu okula başlamıştır.
- Mustafa bu okulda okurken babası vefat etmiştir. Bunun üzerine ailesiyle birlikte dayılarının yanına gittikleri için Mustafa'nın öğrenim hayatı kısa bir süre aksamıştır.

3. Selanik Mülkiye Rüştiyesi

- Sivil eğitim veren ve devlet memuru yetiştiren okuldur.
- Ancak Mustafa, asker olmak istediği için kısa bir süre sonra bu okuldan ayrılarak Askerî Rüştiyeye kayıt yaptırmıştır.

4. Selanik Askerî Rüştiyesi

- Mustafa'nın askerî öğrenimine başladığı okuldur.
- Bu okula başlamasında, Selanik sokaklarında gördüğü üniformalı subaylar ve komşuları Kadri Bey'in askerî okula giden oğlunun giydiği okul kıyafetleri etkili olmuştur.
- Bu okuldaki matematik öğretmeni kendisine "Kemal" ismini vermiştir.

4.

	Mustafa Kemal'in Öğrenim Gördüğü Askerî Okullar	Yıllar
I.	Selanik Askerî Rüştiyesi	1893 - 1896
II.	Manastır Askerî İdadisi	1896 - 1899
III.	İstanbul Harp Okulu	1899 - 1902
IV.	İstanbul Harp Akademisi	1902 - 1905

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. Askerî öğrenimine Selanik'te başlamıştır.
III. Askerî ortaokulu Manastır'da okumuştur.

II. Askerî liseyi Selanik'te okumuştur.

IV. Askerî yüksek öğrenimi 6 yıl sürmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II.

B) I ve III.

C) II ve IV.

D) I ve IV.

5.

Mustafa Kemal, zamanın en iyi devlet okulları olan askerî okullarda eğitim gördü. Bu okullarda eğitim ücretsiz olup dersler uzman öğretmenlerden tarafından veriliyordu.

Aşağıdakilerden hangisi askerî okullarda okumasının Mustafa Kemal'e sağladığı katkılardan biri değildir?

A) Vatansever olması

B) Siyasi bir deha olması

C) Akılcı bir kişiliğe sahip olması

D) Askerlik sanatının gereklerini öğrenmesi

6.

- I. Selanik Mülkiye Rüştiyesinden ayrılarak Selanik Askerî Rüştiyesine kayıt yaptırması
- II. Matematik öğretmenin, Mustafa'ya "Kemal" ismini vermesi
- III. Mustafa'nın, annesiyle birlikte dayısının yanına gitmeleri ve öğreniminin kesintiye uğraması
- IV. Şemsi Efendi ilkokulunda öğrenimini sürdürürken babası Ali Rıza Efendi'nin vefat etmesi

Mustafa Kemal'in hayatı ile ilgili bu olayların kronolojik sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru yapılmıştır?

A) I - III - II - IV

B) IV - III - I - II

C) IV - III - II - I

D) IV - I - II - III

7.

"Askerî Rüştiyede iken en çok matematik dersine ilgi duydum. Kısa zamanda matematik öğretmenim kadar bilgi sahibi oldum. Derslerimden daha zor işlerle ilgileniyordum. Matematikle ilgili sorular yazıyordum. Matematik öğretmeni de bu sorulara yazılı olarak cevap veriyordu. Öğretmenimin ismi Mustafa idi. Bir gün bana 'Oğlum, senin de ismin Mustafa, benim de. Bu böyle olmayacak. Arada bir fark olmalı. Bundan sonra senin adın Mustafa Kemal olsun.' dedi. O zamandan beri adım gerçekten Mustafa Kemal kaldı."

Mustafa Kemal bu sözlerinde aşağıdakilerin hangisinden söz etmemiştir?

A) Eğitim hayatındaki başarılı süreçten

B) Matematik dersine olan merakından

C) Eğitim sisteminde yaşanan aksaklıklardan

D) Öğretmenlerinin yaşamı üzerindeki etkisinden

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA (Mustafa Kemal'in Eğitim Hayatı)

1. Mustafa Kemal'in öğrenim gördüğü okullar şunlardır:

- ✱ Mahalle Mektebi
- ✱ Şemsi Efendi Mektebi
- ✱ Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- ✱ Selanik Askerî Rüştiyesi
- ✱ Manastır Askerî İdadisi
- ✱ İstanbul Harp Okulu
- ✱ İstanbul Harp Akademisi

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Askerî okullarda eğitim aldığı
B) Eğitim hayatını farklı şehirlerde sürdürdüğü
C) Lise öğrenimini Manastır'da gördüğü
D) Askerî öğrenimini Selanik'te tamamladığı

2. Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisinde okuduğu sırada vatan ve hürriyet şairi olarak tanınan Namık Kemal ve eserlerinde Türkçülük fikrini işleyen Mehmet Emin Yurdakul'un düşüncelerinden etkilenmeye başladı. Aynı zamanda Türk tarihine olan ilgisi de artmaya başladı. Tarih öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey Mustafa Kemal'e Türk tarihini sevdiren kişi olmuştur.

Bu bilgilerde Manastır şehrinin Mustafa Kemal'e olan hangi etkisi vurgulanmıştır?

- A) Askerlik
B) Ekonomik
C) Milliyetçilik
D) Egemenlik

3. Mustafa Kemal Manastır ve İstanbul'daki öğrenim yıllarında Fransızca öğrenmiş ve bu konuda şunları söylemiştir:

"Bir kurmay subay kesinlikle yabancı dil bilmelidir, bunun aksini düşünmek büyük hatadır."

Bu metin Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin göstergesi sayılamaz?

- A) Edebiyat ve hitabete ilgi duyduğunun
B) Genel kültürünü geliştirmeye çalıştığının
C) Yabancı dil öğrenmeye önem verdiğinin
D) Kendisini çok yönlü yetiştirmeye çalıştığının

4. Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisinde iken iyi düzeyde Fransızca bilen arkadaşı Ali Fethi Bey (Okyar) aracılığıyla J. J. Rousseau (Russo), Voltaire (Volter) gibi Fransız İhtilali'nin öncülerinin eserlerini okumuştur. Onların milliyetçilik, eşitlik, özgürlük ve ulusal egemenlik gibi düşüncelerinden etkilenmiş, çağdaş Türkiye'yi kurarken bu fikirler kendisine yol gösterici olmuştur.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Askerî İdadisi Manastır'da okuduğu
B) Batılı düşünürlerin fikirlerinden etkilendiği
C) Manastır'da düşünce hayatının geliştiği
D) Modern Türkiye'yi kurarken sadece yerli düşünürlerin görüşlerinden faydalandığı

5. Manastır Askerî İdadisi

- Mustafa Kemal'in askerî lise öğrenimini gördüğü okuldur.
- Mustafa Kemal, bu okulda okumak için ilk kez Selanik dışına çıkmış ve bu okulda yatılı kalmıştır.
- Bu okulda Ömer Naci ile arkadaşlık kurmuş ve onun etkisiyle edebiyat ve hitabete ilgi duymuştur.
- Burada Namık Kemal ve Mehmet Emin Yurdakul'un eserlerini okumuş, şiir ve kitaplarından çok etkilenmiştir.
- "Kendisine minnet borcum var, bana yeni bir ufuk açtı." dediği Tarih Öğretmeni Mehmet Tevfik Efendi'yi bu okulda tanımış ve tarih sevgisi oluşmuştur.

Not

Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisindeki çalışmaları sonucunda hem edebî yönü gelişmiş hem de vatan ve millet sevgisi oluşmaya başlamıştır.

Mustafa Kemal'in, Manastır Askerî İdadisini ziyareti (Makedonya)

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA
(Mustafa Kemal'in Eğitim Hayatı)

Mustafa Kemal askerî yüksek öğrenimini Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'da görmüştür.

6. İstanbul Harp Okulu

- Askerî lise eğitimini başarıyla bitiren Mustafa Kemal, İstanbul Harp Okuluna kayıt yaptırmıştır.
- Mustafa Kemal Fransızca gazete ve kitaplardan öğrendiklerini ve fikirlerini yaymak için arkadaşlarıyla el yazısı gazete çıkarmıştır.
- 1902 yılında bu okuldan "teğmen" rütbesiyle mezun olmuştur.

7. İstanbul Harp Akademisi

- Harp Okulundaki eğitimini başarıyla bitiren, Mustafa Kemal, Harp Akademisine girmeye hak kazanmıştır.
- Mustafa Kemal, 1905 yılında bu okuldan "kurmay yüzbaşı" rütbesiyle mezun olarak öğrenim hayatını tamamlamıştır.

Mustafa Kemal,
İstanbul Harp Akademisinde

5.

	Mustafa Kemal'in Öğrenim Gördüğü Okul	Bilgi
I.	Selanik Askerî Rüştiyesi	Kısa süre devam ettikten sonra bitirmeden ayrıldığı okuldur.
II.	Manastır Askerî İdadisi	Askerî öğrenimine başladığı okuldur.
III.	İstanbul Harp Okulu	"Teğmen" rütbesiyle mezun olduğu okuldur.
IV.	İstanbul Harp Akademisi	"Kurmay yüzbaşı" rütbesiyle mezun olduğu okuldur.

Tabloda yapılan eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve IV.

6.

Mustafa Kemal'in orduda üst düzey idari kadrolara gelebilmesi için kurmay sınıfına seçilerek Harp Akademisine devam etmesi gerekiyordu. Mustafa Kemal, Harp Okulundan dereceye girerek mezun oldu ve dil bilen, iyi yetişmiş öğretim görevlilerinin bulunduğu Harp Akademisine girmeyi başardı. Mustafa Kemal, akademide mesleki bilgilerini geliştirirken Fransızcasını ilerletmek için de ders alıyordu.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çalışkan ve idealist olduğu
B) Kültürlü bir kişi olarak yetiştiği
C) Siyasi gelişmelerle yakından ilgilendiği
D) Orduda yükselebilecek seviyede bir eğitim gördüğü

7.

Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisi yıllarında eserlerinde Türkçülüğü öne çıkaran Mehmet Emin Yurdakul'u tanımış ve Namık Kemal'in eserlerini okuyarak onun vatan sevgisi ve hürriyet düşüncesinden çok etkilenmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul ve Namık Kemal'in eserlerini okumasının, Mustafa Kemal'in hangi özelliğinin gelişmesine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Teşkilatçılık B) Milliyetçilik
C) İnkılapçılık D) Barışçılık

8.

Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisinde geleceğin ünlü hatip ve şairi Ömer Naci ile tanışıp arkadaş olmuştur. Ömer Naci, Mustafa Kemal'e Tevfik Fikret'in ve Namık Kemal'in eserlerini tanıtmış ve sevdirmiştir. Mustafa Kemal, Ömer Naci'nin etkisiyle şiir yazma denemelerinde bulunmuştur.

Bu bilgi, Mustafa Kemal'in aşağıdaki derslerden hangisine ilgi duyduğunun kanıtı sayılabilir?

- A) Tarihe B) Matematiğe
C) Edebiyata D) Coğrafyaya

BUHRANLAR BÜYÜK KAHRAMANLAR DOĞURUR

1. Mustafa Kemal yabancı dil öğrenilmesi gerektiğini savunuyor ve kendisi de her fırsatta Fransızcasını ilerletmeye çalışıyordu. İstanbul'da kaldığı pansiyonun sahibinden Fransızca dersler alıyordu.

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in bu çabalarının kendisine sağladığı kazanımlar arasında yer almaz?

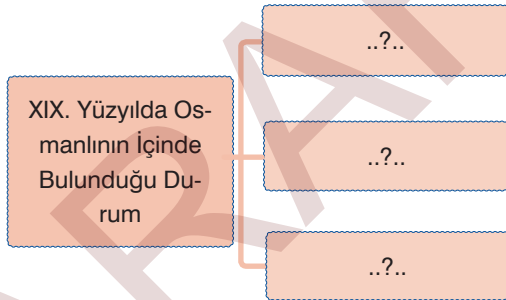
- A) Batı kültürünü yakından tanıma imkânı bulması
B) Dünyada yaşanan gelişmeleri yakından takip edebilmesi
C) Fikir akımlarından Türkçülüğün esaslarını kavrayabilmesi
D) Yabancı düşüncülerin fikirlerini öğrenebilmesi

2. Mustafa Kemal'in içinde bulunduğu yerler ve okuduğu okullar onun fikir dünyasının gelişmesinde ve devletin içinde bulunduğu sorunlara çözümler üretmesinde etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgiye örnek olarak gösterilemez?

- A) Balkanlardaki milletlerin içinde bulunduğu durumu fark etmesi
B) Yabancı dilde okuduğu gazete ve dergiler ile dünya gündemini takip edebilmesi
C) İstanbul'da öğrenim gördüğü sırada yönetim ile ilgili yaşanan sıkıntıları fark etmesi
D) Yabancı devletlerin egemenliğine girilmesi gerektiğini savunması

3.

Şemada "?" olan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa yanlış olur?

- A) Yaptığı savaşları kaybetmiştir.
B) Azınlık isyanlarını önlemeye çalışmıştır.
C) Balkanlardaki hâkimiyetini korumaya çalışmıştır.
D) Dünya siyasetine yön veren, otoritesi güçlü bir devlettir.

4.

"...büyük tehlikeler önünde uyanan milletlerin ne kadar kararlı olduklarını tarih doğrulamaktadır..."

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri

Mustafa Kemal'in sözünü ettiği bu "büyük tehlikeler" arasında Osmanlı Devleti açısından aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Sırp ve Yunanların isyan etmeleri
B) Avrupalı devletlerin Dünyân-ı Umumiye'yi kurmaları
C) Kanun-i Esasi'nin hazırlanarak meşrutiyetin ilan edilmesi
D) Fransız İhtilali'nden sonra görülen milliyetçilik ayaklanmaları

Osmanlı Devleti'nin Durumu

XIX. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti ekonomik, siyasi ve askerî olarak iyi bir durumda değildi.

Osmanlı Devleti'nin dağılmaya yüz tuttuğu bu dönemde dünyaya gelen Mustafa Kemal doğup büyüdüğü bölgenin sorunlarını kavramış ve bunlara yönelik çözümler üretmiş bir liderdi.

Yaşadığı yerlerin ve hayatında rol alan kişilerin Mustafa Kemal üzerinde etkileri olmuştur.

İlk eğitimini ailesinden alan Mustafa Kemal'in karakteri küçük yaşlardan itibaren şekillenmeye başlamıştı.

Yerli ve yabancı birçok düşünürün eserlerini okuyan Mustafa Kemal kendi fikirlerini de kitapların sayfalarına not alırdı. Fransız yazar ve düşünürlerin eserlerini okumak için Fransızcasını geliştirmişti.

Mustafa Kemal'in yabancı dil öğrenmesi, onun yabancı basını dolayısıyla Avrupa'da meydana gelen gelişmeleri takip etmesinde etkili olmuştur.

Mustafa Kemal'in farklı yerlerde askerî görevler üstlenmesi ülkenin içinde bulunduğu durumu yakından gözlemlemesine ve ülkenin yaşadığı sorunlara çözüm bulmasına yardımcı olmuştur.

Mustafa Kemal'i Etkileyen Yazar ve Düşünürler**Namık Kemal**

- ▶ Vatan şairi olarak anılır.
- ▶ Vatan ve hürriyet konularını işleyen bir aydındır.

Mehmet Emin Yurdakul

- ▶ "Ordunun Destanı" adlı şiirinde Mustafa Kemal'i de anlatmıştır.
- ▶ Millet ve millî birlik konularını eserlerinde işlemiştir.

Ziya Gökalp

- ▶ Atatürk'ün "Fikirlerimin babası" dediği aydındır.
- ▶ Cumhuriyet dönemi kültür politikaların şekillenmesinde fikirleri etkili olmuştur.

Tevfik Fikret

- ▶ Atatürk'ün "İnkılap ruhunu ondan aldım" dediği kişidir.
- ▶ Batıcılık fikrini savunmuştur.

Jean Jacques Rousseau

- ▶ Atatürk "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözünü Rousseau'dan esinlenmiştir.

5. Mustafa Kemal, Selanik Askerî Rüştiyesini bitirdikten sonra 1896'da Manastır Askerî İdadisine girdi. Burada Osmanlı Devleti'nin farklı şehirlerinden ve toplumsal kesimlerinden gelen öğrencilerle tanıştı. Bazı arkadaşlarından ve öğretmenlerinden çok etkilendi. Onlar sayesinde yeni düşünceler ve fikirleri tanıma fırsatı buldu. İleride önemli bir hatip ve şair olacak arkadaşı Ömer Naci sayesinde edebiyata ve hitabet sanatına ilgi duydu. Namık Kemal ve Tevfik Fikret'in eserlerini okudu. Özellikle Namık Kemal'in eserlerindeki vatan sevgisi ve hürriyet düşüncesinden çok etkilendi. Yine ömür boyu arkadaşlık yapacağı iyi derecede Fransızca bilen Ali Fethi aracılığıyla Fransız aydınları J.J. Rousseau (Russo), Voltaire (Volter) ve Montesquieu'nun (Monteskiyö) eserlerini okumaya başladı. Böylece milliyetçilik, eşitlik, özgürlük ve ulusal egemenlik kavramlarıyla tanıştı. İleride çağdaş Türkiye'yi kurma çalışmalarında bu fikirlerden ilham alacaktı. Yabancı dil bilmenin önemini farkında olan Mustafa Kemal, istediği düzeyde görmediği Fransızcasını geliştirmek için tatillerde gittiği Selanik'te dersler aldı. Tarih Öğretmeni Mehmet Tevfik Bey sayesinde tarih, özellikle de Türk tarihi ilgi alanına girdi. Ülke sorunlarıyla yakından ilgilenen ve siyasi fikirler üreten bir lider olarak yetişmesinde bu alana duyduğu ilginin büyük etkisi oldu.

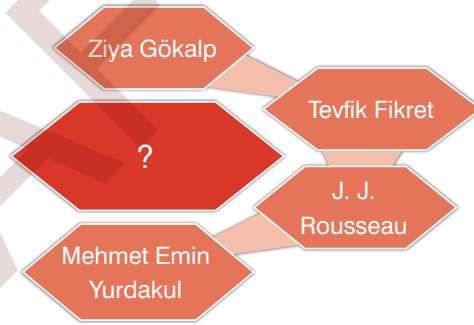
Buna göre Mustafa Kemal'in idadi yılları için;

- Fikir yapısının gelişmeye başladığı,
- Farklı alanlarda ilgisinin ortaya çıktığı,
- Siyasi alanda örgütlenme çalışmaları yaptığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III.

6.

Bu şemada "?" ile gösterilen yere yazılabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- Mustafa Kemal'i Etkileyen Yerli ve Yabancı Aydınlar
- Mustafa Kemal'in Etkilendiği Yerli Düşünürler
- Mustafa Kemal'in Askerî Rüştiyedeki Öğretmenleri
- Mustafa Kemal'i Etkileyen Yabancı Aydınlar

7. 1897 tarihinde yapılan Türk-Yunan Savaşı'nı Osmanlı Devleti kazanmıştır. Ancak savaştan sonra imzalanan İstanbul Antlaşması ile cephede kazanılan zafer, masa başında kaybedilmiştir. Antlaşma hükümlerinin birinde Osmanlı egemenliğinde bulunan Girit Adası'nın yönetimine Yunanlı bir prensin vali olarak atanmasına karar verilmiştir. Bu durum Mustafa Kemal'i çok üzmüş, büyük devletlerin tutumundan gerekli dersi çıkarmıştır.

Buna göre Mustafa Kemal'in aşağıdaki hangi dersi çıkardığı söylenebilir?

- Yunanlılarla savaş yapılmamalıdır.
- Avrupalı devletlerle iyi geçinmek gerekir.
- Siyasi başarılar ancak askerî zaferlerle kazanılır.
- Askerî başarılarımızı diplomatik olarak sürdürmek gerekir.

ADIM ADIM LİDERLİĞE

(Mustafa Kemal Görev Başında - Trablusgarp Savaşı)

1.

Vatan ve Hürriyet
Cemiyetini
kurmuştur.

İttihat ve Terakki
Partisinin çalışmalarına
katılmıştır.

Öğrencilerin verdiği bilgiler, Mustafa Kemal'in aşağıdaki yönlerinden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Ülke sorunlarına yönelik çözüm araması
- B) Ordudaki siyasi bölünmeleri önlemek istemesi
- C) Mesleki bilgi ve tecrübelerini artırmaya çalışması
- D) Padişahın ülkedeki otorite idaresini desteklemesi

2. İtalya, Trablusgarp'a saldırmadan önce Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp halkını medeniyet nimetlerinden mahrum bıraktığını ve kendilerinin bu duruma sessiz kalmayacağını ifade etmiştir.

Buna göre İtalya'nın Trablusgarp'a dair tutum ve davranışları konusunda aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) İşgali haklı göstermeye çalışmaktadır.
- B) Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü tehdit etmektedir.
- C) Osmanlı'yı haklı gerekçeler göstererek uyarmaktadır.
- D) Uluslararası alanda tepki çekmemek için gerekçeler üretmektedir.

3. Osmanlı Devleti'nde İttihat ve Terakki Cemiyetinin çalışmaları sonucunda 1908 yılında ikinci kez meşrutiyet ilan edildi. Fakat meşrutiyet yönetimini istemeyenler tarihte 31 Mart Vakası diye bilinen isyanı çıkardılar. Bunun üzerine adını Mustafa Kemal'in koyup kurmay başkanlığını yaptığı Hareket Ordusu hazırlandı ve bu ordu İstanbul'a gelerek isyanı bastırdı. Mustafa Kemal isyanın bastırılmasından sonra Selanik'teki görevine geri döndü.

Bu bilgilerde Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmamıştır?

- A) Meşruti yönetimden yana olduğu
- B) Ülke genelinde tanınmaya başladığı
- C) İsyanın bastırılmasında etkili olduğu
- D) Hareket Ordusu'nda görev üstlendiği

4. Mustafa Kemal 31 Mart Vakası sonrası askerlerin siyasete karışmasının olumsuz sonuçlar doğurabileceğinin farkına varmıştı. Balkan Savaşları sırasında ordunun İttihatçılar ve İtilafçılar olarak iki gruba bölünmesi ordu içinde iletişimsizliklere ve iş birliğinin zayıflamasına neden olmuştu. Balkan Savaşlarının kaybedilmesi, Mustafa Kemal'in ordu içinde siyaset yapılmaması fikrinin haklılığını göstermişti.

Bu bilgiler daha çok Mustafa Kemal'in hangi özelliği ile ilgilidir?

- A) Barışçı olması
- B) Mütevazı olması
- C) İleri görüşlü olması
- D) Birleştirici ve bütünleştirici olması

Mustafa Kemal Görev Başında

1905 yılında Harp Akademisinden mezun olan Mustafa Kemal'in ilk kurmaylık staj yeri Şam'dır.

Şam'da bulunduğu sırada Mustafa Kemal **Vatan ve Hürriyet Cemiyetini** kurmuştur.

Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhının Selanik şubesine atanan Mustafa Kemal burada iken İttihat ve Terakki Cemiyetine üye olmuştur.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin etkisiyle meşrutiyet yeniden ilan edilmişti. Fakat meşrutiyeti istemeyenler tarafından **31 Mart isyanı** çıkarılmıştır. Bu isyan, Mustafa Kemal'in içinde yer aldığı ve adını kendisinin verdiği **Hareket Ordusu** tarafından bastırılmıştır.

Mustafa Kemal 1910 yılında **Picardie** askerî manevraları için Fransa'ya gitmiştir. Burada iken farklı fikirleri ile dikkatleri üzerine toplamıştır.

Balkan Savaşları sonunda **Sofya Ataşemiliterliği**ne atanan Mustafa Kemal burada iken Batı'daki kalkınmanın sebeplerini araştırmıştır.

Not

Ordu ile siyasetin bir arada olmasının sakıncalarını gören Mustafa Kemal'in haklılığı Balkan Savaşları sırasında ortaya çıkmıştır.

Trablusgarp Savaşı

Sömürge yarışında geri kalmak istemeyen İtalya, Osmanlı'nın Trablusgarp'taki halkını geri bıraktığını iddia ederek Trablusgarp'ı işgal etmiştir.

Osmanlı Devleti zayıf olduğu için bölgeye karadan ve denizden yardım gönderememiştir.

İçlerinde Mustafa Kemal'in de bulunduğu gönüllü subaylar gizlice Trablusgarp'a gittiler. Mustafa Kemal, gazeteci kılığında "Mustafa Şerif" takma adıyla bölgeye ulaştı.

Mustafa Kemal ve Enver Paşa gibi gönüllü subaylar yerli halkı İtalyanlara karşı teşkilatlandırdı. İtalyanlara karşı Derne ve Tobruk'ta başarı sağlandı.

Bunun üzerinde İtalya karşı bir hamle yaparak On İki Adayı işgal etmiştir.

Ancak Kale-i Sultani diye tabir edilen Çanakkale Boğazı'na saldıran İtalya başarılı olamamıştır.

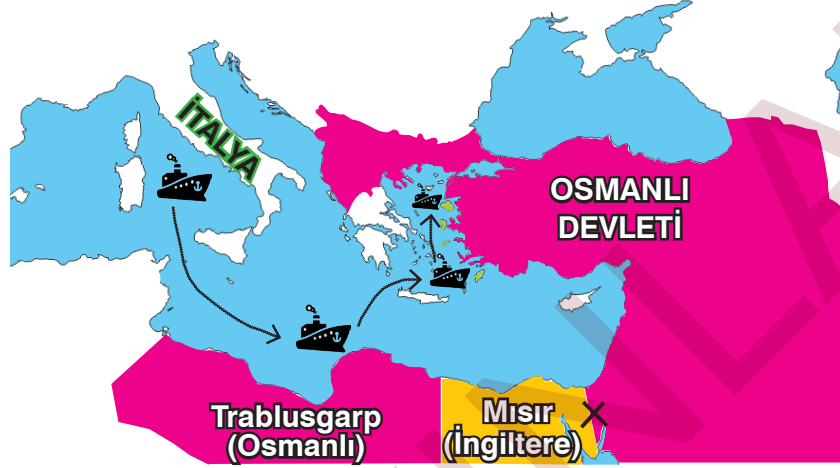
Bu sırada Balkan Savaşlarının da patlak vermesi üzerine iki ateş arasında kalan Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kalmıştır.

1912 yılında İtalya ile **Uşi Anti-laşması** imzalanmıştır.

Not

Trablusgarp dinî yönden Osmanlı'ya bağlı kalmak şartıyla İtalya'ya bırakılmış ve On İki Ada da Yunan tehlikesi nedeniyle geçici olarak İtalya'ya verilmiştir.

5.

Trablusgarp Savaşı sırasında İtalya donanmasının harekâtı

Sömürgecilik yarışındaki eksiklerini tamamlamak isteyen İtalya, Osmanlı Devleti'nin, Trablusgarp halkını medeniyet nimetlerinden mahrum bıraktığını iddia ederek, kendilerinin Trablusgarp halkının haklarını korumak için sessiz kalmayacaklarını belirtmiştir. Bunu bahane eden İtalya, Trablusgarp'ı işgal etmiştir. Trablusgarp'a karadan yardım gönderemeyen Osmanlı Devleti'nin bölgeye giden gönüllü subaylarından olan Mustafa Kemal yerli halkı örgütlemiştir. Sonuç olarak sahilinden içeri giremeyen İtalya, önce On İki Adayı işgal etmiş, ardından Çanakkale Boğazı'na kadar ilerlemiştir.

Bu bilgi ve haritaya bakıldığında Trablusgarp Savaşı ile ilgili;

- I. İtalya sömürge elde etmek için bahaneler üretmeye çalışmıştır.
- II. Mısır'ın İngiltere'nin elinde olması Osmanlı Devleti'nin karadan yardım göndermesini zorlaştırmıştır.
- III. Savaş sonunda Çanakkale Boğazı'nın kontrolü İtalya'ya bırakılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III.

6. Mustafa Kemal, Enver Paşa ve bazı subaylar İtalya'nın saldırısı karşısında Trablusgarp'a gönüllü olarak gittiler. Mustafa Kemal Derne ve Tobruk'taki yerli halkı İtalyanlara karşı örgütledi ve yapılan savaşta İtalyanlar sahil şeridinden içeri ilerleyemedi.

Bu bilgide Mustafa Kemal'in hangi özelliği vurgulanmamıştır?

- A) Teşkilatçı olduğu
B) Vatansever olduğu
C) Alçak gönüllü olduğu
D) Başarılı bir subay olduğu

7. Sömürge yarışında geri kalmak istemeyen İtalya Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'a saldırmıştır.

Buna göre İtalya'nın Trablusgarp'a saldırma nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Ham madde elde etmek
B) Ekonomik olarak gelişmek
C) Pazar yeri ihtiyacını karşılamak
D) Trablusgarp halkının haklarını korumak

ADIM ADIM LİDERLİĞE (Balkan Savaşları: Bir Facianın Hikâyesi)

1.

“

Osmanlı Devleti'ne ait olan Balkan toprakları Rusya'nın teşviki ve kışkırtmaları sonucunda Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ tarafından işgal edilmiştir. I. Balkan Savaşı sonunda Londra Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmaya göre Midye - Enez hattının batı kısmı Osmanlı'nın elinden çıkmıştır.

”

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı sınırlarının daraldığına
- B) Bulgaristan'ın savaştan en kârlı çıkan devlet olduğuna
- C) Osmanlı'nın Balkanlardaki hâkimiyetini kaybetmeye başladığına
- D) Balkan devletlerinin Rusya'nın etkisiyle Osmanlı topraklarına saldırdığına

2. I. Balkan Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'ne bağlı olan Arnavutluk bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı'dan ayrılmıştır. Böylece Balkanlarda Türkler dışında Osmanlı Devletine bağlı bir millet kalmamıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün bozulduğuna
- B) Osmanlı'nın Balkanlardaki hâkimiyet alanının genişlediğine
- C) I. Balkan Savaşı'nın Osmanlı'yı olumsuz yönde etkilediğine
- D) Osmanlı'dan ayrılan son Balkan devletinin Arnavutluk olduğuna

3. Osmanlı ordusu içinde particilik yapıyordu. I. Balkan Savaşı sırasında ordu içinde İttihatçılar ve İtilafçılar olmak üzere iki grup oluşmuştu. Bu durum askerler arasında birlik, beraberlik ve iş birliğini zayıflatmaktaydı. I. Balkan Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'nin yenilgiye uğramasında bu durum etkili olmuştur.

Bu bilgilerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Osmanlı Devleti'nin toprak kaybettiği
- B) Rusya'nın, Balkan devletlerini Osmanlı'ya karşı kışkırttığı
- C) Balkan devletlerinin Osmanlı topraklarını ele geçirdiği
- D) I. Balkan Savaşı'nın kaybedilmesinde ordu içinde yapılan siyasetin etkili olduğu

4. Osmanlı Devleti ile Balkan devletleri arasında Londra Antlaşması için toplantının yapıldığı sırada Enver Paşa ve yanındakiler Bâb-ı Âli Baskını'nı gerçekleştirerek sadrazamın istifa etmesini sağladılar. Bundan sonra İttihat ve Terakkiciler ülke yönetimini tamamen kontrolleri altına almışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Enver Paşa'nın oy birliği ile sadrazam seçildiğine
- B) İttihatçıların, Hükûmete karşı askerî darbe yaptıklarına
- C) İttihat ve Terakkicilerin devlet yönetimini ele geçirdiklerine
- D) Enver Paşa ve yanındakilerin hükûmet toplantısına müdahale ettiklerine

I. Balkan Savaşı

Rusya'nın kışkırtması ve teşviki ile Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ 1912 yılında Osmanlı toprakları olan Balkanlara saldırıya geçmişlerdir.

Ordu içinde İttihatçı ve İtilafçı olarak iki siyasi grup oluşmuştu. Bu gruplar arası iletişimsizlik ve iş birliği sorunları savaşın kaybedilme nedenleri arasında yer almaktadır.

Edirne Bulgarların eline geçti ve düşman İstanbul'a yaklaştı. Bunun üzerine Osmanlı Devleti barış istedi.

1913 yılında Osmanlı ile savaşa katılan Balkan devletleri ile Osmanlı arasında Londra Antlaşması yapıldı.

Bu antlaşmaya göre, Edirne'nin içinde olduğu Midye - Enez hattının batısı kaybedildi.

Bu sırada Arnavutluk da bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı'dan ayrılan son Balkan devleti olmuştur.

Not

Bâb-ı Âli Baskını

Londra Antlaşması için görüşmelerin devam ettiği sırada Enver Paşa sadrazamın istifa etmesini sağlamış ve bundan sonra İttihatçılar ülke yönetimini tamamen ele geçirmiştir.

II. Balkan Savaşı

Bulgaristan'ın I. Balkan Savaşı'ndan kârlı çıkması ve güçlenmesi diğer Balkan devletlerinin tepkisine neden olmuştur. Bunun üzerine Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ Bulgaristan'a savaş ilan etmişlerdir.

Karışıklıktan istifade etmek isteyen Romanya ile Edirne'yi geri almak isteyen Osmanlı Devleti de Bulgaristan'a savaş ilan etmiştir. Bulgaristan barış istemek zorunda kalmıştır.

İstanbul Antlaşması (1913)

- Edirne ve Kırklareli Osmanlı'ya verildi.
- Meriç Nehri, Osmanlı-Bulgaristan arasında sınır oldu.
- Bulgaristan'da kalan Türklerin kültürel ve dinî hakları antlaşma ile güvence altına alınmıştır.

Atina Antlaşması (1913)

- Girit adası Yunanistan'a bırakıldı.
- Yunanistan'da kalan Türklerin hakları güvence altına alınmıştır.

Not

Yapılan antlaşmalara Balkanlarda kalan Türklerin haklarını korumak için maddeler konulduysa da Anadolu'ya büyük göç dalgaları yaşanmıştır.

Not

Mustafa Kemal'in Balkan Savaşları sırasında Gelibolu'da görev yapması bölgeyi tanımasında ve Çanakkale Savaşlarının kazanılmasında etkili olmuştur.

5. Balkan devletleri I. Balkan Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti'nden aldıkları toprakları paylaşırken kendi aralarında anlaşmazlığa düştüler. Bulgaristan'ın en fazla payı alarak Ege Denizi'ne ulaşması, diğer Balkan devletlerinin tepkisine neden oldu. Kısa bir süre sonra Balkan devletleri kendi aralarında savaşılmaya başladılar (29 Haziran 1913). II. Balkan Savaşı diye tarihe geçen bu savaşta bir yanda Bulgaristan diğer yanda Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ vardı. Bu durumdan yararlanarak Edirne'yi geri almak isteyen Osmanlı Devleti de Bulgaristan'a savaş açtı. Enver Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Edirne'yi Bulgarlardan geri aldı. Tüm cephelerde zor duruma düşen Bulgaristan yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bulgaristan'ın, II. Balkan Savaşı'nda toprak kayıpları yaşadığı
- B) II. Balkan Savaşı'nda Osmanlı'nın birçok cephede savaşmak zorunda kaldığı
- C) Osmanlı Devleti'nin Bulgaristan'a saldırmasıyla II. Balkan Savaşı'nın başladığı
- D) Ordu mensupları arasındaki partililik çekişmelerinin, I. Balkan Savaşı'nın kaybedilmesinde etkili olduğu

6. II. Balkan Savaşı'ndan sonra Yunanistan ile yapılan Atina Antlaşması'na göre, Girit adası Yunanistan'a bırakılmıştır. Bulgaristan ile yapılan İstanbul Antlaşması'na göre ise Meriç Nehri sınır olmuştur.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Sınırlarının daraldığına
- B) Savaşı kazanan taraf olduğuna
- C) Balkanlardaki hâkimiyetinin arttığına
- D) Balkanlardaki Türklerin haklarını koruduğuna

7. I. Balkan Savaşı sırasında Bulgaristan bir zamanlar Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmış olan Edirne'yi ele geçirmiştir. I. Balkan Savaşı sonrası Bulgaristan'ın Ege Denizi'ne kadar ulaşması ve savaştan en kârlı devlet olarak çıkması diğer Balkan devletlerinin tepkisine neden olmuştur. Yunanistan'ın başını çektiği Balkan devletleri, Bulgaristan'a savaş ilan etmişlerdir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin toprak kaybettiğine
- B) Balkan devletleri arasında çıkar çatışmalarının yaşandığına
- C) I. Balkan Savaşı'nın sonuçlarının, II. Balkan Savaşı'na neden olduğuna
- D) II. Balkan Savaşı sonunda Osmanlı'nın Edirne'yi geri almayı başardığına

8. II. Balkan Savaşı sonrasında Bulgaristan ile yapılan İstanbul Antlaşması ve Yunanistan ile yapılan Atina Antlaşmaları ile bölgede yaşayan Türklerin kültürel ve dinî olmak üzere tüm hakları korunmaya çalışılmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Yunanistan'ı yenilgiye uğrattığına
- B) II. Balkan Savaşı'ndan çıkan en kârlı devlet olduğuna
- C) Balkanlardaki Türklerin haklarını güvence altına almaya çalıştığına
- D) Balkanlardaki egemenliğini devam ettirdiğine

ÜNİTE GELİŞTİRME TESTİ

1. Mustafa Kemal;

- I. Katıldığı hiçbir savaşta mağlup olmamış ve en doğru askerî stratejileri uygulamıştır.
- II. İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine gönüllü subay olarak bölgeye gitmiştir.
- III. Trablusgarp'ta yerli halkı İtalyanlara karşı örgütlemiştir.

Bu bilgiler Mustafa Kemal'in kişilik özellikleri ile aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Teşkilatçılık	Vatanseverlik	Askerî dehası
B)	İleri görüşlülük	Askerî dehası	Teşkilatçılık
C)	Askerî dehası	Vatanseverlik	Teşkilatçılık
D)	Askerî dehası	Teşkilatçılık	İleri görüşlülük

2. Mustafa Kemal, 1902'de teğmen rütbesi ile Harp Okulunu sekizinci olarak bitirdi. Yabancı dil bilen, iyi yetişmiş öğretim görevlilerinin bulunduğu askerî yüksek okul olan Harp Akademisine girmeyi başardı. Mustafa Kemal, akademide mesleki bilgilerini geliştirirken Fransızcasını ilerletmek için de ders alıyordu. Aynı zamanda devletin geleceğiyle ilgili konularda arkadaşlarını uyarma gayreti içindeydi.

Bu bilgilerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Başarılı bir öğrenci olduğu
- B) Ülke meseleleriyle ilgilenmeye başladığı
- C) Mesleki olarak üst düzey eğitim aldığı
- D) Devlet yönetiminde etkin rol almaya başladığı

3. Coğrafi Keşifler sonucunda Avrupalı devletler yeni ticaret yollarını keşfetmişlerdir. Bunun üzerine Akdeniz ticareti eski canlılığını yitirmiştir. Osmanlı Devleti gümrük gelirlerinin azalması üzerine ticari faaliyetleri geliştirmek amacıyla daha az verginin alınmasını öngören kapitülasyon hakkını Avrupalı devletlere tanımıştır. Fakat Sanayi İnkılabı sonrasında Avrupalı devletlerin fabrikalarda ucuza ürettikleri ürünleri Osmanlı Devleti'ne pazarlamaları yerli esnafın zarar görmesine neden olmuştur.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sanayi İnkılabı'nın Avrupa devletlerinin ekonomisini olumsuz yönde etkilediğine
- B) Osmanlı Devleti'nin Coğrafi Keşiflerin etkileri ile ilgili önlem aldığına
- C) Kapitülasyonların Osmanlı ekonomisini olumsuz etkilediğine
- D) Coğrafi Keşiflerin, Osmanlı Devleti'ne zarar verdiğine

4.

“

Milliyetçilik duygusu ile bağımsızlık hayallerine kapılan azınlıkların Osmanlı'dan ayrılmaması için Avrupalı devletlerin de baskısı ile 1856 yılında Islahat Fermanı ilan edilmiştir. Bu ferman ile Gayrimüslimlerin hakları Müslümanlar ile eşit hâle getirilmesine rağmen azınlıklar isyan etmeye devam etmişlerdir.

”

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Azınlıkların Fransız İhtilali'nden etkilendiklerine
- B) Avrupalı devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine müdahâle ettiklerine
- C) Azınlıkların yapılan çalışmalara rağmen Osmanlı'dan ayrılmak istediklerine
- D) Islahat Fermanı ile ilk kez azınlıkların seçme ve seçilme haklarını kullandıklarına

5. Coğrafi Keşifler sonucu okyanuslara açılan Avrupalı devletler hem Amerika kıtasını keşfettiler hem de doğunun zenginlik kaynağı olarak bilinen Hindistan'a denizden ulaştılar. Keşfedilen bu bölgelerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştirdiler. Bunun sonucunda Avrupa'da bilim, sanat ve edebiyat da hızla gelişti. Bu gelişmelerin sonucunda Avrupa'da Rönesans ortaya çıktı.

Bu bilgilere göre Avrupa'da Rönesans'ın ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Ekonomik kalkınma
- B) İncil'in millî dillere çevrilmesi
- C) Din adamlarının bilimi desteklemesi
- D) Dünya'nın yuvarlak olduğunun ispatlanması

6. Mustafa Kemal, Sofya'da görevini sürdürürken Birinci Dünya Savaşı başladı. Savaşın dışında kalınması gerektiğini düşünmesine rağmen Osmanlı Devleti 1914'ün sonlarında 1. Dünya Savaşı'na girdi. Yeni siyasi ortamda Bulgaristan'ın Osmanlı Devleti'nin yanında savaşa girmesi için Bulgar meclisini ve siyasi partileri yakından takip etti. Osmanlı Devleti'ne daha yakın duran Liberal Parti'ye Bulgaristan'daki Türklerin desteğini sağlamak için Türklerin yaşadığı bölgelere geziler düzenledi.

Bu bilgilerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlı'nın savaşta tarafsız kalmasını istemiştir.
- B) Bulgaristan'ın savaşa girmesini engellemeye çalışmıştır.
- C) Osmanlı'nın müttefik kazanmasını sağlamaya çalışmıştır.
- D) Devletin politikaları doğrultusunda görevlerini sürdürmüştür.

1.

Osmanlı Devleti'n-de Demokratikleş-me Hareketleri	Önemli Maddeler
Tanzimat Fermanı (1839)	➤ Müslüman ve Hristiyan bütün Osmanlı vatandaşlarının can, mal, ırz ve namus güvenliği sağlanacak. ➤ Kimse yargılanmadan cezalandırılmayacak, öldürülmeyecek, mahkemeler herkese açık olacak ve yasalar eşit olarak uygulanacak. ➤ Vergiler herkesin kazancına göre ve belirli yöntemlere göre toplanacak. ➤ Askerlik, ocak şeklinden vatandaşlık görevi hâline getirilecek ve belli esaslara bağlanacak. ➤ Müsadere usulü kalkacak. Herkes malı ve mülkünün sahibi olacak, dilerse alıp-satabilecek ve evladına miras bırakabilecek.
Islahat Fermanı (1856)	➤ Halkın can, mal, namus ve ırz güvenliği sağlanacak. ➤ Ülkede yaşayan gayrimüslimlere küçük düşürücü ifadeler kullanılmayacak. ➤ Yabancı uyruklular da vergisini vermek koşuluyla mal mülk edinebilecek. ➤ Gayrimüslimlere, din ve vicdan özgürlüğü sağlanacak, onlara ait kilise, okul, patrikhane ve hastane gibi binalar tamir edilecek. ➤ Gayrimüslimlere devlet memuru olma hakkı tanınacak. ➤ Mahkemeler açık yapılacak ve kanunlar herkese eşit uygulanacak.

Tabloda verilen bilgilere göre Tanzimat ve Islahat Fermanları ile Osmanlı Devleti'nde;

- I. Mülkiyet hakkı
- II. Yargı güvencesi
- III. Kanun üstünlüğü
- IV. Seçme ve seçilme hakkı

gibi konuların hangilerinde gelişmeler yaşandığı söylenebilir?

- A) I ve II. B) II ve III. C) I, II ve III. D) I, II, III ve IV.

2.

Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisinde edindiği hürriyet fikirleri ve memleket sorunlarına duyduğu ilgi, Harp Okulunda artarak siyasi bir karakter kazandı. Arkadaşlarıyla bir taraftan gizli gizli Namık Kemal'in eserlerini okurken diğer taraftan ülkenin yönetimiyle ilgili fark ettikleri eksiklikleri duyurmak için bir gazete çıkarıp gazeteyi elle çoğalttılar.

Bu bilgilerde Mustafa Kemal'in düşünce yapısının şekillenmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilmiştir?

- A) Batıdaki gelişmelerin B) Okuduğu eserlerin C) Gittiği okulların D) İçinde bulunduğu ortamın

3.

I. Balkan Savaşı öncesinde Balkanlar

I. Balkan Savaşı sonrasında Balkanlar

■ Bulgaristan'ın aldığı yerler ■ Karadağ'ın aldığı yerler
 ■ Yunanistan'ın aldığı yerler ■ Sırbistan'ın aldığı yerler

Verilen haritalara bakılarak;

- I. Balkanların siyasi haritası değişmiştir.
- II. Savaşın en kârlı çıkan devlet Yunanistan olmuştur.
- III. Osmanlı Devleti, Balkanlarda toprak kaybına uğramıştır.
- IV. Arnavutluk, Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III. B) II ve IV. C) I, II ve III. D) I, III ve IV.

4.

Mustafa Kemal'in çocukluk ve gençlik yıllarının Makedonya'daki Selanik şehrinde geçmesi, onun hoşgörülü ve demokratik bir kişiliğe sahip olmasında büyük rol oynamıştır.

Buna göre Selanik'in aşağıdaki hangi özelliğinin Mustafa Kemal'in hoşgörülü ve demokratik bir kişiliğe sahip olmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Liman şehri olması B) Farklı kültürlerin iç içe yaşaması
 C) Ulaşımın gelişmiş olması D) Güçlü bir ekonomiye sahip olması

MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

I. DÜNYA SAVAŞI'NA YOL AÇAN GELİŞMELER

Test - 1

1.

Yukarıdaki haritada Birinci Dünya Savaşı sürecinde birbiri ile rekabet hâlinde olan İtilaf Devletleri sarı renkle, İttifak Devletleri yeşil renkle gösterilmiştir:

Bu harita doğrudan aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Rusya'nın Panslavizm politikası izlediğini
- B) İttifak Devletleri blokunun, İtilaf Devletleri blokundan önce oluştuğunu
- C) Devletler arasındaki çekişmelerin Avrupa'da bloklaşmalara neden olduğunu
- D) Sanayi İnkılabı'nın ham madde ve pazar arayışını artırdığını

2.

19. yüzyıl sonlarında Balkan ulusları, Slavları bir yönetim altında birleştirmek isteyen Rusya tarafından destekleniyordu. Rusya'nın Slavları birleştirme politikası (Panslavizm) Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun toprak bütünlüğünü tehdit ediyordu.

Bu bilgi, Birinci Dünya Savaşı'nın daha çok hangi nedeni ile ilişkilidir?

- A) Milliyetçilik akımı
- B) Silahlanma yarışı
- C) Ham madde ve pazar arayışı
- D) Devletler arasındaki gruplaşmalar

I. Dünya Savaşı

- ▶ Birinci Dünya Savaşı, 1914 yılında başlamış, 1918 yılında sona ermiştir.

I. Dünya Savaşı'nı Başlatan Olay

- ▶ Avusturya - Macaristan İmparatorluğu veliahdının bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesi üzerine Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Sırbistan'a savaş ilan etti.

I. Dünya Savaşı'nı başlatan suikast

- ▶ İşte bu suikast, milyonlarca kişinin ölümüne sebep olacak bir dünya savaşının başlamasına neden oldu.
- ▶ Avusturya - Macaristan İmparatorluğu'nun Sırbistan'a savaş ilan etmesi üzerine Rusya, Sırbistan'ın yanında yer aldı.
- ▶ Almanya ise, Avusturya - Macaristan İmparatorluğu'nun yanında yer aldı.
- ▶ Fransa ise Rusya'yı destekledi. Bunun üzerine Almanya, Fransa ve Rusya'ya savaş ilan etti. İngiltere de Rusya ve Fransa'nın yanında yer aldı.

I. DÜNYA SAVAŞI'NA YOL AÇAN GELİŞMELER

- ▶ Avrupa devletleri arasında başlayan savaş sonraki yıllarda farklı kıtalarda yer alan Japonya ve ABD gibi devletlerin savaşa girmesiyle bir dünya savaşı hâline dönüştü.

Birinci Dünya Savaşı'nın Genel Nedenleri

- ▶ Sanayi İnkılabı sonucunda hızlanan sömürgecilik yarışı
- ▶ Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik akımı
- ▶ Ülke çıkarlarına bağlı olarak ortaya çıkan devletler arasındaki gruplaşmalar
- ▶ Devletlerin çıkabilecek bir savaşa karşı hazır olmak için hızla silahlanmaları

Birinci Dünya Savaşı'nın Özel Nedenleri

- ▶ Almanya ve İngiltere arasındaki sömürgecilik yarışı
- ▶ Almanya ile Fransa arasındaki Alsas - Loren anlaşmazlığı
- ▶ Avusturya-Macaristan ile Rusya arasındaki Balkanlara hâkim olma mücadelesi
- ▶ Rusya'nın Boğazları ele geçirerek sıcak denizlere inmek istemesi

İtilaf Devletleri

İngiltere, Fransa, Rusya, ABD, İtalya, Sırbistan, Belçika, Karadağ, Japonya, Romanya, Yunanistan

İttifak Devletleri

Almanya, Avusturya - Macaristan İmparatorluğu, Osmanlı Devleti, Bulgaristan

3.

1. Durum: 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar Afrika'dan Uzak Doğu'ya kadar geniş bir alanda sömürge imparatorlukları kurmuş olan İngiltere ve Fransa, Avrupa'da dengeleri elinde bulunduruyordu.

2. Durum: 1870 yılından itibaren iki yeni aktör daha Avrupa siyasetinde yerini aldı: Almanya ve İtalya. Bu devletler gelişen sanayileri için ham madde kaynaklarına ihtiyaç duyuyorlardı.

Bu durumların aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) I. Dünya Savaşı'nın başlamasına
- B) Ham madde ihtiyacının artmasına
- C) Sömürgecilik yarışının hızlanmasına
- D) Sömürge altındaki milletlerinin bağımsızlık için ayaklanmalarına

4.

İtilaf Devletleri			
İngiltere	...?...	...?...	...?...

Bu tabloda “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilirse yanlış olur?

- A) Bulgaristan
- B) Rusya
- C) Yunanistan
- D) Fransa

5.

Birinci Dünya Savaşı öncesinde hiçbir devlet varlığını korumak ve çıkarlarını savunmak konusunda kendisini yeterince kuvvetli hissetmiyordu. Her devlet, kendisi için tehlikeli gördüğü devlete karşı, başka devletlerle anlaşarak güç dengesi oluşturmaya çalışıyordu.

Bu durum, Birinci Dünya Savaşı'nın hangi nedeni ile ilişkilidir?

- A) Silahlanma yarışı
- B) Sömürgecilik yarışı
- C) Milliyetçilik düşüncesi
- D) Devletler arası gruplaşmalar

6.

I. Dünya Savaşı başladıktan sonra hem İttifak Devletleri grubuna hem de İtilaf Devletleri grubuna farklı coğrafyalardan katılımlar olmuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesi sayılabilir?

- A) Savaşın kısa sürede sona erdiğinin
- B) Savaşın geniş bir alana yayıldığının
- C) Savaşı, İtilaf Devletlerinin kazandığının
- D) Savaşı, İttifak Devletlerinin kazandığının

7.

I. Dünya Savaşı öncesinde Slavlar ve Germenler Balkanlar'a hâkim olmaya çalışıyorlardı. Bu yüzden Balkanlar, Slav ve Germenler'in mücadele alanı hâline gelmiştir.

Bu bilgi, Birinci Dünya Savaşı'nın hangi nedeni ile ilişkilidir?

- A) Silahlanma yarışı
- B) Milliyetçilik akımı
- C) Ham madde ve pazar arayışı
- D) Devletler arasındaki gruplaşmalar

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON SAVAŞI: I. DÜNYA SAVAŞI

1. I. Dünya Savaşı başladığında Osmanlı Devleti'nin başında olan İttihat ve Terakki yöneticilerine göre, Osmanlı Devleti coğrafi konumu nedeniyle savaşın dışında kalamazdı. Almanya'nın yanında yer alırsa kaybedilen topraklar geri alınabilir, uluslararası alanda nüfuz yeniden kazanılabilirdi. Bu yüzden Almanya'nın yanında savaşa girilmeliydi.

İttihat ve Terakki ileri gelenlerinin bu görüşlerine bakılarak;

- I. Savaşta tarafsız kalınmalıdır.
- II. Savaşta tarafsız kalmak mümkün değildir.
- III. Savaşta Almanya'nın yanında yer almak gerekir.
- IV. Savaşta İngiltere'nin yanında yer almak gerekir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III. D) I, II ve III.

2.

İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'nin ittifak teklifini kabul etmezken, Almanya ise Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na kendi yanında katılmasını istiyordu.

Aşağıdakilerden hangisi Almanya'nın, bu isteğinin nedenleri arasında yer almaz?

- A) Osmanlı topraklarında yeni cepheler açılmasını sağlayarak savaştaki yükünü hafifletmek
- B) Halifenin Müslümanlar üzerindeki nüfuzunu kullanarak sömürge altındaki Müslümanları İtilaf Devletlerine karşı ayaklandırmak
- C) Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan yararlanarak İngiltere'nin sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmek
- D) Gelişen sanayisine ham madde kaynağı sağlamak için Orta Doğu'daki petrol bölgelerini işgal etmek

3. İtalya, I. Dünya Savaşı öncesinde Üçlü İttifak Devletleri grubunda yer almıştır. Ancak I. Dünya Savaşı sırasında İtilaf Devletlerinin kendisine Batı Anadolu topraklarını vermeyi vaat etmeleri üzerine taraf değiştirerek İtilaf Devletleri grubuna katılmıştır. I. Dünya Savaşı sonunda ise savaşı galip bitirmesine rağmen Batı Anadolu topraklarını elde edememiştir.

Bu bilgilere göre İtalya ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. Dünya Savaşı sırasında saf değiştirdiği
- B) Ege Denizi'ndeki etkinliğini artırmak istediği
- C) Anadolu'da yapılan işgallere katılmadığı
- D) I. Dünya Savaşı sonucunda umduğunu bulamadığı

I. Dünya Savaşı Öncesinde Büyük Devletlerin Osmanlı'ya Yönelik Politikaları

İngiltere

Osmanlı ülkesindeki Arapları ayaklandırarak Osmanlı'nın parçalanmasını hızlandırmak ve Orta Doğu petrollerini ele geçirmek

Fransa

Gayrimüslimleri kullanarak Osmanlı Devleti üzerinde siyasi baskı kurmak ve Osmanlı topraklarını sömürmek

Rusya

Boğazları ele geçirerek sıcak denizlere inmek ve merkezi İstanbul olan bir Slav imparatorluğu kurmak

ABD

Osmanlı ülkesinde okul, hastane ve matbaa gibi kurumlar kurarak kısa sürede siyasi ve ekonomik güç sahibi olmak

İtalya

Kuzey Afrika ve Doğu Akdeniz'deki etkinliğini artırmak

Avusturya - Macaristan

Osmanlı'yı Avrupa'dan çıkarmak ve Balkanlara hâkim olarak Ege Denizi'ne açılmak

Almanya

Osmanlı Devleti'ni kullanarak Orta Doğu'daki etkinliğini artırmak, yatırımlar yaparak ve askerî uzmanlar göndererek Osmanlı Devleti ile ilişkilerini geliştirmek

Almanya'nın, Osmanlı Devleti'nin Kendi Yanında Savaşma Girmesini İstemesinin Nedenleri

- Yeni cepheler açılmasını sağlamak (Askerî)
- Padişahın halifelik gücünden yararlanmak (Dinî)
- Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin sömürgeleri ile bağlantısını kesmek (Jeopolitik)
- Rusya'nın, müttefikleriyle bağlantı kurmasını engellemek (Askerî)
- Osmanlı Devleti'nin ham madde kaynaklarından yararlanmak (Ekonomik)

Osmanlı Devleti'nin, Almanya'nın Yanında Savaşma İstemesinin Nedenleri

- Siyasi yalnızlıktan kurtulmak
- Son zamanlarda kaybedilen toprakları geri almak
- Almanya'nın yardımıyla devleti eski gücüne ulaştırmak
- İttihat ve Terakki yöneticilerinin savaşı Almanların kazanacağını düşünmeleri

Osmanlı Devleti'nin, I. Dünya Savaşı'na Katılmasının Sonuçları

- Savaşın süresi uzadı, savaş geniş alanlara yayıldı.
- Almanya'nın savaşta yükü azaldı.
- İtilaf Devletlerinin Rusya'ya yardım göndermesi engellendi.

4. Selçuk:?

Ayşenur Öğretmen: "Rusya ve İngiltere bir 'Ermeni Devleti' hikâyesine bel bağlamışlardı. İtalya, Osmanlı topraklarından pay alabilmek için pusuda bekliyordu. İngilizler, Orta Doğu petrollerine sahip olabilmek için Arap topraklarında adeta cirit atıyordu. Bu durumda Osmanlı Devleti kendini yeni bir dost bulmak zorunda hissediyordu."

Ayşenur Öğretmen'in bu cevabına göre, Selçuk'un sorusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) I. Dünya Savaşı'nı başlatan olay nedir?
- B) I. Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı'nın Almanya'ya yaklaşmasının nedenleri nelerdir?
- C) Osmanlı'nın, I. Dünya Savaşı'na girmesinin sonuçları nelerdir?
- D) Almanya neden Osmanlı Devleti'nin kendi yanında I. Dünya Savaşı'na katılmasını istemiştir?

5. I. Dünya Savaşı öncesinde İttihat ve Terakki Partisinin yöneticileri başlayacak olan savaşın dışında kalamayacaklarını düşünüyorlardı. Bu nedenle daha savaş başlamadan İngiltere ve Fransa ile ittifak kurmak istemişler ancak isteklerinin kabul edilmemesi üzerine Almanya'ya yaklaşmışlardı.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti'nin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Yeni topraklar fethetmeyi
- B) Kaybettiği toprakları geri almayı
- C) Savaş sırasında yalnız kalmamayı
- D) Türk dünyasında birliği sağlamayı

6. Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya Savaşı'nın geniş alanlara yayılması ile ilgili bir durum değildir?

- A) Çanakkale Savaşlarından sonra İtalya'nın saf değiştirmesi
- B) Yavuz ve Midilli adındaki savaş gemilerinin Rus limanlarını bombalaması üzerine Osmanlı'nın savaşa girmesi
- C) Almanya'nın, ticaret gemilerini batırması üzerine ABD'nin savaşa girmesi
- D) Çanakkale Savaşlarını Osmanlı'nın kazanmasından sonra Bulgaristan'ın savaşa girmesi

7. Almanya, Osmanlı Devleti'nin, kendi yanında I. Dünya Savaşı'na girmesini istiyordu. Böylece İtilaf Devletlerinin güçleri bölünecek ve yeni cepheler açılacaktı.

Bu bilgiye göre Almanya'nın aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Savaş alanını genişletmeyi
- B) Savaşta yükünü hafifletmeyi
- C) Osmanlı Devleti'nin coğrafi konumundan yararlanmayı
- D) Osmanlı Devleti'nin teknik gücünden faydalanmayı

8. Almanya, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı padişahının halife unvanından yararlanmak istiyordu. Halifenin yapacağı "kutsal cihat" çağrısı ile İngiliz ve Fransız sömürgelerindeki milyonlarca Müslümanın bu çağrıya uyup ayaklanacağını düşünüyordu. Bu yüzden Osmanlı Devleti'nin kendi yanında savaşa katılmasını istiyordu.

Bu bilgiye göre Almanya'nın, Osmanlı Devleti'nin hangi alandaki gücünden yararlanmayı amaçladığı söylenebilir?

- A) Dinî
- B) Jeopolitik
- C) Ekonomik
- D) Eğitim

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON SAVAŞI: I. DÜNYA SAVAŞI (Cepheler)

1. Aşağıdaki haritada Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda mücadele ettiği cepheler gösterilmiştir:

**Osmanlı Devleti'nin
Müttefiklerine Yardım Ettiği Cepheler**

I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin Savaş- tığı Cepheler

Taarruz Cepheleri

1. Kafkas
2. Kanal

Savunma Cepheleri

1. Irak
2. Çanakkale
3. Suriye - Filistin
4. Hicaz - Yemen

Yardım Cepheleri

1. Romanya
2. Makedonya
3. Galiçya

Not

Osmanlı Devleti geniş bir alanda mücadele etmiş ve Çanakkale Cephesi hariç, diğer cephelerde yaptığı savaşları kaybetmiştir.

I. Dünya Savaşı'na Katılan As- ker Sayısı

İtilaf Devletleri: 42.959.850 kişi

İttifak Devletleri: 25.248.321 kişi

Osmanlı Devleti: 2.998.321 kişi

I. Dünya Savaşı'nda Ölen As- ker Sayısı

İtilaf Devletleri: 5.525.000 kişi

İttifak Devletleri: 4.386.000 kişi

Osmanlı Devleti: 325.000 kişi

Haritadaki bilgilere göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin savaşa katılmasıyla savaş alanı genişlemiştir.
- B) Osmanlı ordularını Alman subaylar komuta etmiştir.
- C) Osmanlı Devleti'nin askerî harcamaları artmıştır.
- D) Osmanlı orduları sınırları dışında da savaşmıştır.

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON SAVAŞI: I. DÜNYA SAVAŞI (Cepheler)

Birinci Dünya Savaşı'nda Cepheler

Kafkas Cephesi

- ▶ Kars, Ardahan ve Batum'u almak amacıyla Ruslara karşı yapılan Sarıkamış Harekâtı başarısızlıkla sonuçlandı.
- ▶ Ermenilerin Ruslarla iş birliği yapması, salgın hastalıklar, açlık ve dondurucu soğuk nedeniyle Osmanlı ordusu mağlup oldu.
- ▶ Bu durumdan faydalanan Ruslar Doğu Anadolu'da bazı bölgeleri işgal ettiler. Daha sonra Mustafa Kemal, Muş ve Bitlis'i Rus işgalinden kurtardı.

Sarıkamış Harekâtı

2. Çanakkale Cephesi'nde İngiliz ve Fransız Hükûmetleri o güne değin eşi benzeri görülmemiş büyüklükte bir donanma hazırlayarak Çanakkale Boğazı'na gönderdiler. Bu donanma 19 Şubat 1915'te Kumkale ve Seddülbahir müstahkem mevkielemlerini bombalamaya başladı. Ancak Nusret Mayın Gemisi'nin boğazı mayınlaması ve Türk topçularının isabetli atışları sonucunda 18 Mart 1915'te ağır bir yenilgi alan İtilaf Devletleri, Çanakkale Boğazı'nın denizden geçilemeyeceğini anladılar.

Bu bilgilerden aşağıdakilerden hangisi öğrenilebilir?

- A) İtilaf donanmasının Çanakkale Boğazı'nı geçememesinin nedenleri
- B) İtilaf Devletlerinin Çanakkale Savaşlarını başlatmalarının nedenleri
- C) Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşlarında kazandığı başarılar
- D) İtilaf Devletlerinin kara savaşlarında başarısız olmasının nedenleri

3. Osmanlılar, bu cephede Kafkasya üzerinden Orta Asya Türkleri ile birleşmek istiyordu. Ancak kış mevsiminde yapılan Sarıkamış Harekâtı hava koşulları, teçhizat eksikliği, yiyecek ikmalinin yapılamaması, bölgedeki Ermenilerin bir kısmının Ruslarla iş birliği yapması gibi nedenlerle başarısız oldu.

Bu metne göre Osmanlı ordusunun Kafkas Cephesi'nde başarısız olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Coğrafi şartların
- B) Siyasi nedenlerin
- C) Asker sayısının azlığının
- D) Askerî donanım eksikliğinin

4.

...?...

Osmanlı ordusu Kars, Ardahan ve Batum'u geri almayı amaçladı.

Sarıkamış Harekâtı başarısızlıkla sonuçlandı.

Doğu Anadolu'daki Erzurum, Muş, Bitlis, Erzincan ve Trabzon düşman işgaline uğradı.

Bu bilgilerin ait olduğu cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Irak
- B) Kanal
- C) Kafkas
- D) Çanakkale

5.

.....?.....		
Müttefiklerinden yardım almayan Rusya'da çarlık rejimi yıkıldı.	Rusya'da kurulan yeni yönetim, Rusya'nın savaştan çekildiğini ilan etti.	Bulgaristan, İttifak Devletleri yanında savaşta katıldı.

Bu tabloya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Irak Cephesi'nin Sonuçları
- B) Kanal Cephesi'nin Sonuçları
- C) Kafkas Cephesi'nin Sonuçları
- D) Çanakkale Cephesi'nin Sonuçları

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON SAVAŞI: I. DÜNYA SAVAŞI (Cepheler)

1.

Cephe	Sonuç
....?....	Sarkamış Harekâtı başarısızlıkla sonuçlandı. Bunun üzerine Ruslar, Doğu Anadolu'nun bir kısmını işgal ettiler.
....?....	İtilaf Devletleri başarılı olamadılar ve geri çekilmek zorunda kaldılar.
....?....	Yapılan iki taarruz harekâtı da başarısızlıkla sonuçlandı ve İngilizler, Sina Yarımadası'nı ele geçirdiler.

Bu tablodaki bilgilere göre “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilirse yanlış olur?

- A) Irak Cephesi
B) Kanal Cephesi
C) Kafkas Cephesi
D) Çanakkale Cephesi

2.

Cephe	Osmanlı'nın Mücadele Ettiği Unsurlar
Kafkas	Ruslar ve Ermeni çeteleri
Suriye- Filistin	İngilizler ve onların kışkırttığı bazı Arap kabileleri
Hicaz- Yemen	İngilizler ve onların kışkırttığı Araplar
Irak	İngilizler ve onların kışkırttığı Araplar

Bu tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı'nın birçok cephede İngilizlere karşı mücadele ettiği
B) Bazı Arapların, Osmanlı'ya karşı İngilizlerle iş birliği yaptığı
C) Osmanlı'nın sadece Ruslara karşı yaptığı savaşlarda başarılı olduğu
D) Osmanlı'nın geniş bir coğrafyada farklı cephelerde mücadele ettiği

3. Suriye - Filistin Cephesi'nde Araplar, İngilizlerle iş birliği yaptılar. Zor durumda kalan Osmanlı ordusu geri çekildi. İngilizler, önce Filistin'e daha sonra Suriye içlerine kadar ilerlediler. Mustafa Kemal komutasındaki birlikler İngilizleri Suriye'nin kuzey sınırında durdurdu ve İngilizlerin Anadolu'ya girmesini engelledi.

Bu bilgilerden aşağıdakilerden hangisi öğrenilemez?

- A) Cephede kimlerle mücadele edildiği
B) İngilizler tarafından işgal edilen yerler
C) Osmanlı ordusunun teçhizat bakımından yetersiz olduğu
D) İngilizlerin Anadolu'ya girmesini kimin engellediği

Kanal Cephesi

- Osmanlı'nın amacı, Mısır'ı almak ve İngilizlerin sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmekti.
- Coğrafi şartların olumsuzluğu ve lojistik destek yetersizliği nedeniyle Osmanlı ordusu başarılı olamadı.
- İngilizler ilerleyerek Suriye'ye kadar olan bölgeleri ele geçirdiler.

Irak Cephesi

- Cephe, petrol bölgelerini ele geçirmek isteyen İngilizler tarafından açıldı.
- Osmanlı ordusu Kut'ül-Amare'de İngilizleri mağlup etti. Ancak takviye alan İngilizler ilerleyerek Musul'a kadar olan yerleri ele geçirdiler.

Suriye - Filistin Cephesi

- İngilizler ilerleyerek Filistin ve Suriye'yi ele geçirdiler.
- Mustafa Kemal, Halep'in kuzeyinde İngilizleri durdurarak Anadolu'ya girmelerini önledi.

Hicaz - Yemen Cephesi

- Osmanlılar bu cephede İngilizler ve Araplarla mücadele etti.
- Osmanlılar kutsal topraklardan çekildi.

Çanakkale Cephesi

- ▶ Cephe, Rusya'ya yardım etmek ve Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak amacıyla İtilaf Devletleri tarafından açılmıştır.
- ▶ Deniz harekâtında başarılı olamayan İtilaf Devletleri kara harekâtını başlattılar.
- ▶ Mustafa Kemal, Arıburnu, Anafartalar ve Conkbayırı'nda düşmanı mağlup etmiş ve İtilaf güçleri çekilmek zorunda kalmıştır.

Çanakkale Savaşlarının Sonuçları

- ▶ Müttefiklerinden yardım alamayan Rusya'da Bolşevik İhtilali çıktı ve Rusya savaştan çekildi.
- ▶ Savaşın süresi uzadı.
- ▶ Bulgaristan, İttifak Devletlerinin yanında savaşa girdi ve Almanya ile Osmanlı Devleti arasında kara bağlantısı sağlandı.
- Millî Mücadele ruhunun ortaya çıkmasını sağladı.

Yardım Cepheleri

Osmanlı askerleri müttefiklerine yardım etmek amacıyla sınırları dışındaki Romanya, Makedonya ve Galiciya cephelerinde savaşmıştır.

4.

Osmanlı ordusu, Irak Cephesi'nde 29 Nisan 1916'da Kutülamare'de İngiliz General Townshend ile on üç bin kişilik kolordusunu tutsak aldı. Bu ağır yenilgiden ders çıkaran İngilizler, Basra Limanı'na yeni birlikler çıkartarak tekrar kuzeye ilerledi. Donanımı son derece zayıf olan Osmanlı ordusu, Bağdat'ı ve zengin petrol yataklarını İngilizlere bırakmak zorunda kaldı.

Bu metne göre Irak Cephesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İngilizlerin, bazı yerleri işgal ettiğine
- B) İngilizlerin kuzeye çıkarak Ruslarla birleştiğine
- C) Osmanlı ordusunun teçhizat bakımından yetersiz olduğuna
- D) Osmanlıların önceleri bazı başarılar kazanmasına rağmen savaşı kaybettiğine

5.

İngilizlerle iş birliği yapan Mekke Emiri Şerif Hüseyin, 1916'da Osmanlı yönetimine karşı isyan etti. Osmanlı Devleti, Hicaz (Mekke, Medine) ve Yemen'i kaybetti. Osmanlı Halifesi V. Mehmet Reşat'ın cihat çağırısı, Arap nüfusun yaşadığı bu cephelerde karşılığını bulmadı.

Bu bilgiler aşağıdaki fikirlerden hangisinin önemini yitirdiğini ve hangisinin önem kazandığını gösterir?

	Önemini Yitiren Fikir	Önem Kazanan Fikir
A)	Ümmetçilik	Batıcılık
B)	İslamcılık	Osmanlıcılık
C)	Milliyetçilik	Ümmetçilik
D)	Ümmetçilik	Milliyetçilik

6.

	Cephe	Bilgi
I.	Kafkas	Sarkamış Harekâtı başarısızlıkla sonuçlandı.
II.	Çanakkale	İtilaf kuvvetleri mağlup edildi.
III.	Hicaz-Yemen	Kutsal topraklar kaybedildi.

Tablodaki bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin hangi cephelerde başarısız olduğu söylenebilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

7.

- Müttefiklerinden yardım alamayan Rusya'da çarlık rejimi yıkıldı. Yeni yönetim, Rusya'nın savaştan çekildiğini ilan etti.
- Bulgaristan, İttifak Devletleri safına katıldı. Böylece Osmanlı Devleti'nin Almanya ile kara bağlantısı sağlandı.

Bu sonuçların ait olduğu cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çanakkale Cephesi
- B) Irak - İran Cephesi
- C) Hicaz - Yemen Cephesi
- D) Suriye - Filistin Cephesi

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON SAVAŞI: I. DÜNYA SAVAŞI (I. Dünya Savaşı'nın Sona Ermesi)

1. Ticaret gemilerinin Alman denizaltıları tarafından batırılmasını neden olarak gösteren ABD, 1917'de İtilaf Devletleri yanında savaşa katıldı. Böylece İtilaf Devletleri, Bolşevik ihtilali nedeniyle savaştan çekilen Rusya'nın yerine çok daha güçlü bir müttefik kazandılar.

Bu bilgilere göre;

- I. Savaş, geniş alanlara yayılmıştır.
- II. ABD'nin savaşa katılmasında Almanya'nın etkisi vardır.
- III. Petrol bölgelerinin kendisine verilmesi şartıyla ABD, İtilaf Devletleri yanında savaşa katılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

2.

Wilson İlkeleri'nin maddelerinden biri şöyledir: "Osmanlı Devleti'nin çoğunluğu Türk olan bölgeleri, Türk egemenliğine bırakılmalıdır. Türk yönetiminde bulunan öteki uluslara da kendi geleceklerini belirleme hakkı tanınmalıdır."

Wilson İlkeleri'nin bu maddesinin aşağıdakilerden hangisini gerektirdiği söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin milliyet esasına göre parçalanmasını
- B) Türklerin çoğunlukta oldukları yerlerde Türklere egemenlik hakkının verilmesini
- C) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün korunmasını
- D) Milletlerin, kendi geleceklerini kendilerinin tayin etmelerini

3. Wilson İlkeleri, savaşı daha fazla sürdüremeyecek durumda olan İttifak Devletleri tarafından olumlu karşılandı. Bu devletler ilkelere güvenilecek ateşkes isteğinde bulundular.

Bu bilgiye göre Wilson İlkeleri ile ilgili öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Savaşın bitişini hızlandırdığı
- B) Demokrasinin yayılmasını sağladığı
- C) Millî devletlerin kurulmasını sağladığı
- D) İmparatorlukların parçalanmasına neden olduğu

4. Wilson İlkeleri'ne göre I. Dünya Savaşı'nda yenilen devletler yenilenlerden toprak ve tazminat almayacaklardı. Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak, anlaşmazlıklar barış yoluyla çözülecekti.

Bu bilgilere göre Wilson'un aşağıdakilerden hangisine karşı çıktığı söylenemez?

- A) Sömürgeciliğe
- B) Dünya barışına
- C) Gizli diplomasiye
- D) Savaş yapılmasına

I. Dünya Savaşı'nın Sona Ermesi

- ABD'nin ticaret gemileri İtilaf Devletlerine askerî malzeme satıyordu. Bunun üzerine Alman denizaltıları ABD ticaret gemilerini batırmaya başladı. Gemileri batırılan ABD, 1917 yılında İtilaf Devletleri yanında savaşa katıldı.
- Böylece savaşın dengesi İtilaf Devletleri lehine değişti.

Wilson İlkeleri

- ABD Başkanı Wilson, savaş devam ederken 1918 başlarında birtakım koşullar içeren bir bildiri yayımladı.

ABD Başkanı Woodrow Wilson

- Tarihe "Wilson İlkeleri" olarak geçen bu bildiri, 14 ilke-den oluşuyordu.

Wilson İlkeleri'nin Bazı Maddeleri

- Galip devletler, mağlup olan devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak.
- Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak, açık diplomasi olacak.
- Devletler arası sorunları barışçı yollardan çözmek için uluslararası bir cemiyet kurulacak.
- Etnik olarak çoğunlukta olan yerler ilgili olan millete ait olacak.

Wilson İlkeleri'nin Osmanlı Devleti İle İlgili Maddeleri

- Türklerin çoğunlukta olduğu yerlere egemenlik hakkı tanınacak.
- Türklerin egemenliği altında yaşayan milletlere kendilerini yönetme hakkı tanınacak.
- Boğazlar tüm devletlerin ticaret gemilerine açık olacak.

Not

Wilson İlkeleri'nin yayımlanması, Birinci Dünya Savaşı'nın bitişini hızlandırmıştır. Bu ilkelere güvenen İttifak Devletleri ateşkes antlaşmaları imzalayarak savaştan çekilmişlerdir.

Birinci Dünya Savaşı'nın Sonuçları

- İmparatorluklar yıkıldı.
- Millî devletler kuruldu.
- Avrupa'nın siyasi haritası değişti.
- Uluslararası barışı sağlamak için Milletler Cemiyeti kuruldu.
- Yeni rejimler ortaya çıktı. (Rusya'da sosyalizm, Almanya'da nazizm, İtalya'da faşizm)
- Yenilen devletlerle ağır şartlar içeren barış antlaşmaları imzalandı.
- İkinci Dünya Savaşı'na neden oldu.

5.

Birinci Dünya Savaşı, dünya siyasi haritasını değiştirmiştir.

Ayla Öğretmen, bu düşüncesine savaşın sonunda meydana gelen;

- Millî devletlerin kurulması
- İmparatorlukların parçalanması
- Milletler Cemiyetinin kurulması

gelişmelerden hangilerini kanıt olarak gösterebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

6.

ABD Başkanı Wilson (Vilsın) 8 Ocak 1918'de 14 maddelik bir bildiri yayımladı. "Wilson İlkeleri" adıyla tarihe geçen bu bildiriye göre devletler arası anlaşmazlıklar barış yoluyla çözülecek ve bunun için uluslararası cemiyet kurulacaktı.

Bu bilgiye göre Wilson'un aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Dünya barışını sağlamayı B) Orta Doğu'ya hâkim olmayı
C) Petrol bölgelerini ele geçirmeyi D) Ülkesinin sınırlarını genişletmeyi

7.

Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda Avrupa'da demokratik rejimler güçlendi. Diğer taraftan da İtalya'daI....., Almanya'daII..... gibi otoriter rejimler ortaya çıktı.

Bu bilgilerde numaralarla belirtilen boşluklara aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II
A)	Nazizm	Faşizm
B)	Komünizm	Faşizm
C)	Faşizm	Nazizm
D)	Nazizm	Komünizm

8.

I. Dünya Savaşı'nın Sonunda Kurulan Devletler

Bu şemada "?" ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa yanlış olur?

- A) Avusturya B) Macaristan
C) Türkiye D) Bulgaristan

İŞGAL YILLARINDA ANADOLU (Mondros Ateşkes Antlaşması)

1.

Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkesi'ni imzalamasının nedeni, savaşı bitirecek bir barış antlaşması yapmak ve siyasi varlığını devam ettirmek idi. İtilaf Devletlerinin amacı ise, Türkleri tut-sak etmek ve yeniden ayağa kalkamayacak şekilde ezmektir.

Bu bilgiye göre Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamakla tarafların aşağıdakilerden hangisini hedefledikleri söylenebilir?

Osmanlı Devleti	İtilaf Devletleri
A) Savaşın durmasını ve işgallerin sona ermesini	Türk yurdunu işgal etmeyi
B) Savaşa son verilmesini	İşgallere son vermeyi
C) Bağımsız bir devlet olarak varlığını devam ettirmeyi	Osmanlı'nın bağımsızlığını tanımayı
D) Toprak bütünlüğünü korumayı	İşgallere son vermeyi

2.

İlk olarak Bulgaristan daha sonra da Avusturya - Macaristan birer ateşkes antlaşması yaparak I. Dünya Savaşı'ndan çekildiler. Bu durumda Osmanlı Devleti en büyük destekçisi olan Almanya ile kara bağlantısını yitirdi. Ekonomik ve askerî açıdan da zor durumda olan Osmanlı Devleti, bu koşullarda savaşı daha fazla sürdüremezdi. Osmanlı Devleti de 30 Ekim 1918'de yaptığı Mondros Ateşkes Antlaşması'yla savaşı bırakmak zorunda kaldı.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

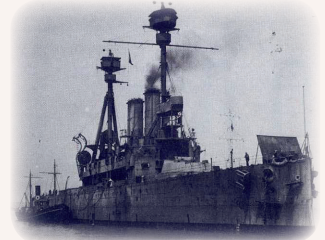
- A) İttifak Devletlerinin savaşı kaybettiği
- B) Bulgaristan'ın, Almanya'dan daha önce savaştan çekildiği
- C) Osmanlı Devleti'nin savaşı devam ettirecek gücünün olmadığı
- D) I. Dünya Savaşı'ndan ilk olarak Osmanlı Devleti'nin çekildiği

3. **Mondros Ateşkes Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisiyle, İtilaf Devletlerinin yapacakları işgallere hukuki dayanak oluşturmayı amaçladıkları söylenebilir?**

- A) Sınırın korunması ve ülke içinde güvenliğin sağlanması için gereken birliklerin dışında Osmanlı ordusu derhâl terhis edilecektir.
- B) Hükûmet haberleşmesi dışındaki telsiz, telgraf ve kabloların kontrolü İtilaf Devletlerine geçecektir.
- C) İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumun ortaya çıkması hâlinde herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacaktır.
- D) Osmanlı demir yollarından, İtilaf Devletleri serbestçe yararlanabilecek ve Osmanlı ticaret gemileri müttefiklerin hizmetinde bulundurulacaktır.

Mondros Ateşkes Antlaşması

- Wilson İlkeleri'nin yayımlanması, savaşın bitişini hızlandırdı.
- Önce Bulgaristan daha sonra da Avusturya-Macaristan İtilaf Devletleri ile ateşkes antlaşması yaparak Birinci Dünya Savaşı'ndan çekildiler.
- Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi ile Osmanlı Devleti'nin Almanya ile bağlantısı kesildi.
- Bu şartlar altında savaşı daha fazla sürdüremeyen Osmanlı Devleti Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi.
- Mondros Ateşkes Antlaşması, Osmanlı Devleti temsilcisi Bahriye Nazırı Rauf Bey (Orbay) ile İtilaf Devletleri temsilcisi İngiliz Amiral Calthorpe (Kaltorp) arasında imzalandı.

Agamemnon Zırhlısı

- Mondros Ateşkes Antlaşması, 30 Ekim 1918'de, Ege Denizi'nin Limni Adası'ndaki Mondros Limanı'nda Agamemnon adlı savaş zırhlısında imzalanmıştır.

İŞGAL YILLARINDA ANADOLU
(Mondros Ateşkes Antlaşması)**Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Önemli Maddeleri ve Yorumları**

1. Madde: Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve bu yerlerdeki istihkâmlar, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.

Yorum: İtilaf Devletleri Boğazları, Karadeniz'e ve Anadolu'ya geçişleri kontrol altına almayı ve Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki bağlantıyı kesmeyi amaçlamışlardır.

7. Madde: İtilaf Devletleri, kendi güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.

Yorum: İtilaf Devletleri yapacakları işgallere hukuki dayanak oluşturmayı ve Anadolu'yu işgallere açık hâle getirmeyi amaçlamışlardır.

24. Madde: Doğu Anadolu'daki altı ilde (Sivas, Erzurum, Van, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ) karışıklık çıkarsa, İtilaf Devletleri, bu illerin herhangi bir bölümünü işgal edebilecektir.

Yorum: İtilaf Devletleri, Doğu Anadolu'da Ermeni devleti kurmak için zemin hazırlamışlardır.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Önemi

- ▶ Osmanlı Devleti fiilen sona erdi.
- ▶ Antlaşma maddeleri her türlü yoruma açıktı.
- ▶ İtilaf Devletleri bu antlaşmaya dayanarak Osmanlı topraklarını işgale başladılar.

4.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Maddeleri	
•	Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demir yollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.
•	Sınırların korunması ve iç güvenliğinin sağlanması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir. Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.
•	İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.
•	Doğudaki altı vilayette (Sivas, Elâzığ, Diyarbakır, Bitlis, Erzurum, Van) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edilebilecektir.
Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Yorumları	
Rauf	İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'ni savunmasız hâle getirmeyi ve işgalleri kolaylaştırmayı hedeflemiştir.
Ferit	İmzalanan mütareke sonucunda Osmanlı Devleti'nin bağımsızlığı, saltanatın hukuku bütünüyle korunmuştur.
Halide	İtilaf Devletleri Osmanlı topraklarının işgaline hukuki zemin hazırlamak istemiştir.
Afet	İtilaf Devletleri ileride kurulması amaçlanan Ermeni Devleti'ne zemin hazırlamayı amaçlamıştır.

Mondros Ateşkesi'nin maddelerini hangi öğrenci yanlış yorumlamıştır?

- A) Rauf B) Ferit C) Halide D) Afet

5.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 1. Maddesi
Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve bu yerlerdeki istihkâmlar, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.

Ateşkesin 1. maddesiyle İtilaf Devletleri aşağıdakilerden hangisini amaçlamamıştır?

- A) İtilaf Devletlerinin serbestçe Karadeniz'e geçişini sağlamayı
B) Osmanlı Devleti'nin, Anadolu ve Rumeli toprakları arasında bağlantıyı kesmeyi
C) Osmanlı Devleti'nin başkentini işgale açık hâle getirmeyi
D) Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin kurulmasına zemin hazırlamayı

6.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nda "Sınırların korunması ve ülke içinde güvenliğin sağlanması için gereken birliklerin dışında Osmanlı ordusu derhâl terhis edilecektir." maddesi yer almıştır.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bu maddeyle İtilaf Devletlerinin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Ulaşımı kontrol altına almayı
B) Osmanlı toprak bütünlüğünü korumayı
C) Osmanlı'nın savunma gücünü elinden alarak ülkeyi işgale açık hâle getirmeyi
D) Osmanlı'nın Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki bağlantıyı kesmeyi

İŞGAL YILLARINDA ANADOLU (Mondros'tan Sonra Yapılan İşgaller ve İşgallere Tepkiler)

1. I. Dünya Savaşı'nda yenilen devletlerin durumunu görüşmek ve yapılacak barış antlaşmalarının temel ilkelerini belirlemek için 18 Ocak 1919 tarihinde Paris'te bir konferans gerçekleşti. Konferansta özellikle İngiltere, Fransa ve ABD söz sahibiydi.

Bu bilgiden Paris Barış Konferansı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi öğrenilemez?

- A) Toplanma amacı
B) Toplanma yeri ve tarihi
C) Konferansta söz sahibi devletler
D) Konferansta kurulan uluslararası cemiyetin adı

2. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgallere karşı İstanbul Hükûmeti, saltanat ve hilafetin devamı için İtilaf Devletlerinin isteklerine boyun eğmekten başka çare olmadığını söylüyordu.

Bu bilgiye göre İstanbul Hükûmetinin işgallere karşı tutumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Mücadeleci
B) Bağımsız
C) Duyarlı
D) Teslimiyetçi

3. Mustafa Kemal ve yakın arkadaşı Fethi Bey (Okyar) ile birlikte, işgale karşı seslerini duyurmak amacıyla İstanbul'da Minber adlı bir gazete çıkarmışlardır.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ve Fethi Bey (Okyar) ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Vatansever oldukları
B) İşgallere tepki gösterdikleri
C) Fikirlerini yaymaya çalıştıkları
D) İstanbul Hükûmetinde görev aldıkları

4. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgallere karşı Türk milletinin benimsediği kurtuluş çarelerinden bazıları şunlardı:

- I. İngiliz mandasına girmek
II. Amerikan mandasına girmek
III. Bölgesel kurtuluş yolları aramak

Düşünülen bu kurtuluş çarelerinden hangileri, vatanseverlik ve milliyetçilik anlayışıyla bağdaştırılamaz?

- A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) II ve III.
D) I, II ve III.

5. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller karşısında Mustafa Kemal, Türk milletinin birlik ve beraberlik içinde mücadele etmesi ve bağımsız bir Türk devleti kurulmasının gerektiğini düşünüyordu.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal'in düşündüğü kurtuluş çaresi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birleştirici
B) Bağımsız
C) Bölgesel
D) Ulusal

6.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan Sonra İşgal Edilen Yer	İşgal Eden Devlet
Batı Anadolu	?.....

Tabloda “?” ile boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa doğru olur?

- A) Yunanistan
B) İngiltere
C) Fransa
D) Ermenistan

Mondros Ateşkes Antlaşması Sonrası Durum

- İtilaf Devletleri Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesine dayanarak Osmanlı Devleti'ni işgal etmeye başladılar.
- 13 Kasım 1918 tarihinde İtilaf Devletleri donanmaları İstanbul limanına demirledi.
- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra İstanbul'a gelen Mustafa Kemal, İtilaf Devletleri'nin gemilerini limanda görünce, yanında bulunanlara “Geldikleri gibi giderler!” diyerek bağımsızlığa olan inancını göstermiştir.

Paris Barış Konferansı

Yenilen devletlerin durumunu görüşmek amacıyla toplanmıştır. Konferansta;

- Milletler Cemiyeti kuruldu.
- Sömürgeciliği devam ettirmek için manda ve himaye sistemi benimsendi.
- İngiltere'nin desteğiyle Batı Anadolu'nun Yunanistan'a verilmesi kararlaştırıldı.

Not

İngiltere, Akdeniz'de ve sömürgelerine giden yollar üzerinde güçlü bir İtalya istemediği için Batı Anadolu'nun Yunanistan'a verilmesini sağlamıştır. Bu durum İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıkları yaşandığının kanıtıdır.

İŞGAL YILLARINDA ANADOLU (Mondros'tan Sonra Yapılan İşgaller ve İşgallere Tepkiler)

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan Sonra Yapılan İşgaller

Devlet	İşgal Ettiği Yer
İngiltere	Musul, Urfa, Antep, Maraş, İzmit, Samsun, Afyon, Eskişehir ve Batum
Fransa	Adana, Mersin, Hatay, Urfa, Antep ve Maraş
İtalya	Antalya ve Konya çevresi
Yunanistan	İzmir ve çevresi

Urfa, Antep ve Maraş'ı önce İngilizler işgal etti. Daha sonra buraları Musul'un tamamen kendilerine bırakılması şartı ile Fransızlara bıraktılar.

Mondros Ateşkes Antlaşması'na Tepkiler

Azınlıklar	Cemiyetler ve çeteler kurarak teşkilatlandılar. İtilaf Devletlerinin desteğini alarak bağımsızlık mücadelesine giriştiler.
İstanbul Hükûmeti	İşgalcilerle iyi geçinmek gerektiğini söyleyerek teslimiyetçi bir tavır takındı.
Türk Milleti	İşgallere karşı Kuvâ-yı Millîye birliklerini kurarak yurdunu savunmaya başladı.
Mustafa Kemal	İşgalcilerle mücadele ederek tam bağımsız yeni bir Türk devletinin kurulması gerektiğini düşünüyordu.

7.

Wilson İlkeleri Hükmü	Paris Barış Konferansı'nın Sonuçları
Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak.	Galipler yenilen devletlerden "onarımlar ücreti" adı altında bir tür savaş tazminatı istediler. "Manda ve himaye" adı altında sömürgecilik faaliyetlerini sürdürdüler.
Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak.	Yenilen devletlerle açık diplomasi esasına dayanan barış antlaşmaları imzalanmıştır.
Devletler arası anlaşmazlıkları barış yolu ile çözmek için uluslararası bir teşkilat kurulacak.	Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyetinin kurulmasına karar verilmiştir.

Tabloda verilen bilgilere bakarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Wilson İlkeleri'nin kısmen uygulandığı
- B) I. Dünya Savaşı'ndan en kazançlı çıkan devletin ABD olduğu
- C) Wilson İlkeleri'nin işgale uğrayan uluslar için bir umut olduğu
- D) Galip devletlerin çıkarlarını korumak için Wilson İlkeleri'ne aykırı davrandığı

8.

Mustafa Kemal'in Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili değerlendirmesi şöyledir:

"Artık milletin bundan sonra kendi haklarını kendisinin araması ve müdafaa etmesi, bizlerin de mümkün olduğu kadar bu yolu göstermemiz ve bütün bir ordu ile yardım etmemiz lazımdır."

Mustafa Kemal'in bu sözlerine göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İstanbul Hükûmetinin istekleri doğrultusunda hareket edilmesi gerektiği
- B) Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Türk milleti için ağır şartlar içerdiği
- C) Ordu millet hep birlikte düşmanla mücadele edilmesi gerektiği
- D) Milletin kendi geleceğine kendisinin sahip çıkması gerektiği

9.

İsmet İnönü'nün Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili değerlendirmesi şöyledir:

"İleride mütarekenin uygulanması sırasında memleketin canını yakmış olan maddeler her türlü yoruma müsait bir şekilde kalem alınmıştır."

İsmet İnönü'nün bu sözlerine göre Mondros Ateşkes Antlaşması'nın maddeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Türk tarafının lehine olduğu
- B) Her türlü yorumlanmaya açık olduğu
- C) Savaşı önleyecek nitelikte olduğu
- D) Uzun bir müzakere süreci sonunda belirlendiği

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE (Kuvâ-yı Millîye Ruhu)

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller, vatansever Türk milleti tarafından da tepkiyle karşılandı. Özellikle Paris Barış Konferansı'nda İzmir'in Yunanistan'a verilmesi büyük bir öfkeye neden oldu. Yunanlıların 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmeleri üzerine de bütün yurttan protesto mitingleri düzenlendi ve Kuvâ-yı Millîye birlikleri kuruldu.

Bu bilgiye göre Batı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye birliklerinin kurulmasında aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

- A) Wilson İlkeleri'nin yayımlanması B) Paris Barış Konferansı'nın toplanması
C) İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesi D) Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması

2.

.....?

- Halkın kurtuluşa olan inancını ve direniş azmini kuvvetlendirdiler.
- Düşman işgalini engelleyemeseler de işgalleri yavaşlattılar.
- BMM'ye karşı çıkarılan isyanların bastırılmasında etkili oldular.
- Düzenli ordunun kurulması için gereken zamanı kazandırdılar.

Bu tabloya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuvâ-yı Millîye Nedir?
B) Kuvâ-yı Millîye İlk Olarak Nerede Ortaya Çıktı?
C) Kuvâ-yı Millîye Birlikleri Kurulmasının Nedenleri
D) Millî Mücadele'de Kuvâ-yı Millîye'nin Yeri ve Önemi

3. Aşağıdakilerden hangisi Türk milletinin işgalere karşı Kuvâ-yı Millîye birliklerini kurarak mücadeleye başlamasının gerekçelerinden biri değildir?

- A) Yeni topraklar fethederek ülke sınırlarını genişletme düşüncesi
B) Ülkeyi savunacak olan Osmanlı ordusunun terhis edilmesi
C) Osmanlı Hükûmeti'nin işgallere karşı sessiz kalması
D) Osmanlı ordusunun silah ve cephanelerine el konulması

4. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgallere karşı kurulan Kuvâ-yı Millîye birlikleri

Bu bilgi aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilirse yanlış olur?

- A) Türk milletinin haklarını savunmaya çalışmıştır.
B) Düzenli ordu kuruluncaya kadar Yunan ordusuyla mücadele etmiştir.
C) TBMM'ye karşı çıkan isyanların bastırılmasında etkili olmuştur.
D) Batı Anadolu'nun tamamını düşman işgalinden kurtarmıştır.

İzmir'in İşgali ve Batı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye'nin Ortaya Çıkışı

- Yunanlılar, 15 Mayıs 1919 tarihinde İtilaf Devletleri donanmalarının koruması altında İzmir'e asker çıkarak şehri işgal ettiler. İzmir'in işgaline Türk halkı büyük bir tepki göstermiştir.

Not

Türk halkının İzmir'in işgaline büyük bir tepki göstermesinin nedeni Yunanlıların, İzmir'i Yunanistan'a katmak amacıyla işgal etmeleridir. Yani buranın Yunanistan'a ait olduğunu iddia ediyorlardı. İzmir'in işgali, Batı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye'nin ortaya çıkmasını sağladı.

- Mondros Ateşkes Antlaşması hükümleri gereği Osmanlı ordusu terhis edilmiş ve ülkede işgallere karşı koyacak bir ordu kalmamıştı.
- İtilaf Devletlerinin işgallere başlaması üzerine savunmasız kalan Türk milleti, her türlü imkânsızlığa rağmen cemiyetleri ve Kuvâ-yı Millîye birliklerini kurarak kendini savunmaya başladı.
- Türk milletinin, bağımsızlığını korumak amacıyla kendi bölgelerinde kurduğu silahlı direniş kuvvetlerine Kuvâ-yı Millîye denir.

Not

İşgal kuvvetlerine karşı ilk Kuvâ-yı Millîye hareketi Güney Cephesi'nde Fransızlara karşı Hatay Dört Yol'da ortaya çıkmıştır.

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE
(Kuvâ-yı Millîye Ruhu)

Kuvâ-yı Millîye'nin Önemi

- ▶ Bulundukları bölgeleri savunmak için kurulmuşlardır.
- ▶ Türk milletini, köy ve kasabaları işgalcilerle karşı savunmuşlardır.
- ▶ Bağımsızlık ve milliyetçilik duygusu sonucu kurulmuşlardır.
- ▶ Anadolu'daki işgalleri durduramamışlar ancak yavaşlatmışlardır.
- ▶ Türk milletinin haklarını korumuşlar, mücadele azmini güçlendirmişlerdir.
- ▶ Düzenli ordu kuruluncaya kadar TBMM Hükûmeti'ne zaman kazandırmışlardır.
- ▶ TBMM Hükûmeti'ne karşı çıkan isyanların bastırılmasında önemli rol oynamışlardır.

Mustafa Kemal Atatürk, Kuvâ-yı Millîye'nin ortaya çıkış gerekçesini şu sözlerle ifade etmiştir:

Kuvâ-yı Millîye, milletin ruhundan ve sonsuza kadar yaşama ve bağımsızlık isteğinden doğmuş bir birliktir ki, onu hiçbir şey yok edemeyecektir.

5. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgallere karşı Türk halkı kimseden emir ve talimat almadan vatanını, toprağını savunmaya başladı. Halk egemenliğini istiyor, işgalcilerin bir an önce topraklarını terk etmesi için uğraşıyordu. Anadolu'da direnişler başlamıştı.

Bu bilgilere göre Türk milleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Esareti kabul etmediği
- B) İşgalleri önemsemediği
- C) İşgallere tepki gösterdiği
- D) İşgalcilerle mücadeleye başladığı

6. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin yaptığı işgallere karşı Türk milletinin bağımsızlık isteği sonucunda oluşturulan silahlı direniş kuvvetlerine Kuvâ-yı Millîye denir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi Kuvâ-yı Millîye'nin kuruluş amaçları arasında yer almaz?

- A) Vatanı savunmak
- B) Bağımsızlığı sağlamak
- C) Yeni bir Türk devleti kurmak
- D) Düşmanla mücadele etmek

7. İşgallere karşı yurdun her yerinde kurulan cemiyetlerle, bunların düzenlediği mitinglerle, silahlı direniş örgütleriyle varlığını kabul ettirmeye çalışan davranış biçimi, Kuvâ-yı Millîye ruhu olarak adlandırılır.

Bu bilgiye göre Kuvâ-yı Millîye ruhuna sahip bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Duyarsızdır.
- B) Milliyetçidir.
- C) Vatanseverdir.
- D) Mücadelecidir.

8.

İzmir'in işgali üzerine Batı Cephesi'nde Kuvâ-yı Millîye birlikleri kuruldu. Ege Bölgesi'nde bulunan komutanların ve efe olarak adlandırılan liderlerin etrafında teşkilatlanan silahlı Kuvâ-yı Millîye birlikleri düşmana karşı mücadeleye girişti.

Bu metne göre İzmir'in işgalinin aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Halkın düşmana karşı örgütlenmesine
- B) Kuvâ-yı Millîye birliklerinin kurulmasına
- C) Düşman ile antlaşma yolları aranmasına
- D) Batı Cephesi'nde düşmana karşı mücadelenin başlamasına

9.

I. Türk milletinin bağımsızlığını kazanmak için giriştiği silahlı mücadeledir.

II. Türk halkının vatanını savunmak amacıyla başlattığı silahlı direniş hareketidir.

III. Bir devletin kendi sınırları dışındaki başka halklar ve onların toprakları üzerinde, egemenlik kurma yönündeki politikasıdır.

IV. Millî Mücadele sırasında ortaya çıkan, düşmanla en güç koşullarda mücadele eden ve bağımsızlık ruhunu simgeleyen direniş hareketidir.

Bu tanımlardan bir grup oluşturulduğunda hangisi dışarıda kalır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE (Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler)

1.

	Zararlı Cemiyet	Yararlı Cemiyet
I.	Pontus	Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye
II.	Mavri Mira	Kilikyalılar
III.	Hınçak ve Taşnak	Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk

Tabloda yapılan zararlı cemiyet ve bu cemiyete karşı mücadele eden yararlı cemiyet eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) I, II ve III.

2. – İtilaf Devletleri tarafından desteklenmişlerdir.
– Anadolu’da bağımsız devlet kurmak istemişlerdir.
– Mondros Mütarekesi’nden sonra faaliyetlerini artırmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliklere sahip cemiyetlerden biri değildir?

- A) Pontus Cemiyeti B) Etnik-i Eterya Cemiyeti
C) İngiliz Muhipleri Cemiyeti D) Hınçak ve Taşnak cemiyetleri

3.

Pontus Cemiyeti	Taşnak Cemiyeti
▶ Rumlar tarafından kurulmuştur.	▶ Ermeniler tarafından kurulmuştur.
▶ Samsun merkez olmak üzere Doğu Karadeniz’de Pontus devleti kurmayı hedeflemiştir.	▶ Doğu Anadolu topraklarında bir Ermeni devleti kurmayı hedeflemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cemiyetlerin ortak özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Millî Mücadele’ye karşı olmaları
B) Türk yurdunu parçalamayı amaçlamaları
C) Anadolu’da bağımsız devlet kurmak istemeleri
D) İstanbul Hükûmeti tarafından desteklenmeleri

4.

“Yunan Hükûmeti’nin desteğini alan Mavri Mira Cemiyeti Rumları silahlandırıyor ve tedhiş (dehşet verici) hareketleri meydana getiriyordu. Cemiyetin işlediği cinayetlere, Yunan Kızılhaçı da katılmakta olup Rumlara, tıbbi gereç ve ilaç yardımı maskesi altında silah ve cephane gönderiyordu. Bir an geldi ki Mavri Mira, hazırladığı Rum çeteleriyle Türk kasaba ve köylerinde dehşet yarattı.”

Selahattin Tansel, “Mondros’tan Mudanya’ya Kadar”

Bu parçaya göre Mavri Mira Cemiyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ermeni çeteleriyle iş birliği yaptığı
B) Türklere karşı silahlı mücadele yaptığı
C) Amaçlarına ulaşmak için cinayetler işlediği
D) Yunan Hükûmeti ve Kızılhaçı tarafından desteklendiği

Memleketin İç Durumu ve Cemiyetler

Cemiyetler yararlı ve zararlı olmak üzere ikiye ayrılır. Bu şekilde bir ayırım yapılmasının nedeni, Millî Mücadele’yi desteklemesi ya da karşısında olmasından dolayıdır.

Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler

1. Mavri Mira Cemiyeti (Rum)
2. Pontus Cemiyeti (Rum)
3. Etnik-i Eterya Cemiyeti (Rum)
4. Hınçak ve Taşnak Cemiyetleri (Ermeni)
5. Alyans İsrailit ve Makabi Cemiyetleri (Musevi)

Azınlıkların Kurduğu Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- ▶ İtilaf Devletleri ile iş birliği yapmışlardır.
- ▶ Bulundukları bölgelerde karışıklıklar çıkarak işgalleri kolaylaştırmayı amaçlamışlardır.
- ▶ Türk yurdunu parçalama ve Anadolu’da bağımsız devletler kurmaya çalışmışlardır.

Megali İdea: Eski Bizans toprakları üzerinde “Büyük Yunanistan” hayali kurmaaktır.

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE
(Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler)

1. Mavri Mira Cemiyeti

- Bizans İmparatorluğu'nu yeniden canlandırmayı amaçlıyordu.
- Bunun için de Batı Anadolu, İstanbul, Boğazlar ve Trakya'nın Yunanistan'a dahil etmeye çalışılıyordu.

2. Pontus Cemiyeti

Samsun merkez olmak üzere Doğu Karadeniz'de bir Rum devleti kurmayı amaçlıyordu.

3. Etnik-i Eterya Cemiyeti

1814 yılında kurulan cemiyet, Megali İdea'yı (Büyük Yunanistan) gerçekleştirmeyi amaçlıyordu.

Not

Rumların teşkilatlanmasında ve faaliyete geçmesinde en büyük rolü din adamları ve patrikhane oynamıştır. Bu cemiyetler, Yunan Hükûmeti tarafından da desteklenmişlerdir.

4. Hınçak ve Taşnak Cemiyeti

Çukurova, Erzurum, Van, Bitlis, Elazığ ve Diyarbakır dolaylarında bir Ermeni devleti kurmayı amaçmışlardır.

5. Alyans İsrailit ve Makabi Cemiyetleri

Kudüs'te bir Musevi devleti kurmayı amaçlamışlardır.

5.

Cemiyet	Kuruluş Amacı
.....I.....	Orta ve Doğu Karadeniz'de devlet kurmak
.....II.....	Bizans Devleti'ni yeniden kurmak
.....III.....	Doğu Anadolu'da devlet kurmak

Bu tabloda numaralarla boş bırakılan yerlere yazılması gereken cemiyetler, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Pontus	Hınçak ve Taşnak	Mavri Mira
B) Mavri Mira	Hınçak ve Taşnak	Pontus
C) Hınçak ve Taşnak	Mavri Mira	Pontus
D) Pontus	Mavri Mira	Hınçak ve Taşnak

6.

- Anadolu'da kendi devletlerini kurmak isteyen Ermeniler, Hınçak ve Taşnak-Sütyun gibi cemiyetler etrafında örgütlenmiştir.
- Anadolu'da kendi devletlerini kurmak isteyen Rumlar, Mavri Mira, Pontus ve Etnik-i Eterya gibi cemiyetler etrafında örgütlenmiştir.

Bu bilgilere göre Rum ve Ermenilerle ilgili;

- I. Bağımsız devlet kurmak istemişlerdir.
- II. Türk yurdunu parçalamak istemişlerdir.
- III. Teşkilatlı bir şekilde hareket etmişlerdir.
- IV. İtilaf Devletleri tarafından desteklenmişlerdir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız IV.
- B) I ve II.
- C) I, II ve III.
- D) I, II ve IV.

7.

Azınlıkların kurduğu cemiyetler, faaliyet gösterdikleri yerlerde silahlı çeteler oluşturup Türklere saldırıyorlardı.

Bu şekilde hareket ederek azınlık cemiyetlerinin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Türkleri göçe zorlamayı
- B) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü korumayı
- C) Bulundukları bölgelerde nüfusun çoğunluğunu sağlamayı
- D) Güvenliği bozarak Mondros Ateşkesi'nin 7. maddesinin uygulanmasına zemin oluşturmayı

8.

Doğu Anadolu'da bağımsız bir devlet kurmak isteyen Ermeniler bu amaçlarına ulaşmak için Hınçak ve Taşnak-Sütyun gibi cemiyetler etrafında toplanmışlar, Mondros Ateşkesi'nden sonra da işgalci devletlerden aldıkları destekle silahlı saldırılarına hız vermişlerdir.

Bu bilgiden Hınçak ve Taşnak cemiyetleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi öğrenilemez?

- A) İtilaf Devletleri ile iş birliği yaptıkları
- B) Basını kullanarak propaganda yaptıkları
- C) Anadolu'da ayrı devlet kurmak istedikleri
- D) Amaçlarına ulaşmak için silahlı mücadeleye giriştikleri

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE (Millî Varlığa Düşman Cemiyetler)

1. Sulh ve Selameti Osmaniye Fırkası

Anadolu'da gelişen Millî Mücadele'ye karşı çıkarak ülkenin padişah ve halifenin emirlerine uymakla kurtarılacağını savunmuştur.

İngiliz Muhipleri Cemiyeti

İstanbul merkezli kurulan ve Sadrazam Damat Ferit Paşa Hükûmeti tarafından desteklenen bu cemiyet, İngiliz mandası altına girilmesi gerektiğini savunmuştur.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi bu cemiyetlerin ortak özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Saltanat yanlısı oldukları
- B) Halkın gücüne inanmadıkları
- C) Tam bağımsızlığı amaçladıkları
- D) Millî Mücadele'ye karşı oldukları

2. – Mavri Mira Cemiyeti
– İngiliz Muhipleri Cemiyeti
– Hürriyet ve İtilaf Fırkası

Bu cemiyetlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Azınlıklar tarafından kurulmaları
- B) Millî Mücadele'ye karşı olmaları
- C) Manda ve himaye taraftarı olmaları
- D) Türk yurdunu parçalamayı amaçlamaları

3. Hürriyet ve İtilaf Fırkası

1911'de İttihat ve Terakki Cemiyetine karşı kuruldu. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'daki Millî Mücadele Hareketi'ne karşı muhalif bir tutum sergiledi.

Bu bilgilere göre Hürriyet ve İtilaf Fırkası ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Millî Mücadele'ye karşı olduğu
- B) Azınlık cemiyetleri ile iş birliği yaptığı
- C) Millî bağımsızlık ilkesine aykırı hareket ettiği
- D) Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan önce kurulduğu

4. ● Wilson İlkeleri Cemiyeti → Amerikan mandasını savundu.
● İngiliz Muhipleri Cemiyeti → İngiliz mandasını savundu.

Bu bilgilere göre Wilson İlkeleri ve İngiliz Muhipleri cemiyetleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Azınlıklar tarafından kuruldukları
- B) Millî bağımsızlığa aykırı hareket ettikleri
- C) Büyük devletlerin himayesine girmeyi amaçladıkları
- D) Millî Mücadele'nin başarılı olacağına inanmadıkları

Millî Varlığa Düşman Cemiyetler

1. Kürt Teali Cemiyeti
2. Teali İslam Cemiyeti
3. Hürriyet ve İtilaf Fırkası
4. İngiliz Muhipleri Cemiyeti
5. Wilson İlkeleri Cemiyeti
6. Sulh ve Selameti Osmaniye Fırkası

Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- İtilaf Devletleri tarafından desteklenmişlerdir.
- Müslümanlar tarafından kurulmuşlardır.
- Millî Mücadele'nin karşısında yer almışlardır.
- Millî bağımsızlık ve millî egemenlik fikrine aykırı hareket etmişlerdir.

İngiliz Muhipler Cemiyeti'nin üye kartı

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE
(Millî Varlığa Düşman Cemiyetler)

1. Kürt Teali Cemiyeti

İngilizlerin himayesinde Doğu il-
lerimizde ayrı bir devlet kurma-
yı amaçlamıştır. Müslümanların
kurduğu tek ayrılıkçı cemiyettir.

2. Teali İslam Cemiyeti

İstanbul'daki bazı medrese öğ-
retmenleri tarafından kurulan bu
cemiyetin amacı, dinî duygula-
rı kullanarak halkı Millî Mücade-
le'ye karşı kışkırtmaktır.

3. Hürriyet ve İtilaf Fırkası

İngiltere yanlısı politikalar izle-
yen fırka, Millî Mücadele'ye şid-
detle karşı çıkmıştır.

4. İngiliz Muhipleri Cemiyeti

İngiltere ile Osmanlı Devleti
arasındaki dostluğun güç-
lendirilmesini ve devletin İn-
giliz mandası altına girmesi-
ni amaçlamıştır.

Cemiyet, İstanbul Hükûme-
ti ve işgal güçleri ile yakın iş
birliği içinde çalışmıştır.

5. Wilson İlkeleri Cemiyeti

Osmanlı Devleti'nin, Amerikan
mandası altına girmesini amaç-
lamıştır.

6. Sulh ve Selameti Osmani-
ye Fırkası

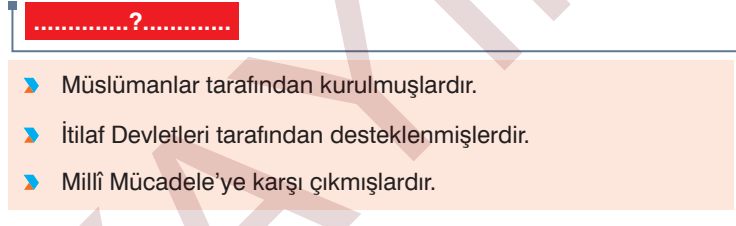
Ülkenin kurtuluşunun padişah-
ın ve halifenin emirlerine bağ-
lı kalmakla mümkün olacağını
savundu. Millî Mücadele karşıtı
çalışmalarda bulundu.

5. – İttihat ve Terakki Cemiyetine karşı kurulan cemiyet, Millî Mücadele'ye muhalefet oluşturmuştur.
– Ülkenin padişah ve halifenin emirlerine uymakla kurtarılabileceğini savunmuştur.
– Osmanlı Devleti'nin ABD mandası altına girmesini savunmuştur.

Bu bilgiler, ait olduğu cemiyetlerle eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi açıkta kalır?

- A) Sulh Selameti Osmaniye Fırkası
B) Hürriyet ve İtilaf Fırkası
C) Wilson İlkeleri Cemiyeti
D) İngiliz Muhipleri Cemiyeti

6.

Şemada “?” ile boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Millî Cemiyetlerin Ortak Özellikleri
B) TBMM'ye Karşı Çıkarılan Ayaklanmaların Sonuçları
C) Azınlıkların Kurduğu Cemiyetlerin Ortak Özellikleri
D) Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

7.

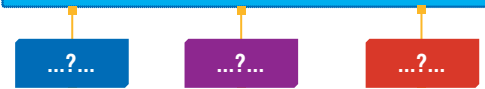
Wilson Prensipleri Cemiyeti

İstanbul merkezli olarak kurulan cemiyet,
Osmanlı Devleti'nin çok güçsüz bir durum-
da olduğu için tamamen yok olmasındansa
Amerikan mandasında varlığını devam ettir-
meyi düşünmüştür.

Bu bilgilerden Wilson Prensipleri Cemiyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi öğrenilemez?

- A) Kuruluş gerekçesi
B) Kurulduğu yer
C) Yaptığı faaliyetler
D) Kuruluş amacı

8.

Müslümanlar Tarafından Kurulan ve
Millî Varlığa Düşman Cemiyetler

**Şemada “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıda-
kilerden hangisi getirilemez?**

- A) Kürt Teali Cemiyeti
B) Wilson Prensipleri Cemiyeti
C) Kilikyalılar Cemiyeti
D) İngiliz Muhipleri Cemiyeti

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE (Yararlı Cemiyetler)

1. Millî Kongre Cemiyeti, İstanbul'da faaliyet gösteren bazı siyasi partilerin ve millî cemiyetlerin temsilcileri tarafından 29 Kasım 1918'de kuruldu. Cemiyetin amacı, Türklere yönelik haksız ve gerçek dışı yayınlara ilmî ve tarihî belgelerle cevap verebilmek ve vatanın kurtuluşu için çalışan bütün millî kuvvetleri bir çatı altında toplamaktır.

Bu bilgiye göre Millî Kongre Cemiyeti ile ilgili;

- I. Bölgesel amaçlı olarak kurulmuştur.
- II. Türk milletinin haklarını savunmuştur.
- III. Cemiyetler üstü bir teşkilat olarak kurulmuştur.
- IV. Millî güçleri tek bir yönetim altına birleştirmeyi hedeflemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III. B) I, II ve IV. C) I, III ve IV. D) II, III ve IV.

2. ● Adana ve çevresini, Fransız ve Ermeni işgallerine karşı korumak
● Türk milletinin haklılığını basın-yayın yoluyla dünya kamuoyuna duyurmak
● Ege Bölgesi'nin Türk yurdu olduğunu tüm dünyaya ispatlamak

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçlar doğrultusunda kurulan cemiyetlerden değildir?

- A) Kilikyalılar Cemiyeti B) İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti
C) Millî Kongre Cemiyeti D) Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti

Bu şemada “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Redd-i İlhak Cemiyeti
B) Millî Kongre Cemiyeti
C) Hürriyet ve İtilaf Fırkası
D) Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

4.

Cemiyet	Kuruluş Amacı
....?....	Karadeniz kıyılarında bir Rum devletinin kurulmasını engellemek

Bu tabloda “?” ile boş bırakılan yere yazılması gereken cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti
B) Millî Kongre Cemiyeti
C) Redd-i İlhak Cemiyeti
D) Kilikyalılar Cemiyeti

Yararlı (Millî) Cemiyetler

1. Kilikyalılar Cemiyeti
2. Millî Kongre Cemiyeti
3. Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti
4. İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti
5. Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
6. Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti
7. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
8. Redd-i İlhak Cemiyeti

Yararlı (Millî) Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- Türk milletinin haklı sesini dünyaya duyurmak amacıyla kurulmuşlardır.
- Bölgesel amaçlı olarak kurulmuşlardır.
- Bulundukları bölgelerde Türklerin çoğunlukta olduğunu ispatlamaya çalışmışlardır.
- Müdafaa-i hukuk, muhafaza-i hukuk gibi isimlerle anılmışlardır.
- Bağımsızlık ve milliyetçilik duygusu sonucu kurulmuşlardır.
- Türk halkını işgallere karşı örgütlemeye çalışmışlardır.
- Zaman zaman silahlı mücadeleye destek vermişlerdir.
- Sivas Kongresi'nde “Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” adıyla tek yönetim altında toplanmışlardır.

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE
(Yararlı Cemiyetler)

1. Kilikyalılar Cemiyeti

Cemiyet, 21 Aralık 1918 tarihinde İstanbul'da kuruldu.

- ▶ Adana ve çevresinin Fransızlar tarafından işgal edilmesini engellemeyi amaçladı.
- ▶ Önceleri basın - yayın yoluyla mücadele eden cemiyet, bölgenin işgalinden sonra merkezini Adana'ya taşıdı.

2. Millî Kongre Cemiyeti

Cemiyet, 70 kadar cemiyetten ikişer temsilcinin katılmasıyla cemiyetler üstü bir teşkilat olarak 29 Kasım 1918 tarihinde İstanbul'da kuruldu.

Cemiyetin Amaçları

- ▶ Türklere yönelik haksız ve gerçek dışı yayınlara ilmi ve tarihî belgelerle cevap vermek
- ▶ Bütün millî cemiyetleri tek yönetim altında toplamak

Not

Cemiyet, silahlı direnişi yöntem olarak benimsememiştir.

Not

Kuvâ-yı Millîye tabirini ilk olarak kullanan cemiyettir.

Not

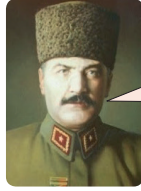
Diğer müdafaa-i hukuk cemiyetlerinden farklı olarak sadece bir bölgeyi değil, tüm yurdun kurtarılması gerektiğini savunmuştur.

5. – Millî Kongre Cemiyeti, vatanın kurtuluşu için çalışan bütün millî kuvvetleri bir çatı altında toplamayı amaçlıyordu.
- Mustafa Kemal, Sivas Kongresi'nde yurt genelinde faaliyet gösteren millî cemiyetleri "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla tek çatı altında toplamıştır.

Bu bilgilere göre, Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birleştirici olduğu
B) Millî Kongre Cemiyetinin kurucularından olduğu
C) Millî kuvvetleri tek yönetim altında topladığı
D) Millî güçler arasında birlik ve beraberliği sağladığı

6.

"Eğer Mondros Mütarekesi'ni takip eden aylarda, bir uçaktan Anadolu'ya bakarsanız yer yer yanan ateşler görülecektir. Bunlar ışıldayan çoban ateşleridir. Bu ateşleri birleştirecek bir alev lazımdır. İşte onu Mustafa Kemal'in meşalesi temin etti."

Mareşal Fevzi Çakmak'ın bu sözleri Mustafa Kemal'in hangi özelliğini yansıtmaktadır?

- A) İnkılapçılığını
B) Barışseverliğini
C) İleri görüşlülüğünü
D) Birleştirici ve bütünleştiriciliğini

7. Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Edirne ve çevresindeki Türklerin haklarını savundu. Trakya'nın Türk vatani olduğunu ve nüfusunun çoğunluğunu Türklerin oluşturduğunu belgelerle kanıtlayıp dünyaya duyurmaya çalıştı.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin çalışmaları arasında yer almaz?

- A) İşgale karşı halkı örgütlemek
B) Ulusal nitelikli kongreler düzenlemek
C) İşgale karşı halkı bilinçlendirmek
D) Dünya kamuoyunun dikkatini çekmek

8. Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti, kadınların Millî Mücadele'ye etkin biçimde katılmalarını sağlamak ve yardım kampanyaları düzenleyerek ordumuzun ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olmaya çalışıyordu.

Bu bilgiden Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi öğrenilebilir?

- A) Kurucusu
B) Kuruluş yeri
C) Kuruluş amacı
D) Kuruluş tarihi

CEMİYETLER VE KUVÂ-YI MİLLÎYE (Yararlı Cemiyetler)

1.

Cemiyet	Bilgi
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk	Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin kurulmasını önlemek için kurulmuştur. Çıkardıkları Fransızca "Le Pays (Vatan)" ve Türkçe "Hadisat" adlı gazetelerle doğu illerimizin Türk yurdunun ayrılmaz bir parçası olduğunu savunmuştur.

Tablodaki bilgilere göre Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bölgesel amaçlı kurulduğu
- B) Ülke genelinde örgütlendiği
- C) Amacına ulaşmak için basın - yayından faydalandığı
- D) Doğu Anadolu'da Ermenilere karşı mücadele ettiği

2.

Bu şemada "?" ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Kuruluşlarında milliyetçilik ve bağımsızlık düşüncesi etkili olmuştur.
- B) İşgallere karşı Türk milletinin haklarını savunmak için kurulmuşlardır.
- C) İstanbul Hükûmeti tarafından desteklenmişlerdir.
- D) Ulusal bilincin doğmasına ve direnişin güçlenmesine katkı sağlamışlardır.

3. Millî cemiyetler birbirinden ayrı ve bağımsız olarak kurulmuşlardı. Vatanın kurtuluşu için birlik ve beraberlik içinde hareket etmek gerekiyordu.

Bu cemiyetler aşağıdakilerin hangisinde "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla tek bir yönetim altında toplanmıştır?

- A) Amasya Genelgesi
- B) Havza Genelgesi
- C) Erzurum Kongresi
- D) Sivas Kongresi

4. Millî cemiyetler Türk milletinin sesini dünyaya duyurmak için kurulmuştur. Genellikle işgal tehlikesi altındaki yörelerimizde kurulan bu cemiyetlere müdafaa-i hukuk, muhafaza-i hukuk veya redd-i ilhak gibi adlar verilmiştir.

Bu bilgiye göre millî cemiyetlerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk milletinin haklarını savunmak
- B) Düzenli ordunun kurulmasını sağlamak
- C) Amerikan mandasını sağlamaya çalışmak
- D) Yeni bir Türk devletinin kurulmasını sağlamak

3. Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti

Anadolu'nun birçok şehrinde şubeleri bulunan cemiyet, 5 Kasım 1919 tarihinde Sivas'ta kuruldu.

Cemiyetin Amaçları

- ▶ Kadınların etkin biçimde Millî Mücadele'ye katılmalarını sağlamak
- ▶ Yardım kampanyaları düzenleyerek ordumuzun ihtiyaçlarını karşılamak

Not

Cemiyet, yabancı devletlerin temsilciliklerine gönderdiği telgraflar ve düzenlediği mitinglerle işgalleri protesto etti.

4. İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti

Cemiyet, 2 Aralık 1918 tarihinde İzmir'de kuruldu.

Cemiyetin Amaçları

- ▶ İzmir ve çevresinin Yunanistan'a katılmasını engellemek
- ▶ Ege Bölgesi'nde Türklerin çoğunluğa sahip olduğunu belgelerle ortaya koymak

Not

Batı Anadolu'daki cemiyetleri kendi bünyesinde toplayan cemiyet işgallere karşı silahlı mücadele kararı aldı.

**5. Trakya - Paşaeli
Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**

Cemiyet, 2 Aralık 1918 tarihin-
de Edirne'de kuruldu.

Cemiyetin Amaçları

- ▶ Trakya'nın Yunanlılar tarafın-
dan işgalini önlemek
- ▶ Trakya'nın Türk vatanı oldu-
ğunu ve nüfusunun çoğun-
luğunu Türklerin oluşturdu-
ğunu belgelerle kanıtlamak

**6. Trabzon Muhafaza-i Hu-
kuk-ı Milliye Cemiyeti**

Cemiyet, 12 Şubat 1919
tarihinde Trabzon'da kuruldu.

Cemiyetin Amacı

- ▶ Karadeniz kıyılarında bir
Rum devletinin kurulmasını
engellemek

Not

Rumlara karşı silahlı teşkilat-
lar oluşturan cemiyet, İstiklal
adlı bir gazete çıkardı.

**7. Doğu Anadolu Müdafaa-i
Hukuk Cemiyeti**

Cemiyet, 4 Aralık 1918 tarihinde
İstanbul'da kuruldu.

Cemiyetin Amaçları

- ▶ Doğu Anadolu'da bir Erme-
ni devletinin kurulmasını ön-
lemek
- ▶ Doğu illerinde Türklerin ço-
ğunlukta olduklarını belge-
leriyle kanıtlamak

8. Redd-i İlhak Cemiyeti

Cemiyet, 14 Mayıs 1919'da
kuruldu.

Cemiyetin Amacı

- ▶ İzmir'in Yunanlara verilme-
sini önlemek

5. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti;

- ✱ Erzurum Kongresi'nin toplanmasını sağladı.
- ✱ Doğu Anadolu'da Ermeni devletinin kurulmasını engellemeye çalıştı.
- ✱ Bölgeden kesinlikle göç edilmemesi kararını alarak Türklerin azınlık durumuna düşmesini engelleme-
ye çalıştı.
- ✱ Fransızca "Le Pays (Vatan)" ve Türkçe "Hadisat" gazeteleri ile doğu illerinin Türk yurdunun ayrılmaz
bir parçası olduğunu savundu.

**Buna göre Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söy-
lenemez?**

- A) Toprak bütünlüğünü korumayı
- B) Doğu Anadolu'daki halkı Ermenilere karşı teşkilatlandırmayı
- C) Anadolu'da işgallere karşı mücadele eden millî cemiyetleri tek yönetim altında toplamayı
- D) Ermenilere karşı basın yayın yoluyla mücadele ederek Türkler lehine kamuoyu oluşturmayı

6.

Mustafa Kemal, bölgesel kurtuluş yolları arayan ve birbirinden ayrı faaliyet gösteren millî cemi-
yetlerle kesin bir zafere ulaşamayacağı düşüncesindeydi. Ona göre vatanın ve milletin kurtulu-
şu için öncelikle bu kuruluşların güçlerini birleştirmeleri gerekiyordu.

Mustafa Kemal'in aşağıdaki faaliyetlerinden hangisi bu bilgiyi destekler niteliktedir?

- A) Düzenli orduyu kurması
- B) Anadolu Ajansı'nın kurulmasını sağlaması
- C) Mebusan Meclisinin toplanmasını sağlaması
- D) Millî cemiyetleri tek çatı altında toplaması

7.

**Bu şemada "?" ile boş bırakılan yerlere aşağı-
dakilerden hangisi getirilemez?**

- A) Mondros Ateşkesi'nden sonra 21 Aralık
1918'de İstanbul'da kuruldu.
- B) Adana ve Çukurova çevresindeki Ermeni ve
Fransız işgallerini önlemeye çalıştı.
- C) Akdeniz Bölgesi'nde bağımsız bir Türk dev-
leti kurmayı amaçladı.
- D) Önce yayın yoluyla mücadele eden cemiyet
daha sonra silahlı savunma teşkilatı kurdu.

8.

Sivas'ta kurulan Anadolu Kadınları Müdafaa-i Va-
tan Cemiyeti, ülkenin bağımsızlık ve bütünlüğünü
savunmak ve bütün Anadolu'nun birliğini sağla-
mak için çalışmalar yapmış ve mitingler düzen-
lemiştir. İtilaf Devletleri temsilciliklerine protesto
telgrafları göndermiştir.

**Bu bilgilere göre Anadolu Kadınları Müdafaa-i
Vatan Cemiyeti ile ilgili aşağıdakilerden han-
gisi söylenemez?**

- A) İşgallere karşı mücadele ettiği
- B) Bölgesel amaçlı çalışmalar yürüttüğü
- C) Bağımsızlığın sağlanmasını amaçladığı
- D) Türk yurdunun bütünlüğünü savunduğu

İSTİKLAL YOLCULUĞU

(Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı - Havza Genelgesi)

1. Mustafa Kemal Paşa İstanbul'da bulunduğu günlerde yakın arkadaşları Kâzım Karabekir, Rauf Bey ve Ali Fuat Beylerle görüşerek kurtuluş için çareler arıyordu. Mustafa Kemal Paşa'ya göre kurtuluş ancak Anadolu halkını harekete geçirmekle mümkün olabilirdi. Bu yüzden Anadolu'ya geçmek için fırsat kolluyordu. O günlerde İngilizlerden destek alan Rum çeteleri Müslüman halka saldırarak Samsun ve çevresinde kargaşa çıkıyorlardı. Bölgede yaşananlardan Müslüman halkı sorumlu tutan İtilaf Devletleri kargaşanın önlenmemesi durumunda Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesi gereğince bölgenin işgal edileceği tehdidinde bulundular. Bu tehditler karşısında Osmanlı Hükûmeti Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişi olarak bölgeye göndermeye karar verdi. Mustafa Kemal Paşa'nın görevi, bölgede asayişi sağlamak ve halkın elindeki silahları toplamaktı. Mustafa Kemal Paşa bu görevi yerine getirebilmek için kendisine geniş yetkiler verilmesi gerektiğini Hükûmet yetkililerine bildirdi. Mustafa Kemal Paşa'nın bu talebi kabul edildi. Anadolu'daki iki kolordu ile görev sahasındaki valiler Mustafa Kemal Paşa'nın emrine verildi. Mustafa Kemal Paşa kendisine verilen bu geniş yetkilerden Millî Mücadele'yi teşkilatlandırırken de faydalandı.

Buna göre;

- İtilaf Devletleri Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmadan önce Samsun ve çevresini işgal etmiştir.
- İngilizler, Rumları ve Mondros Ateşkesi'nin hükümlerini çıkarları doğrultusunda kullanmak istemiştir.
- İngilizlere güvenen Samsun ve çevresindeki Rumlar, Müslümanlara saldırarak bölgedeki düzen ve asayiş bozmuştur.
9. Ordu Müfettişliği görevi, Anadolu'ya geçerek halkı teşkilatlandırmak isteyen Mustafa Kemal'e elverişli imkânlar sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I, II ve III. C) II, III ve IV. D) I, II, III ve IV.

2. Samsun ve civarında Pontus Rumları ile onlara karşı örgütlenen Türkler arasında çatışmalar sertleşmişti. İngilizler, Damat Ferit Paşa Hükûmetinden Doğu Karadeniz'de güvenliğin sağlanmasını istedi. Aksi takdirde ateşkes antlaşması gereğince bölgenin işgal edileceğini belirtti. Osmanlı Hükûmeti, İngilizlerin isteğini yerine getirmek için 9. Ordu Müfettişi sıfatıyla Mustafa Kemal'i bölgeye gönderdi.

Bu bilgilere göre;

- Samsun ve civarında çatışmalar yaşanmaktadır.
- İstanbul Hükûmeti, İtilaf Devletlerinin kontrolü altındadır.
- İtilaf Devletleri, İstanbul Hükûmetini tehdit etmektedir.
- Azınlıklar, Osmanlı ülkesinde güvenliği sağlamaya çalışmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) I, II ve III. D) II, III ve IV.

3. "... Bu durum karşısında tek bir karar vardı. O da ulusal egemenliğe dayanan kayıtsız, şartsız, bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak! İşte daha İstanbul'dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun'da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz uygulamaya başladığımız karar bu olmuştur."

Nutuk

Nutuk'ta geçen bu bilgilere göre Mustafa Kemal'in;

- Bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak
 - Yönetimde halk egemenliğini sağlamak
 - Bölgesel cemiyetlerin kurulmasını sağlamak
- amaçlardan hangilerini gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) I, II ve III.

Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı

- Samsun ve çevresinde bulunan Rum çeteleri, Müslüman halka saldırmış, Müslüman halk da onlara karşılık vermeye başlamıştı.
- İtilaf Devletlerinin temsilcileri Osmanlı Hükûmeti'nden bu karışıklıkları önlemesini istediler. Aksi hâlde Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesine dayanarak bölgeyi işgal edeceklerini söylediler.
- Osmanlı Hükûmeti, düzen ve asayiş sağlaması için Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişliği görevine atayarak bölgeye gönderdi.
- Bu görev, Anadolu'ya geçmeyi düşünen Mustafa Kemal'e istediği fırsatı vermiş oldu.
- 16 Mayıs 1919 tarihinde İstanbul'dan hareket eden Mustafa Kemal Paşa 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıktı.
- Mustafa Kemal Paşa "Ya istiklal, ya ölüm!" parolası ile Millî Mücadele'yi başlattı.

Havza Genelgesi

- Mustafa Kemal, 25 Mayıs'ta çalışmalarını daha güvenli bir şekilde sürdürebileceği bir yer olan Havza'ya geçti.
- Mustafa Kemal, 28 Mayıs'ta Havza Genelgesi'ni yayımlayarak askerî ve mülkî amirlere gönderdi.
- Havza Genelgesi, Mustafa Kemal'in yayımladığı ilk genelgedir.

Mustafa Kemal'in Havza Genelgesi'ndeki İstekleri

- Askerler terhis edilmeme- li, silah ve cephane teslim edilmemelidir.
- Büyük devletlerin temsilcilerine ve Osmanlı Hükûmeti'ne işgallere karşı uyarı telgrafları çekilmelidir.
- İzmir'in işgalinin kınanması için her yerde miting ve gösteriler yapılmalıdır.
- Yapılacak olan bu gösterilerde düzen korunmalı, Hristiyan halka saldırı ve düşmanlık yapılmamalıdır.

Havza Genelgesi'nin Sonuçları

- Düzenlenen mitinglerle işgaller protesto edildi.
- İtilaf Devletleri temsilciliklerine ve İstanbul Hükûmetine gönderilen telgraflarla ülkenin işgali protesto edildi.
- Halk arasında millî bilinç oluşturuldu.
- Halk arasında işgallere karşı koyma düşüncesi yayıldı.

4. Havza Genelgesi halk arasında büyük heyecan yarattı. İtilaf Devletleri temsilciliklerine gönderilen telgraflarla ülkenin işgali protesto edildi. Düzenlenen mitinglere binlerce insan katıldı. Özellikle İstanbul'daki mitinglerin coşkusu İtilaf Devletlerini kızdırdı. Mustafa Kemal'in İstanbul'a derhâl geri çağırılmasını istediler. İstanbul Hükûmeti, Mustafa Kemal'i geri çağırdı ancak o, bu isteğe uymadı.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk milletinin işgallere karşı gösterdiği tepkinin İtilaf Devletlerini kızdırdığı
- B) Havza Genelgesi'nin; Türk milleti, İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletleri üzerinde etkili olduğu
- C) Mustafa Kemal'in, İstanbul Hükûmetinin emirlerini yerine getirmedeği
- D) İstanbul Hükûmetinin Mustafa Kemal'i 9. Ordu Müfettişliği görevinden aldığı

5.

“

Mustafa Kemal, 30 Mayıs 1919'da Havza'da bir miting gerçekleştirerek İzmir'in işgalinin protesto edilmesini sağladı. Tepkilerden rahatsız olan İngilizler, Damat Ferit Paşa Hükûmeti'ne baskı yaparak Mustafa Kemal'in geri çağırılmasını sağladı. Ancak Mustafa Kemal, çeşitli bahanelerle çağrılarını geçiştirdi.

”

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İstanbul Hükûmetinin bağımsız bir şekilde hareket ettiği
- B) İngilizlerin, Mustafa Kemal'in faaliyetlerinden rahatsız olduğu
- C) Mustafa Kemal'in, Millî Mücadele'yi örgütlemeye çalıştığı
- D) İstanbul Hükûmetinin, İtilaf Devletlerinin istekleri doğrultusunda hareket ettiği

6. Mustafa Kemal, Samsun'a çıktıktan sonra Erzurum'daki 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa ve Ankara'daki 20. Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşa (Cebesoy) ile bağlantı kurdu. Komutanlarla işgallere karşı mücadele edilmesi gerektiği konusunda görüş birliğine vardı.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Millî Mücadele'yi örgütlemeyi
- B) Halkı, azınlıklara karşı kışkırtmayı
- C) Anadolu'da yeni bir meclis açmayı
- D) İstanbul Hükûmetinin emirlerini uygulamayı

7. 15 Mayıs 1919 tarihinde İzmir, Yunanlılar tarafından işgal edildi. 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkan Mustafa Kemal, İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalini protesto etmek amacıyla mitingi 30 Mayıs 1919'da Havza'da kendisi düzenledi.

Mustafa Kemal'in İzmir'in işgalini protesto etmek için Havza'da miting düzenlemesinin amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Halkın dikkatini işgallere çekmek
- B) İşgallere tepki gösterilmesini sağlamak
- C) Halk arasında millî bilinci uyandırmak
- D) Millî cemiyetlerin birleştirilmesini sağlamak

İSTİKLAL YOLCULUĞU (Amasya Genelgesi)

1. Millî Mücadele'nin ihtilal beyannamesi niteliğinde olan Amasya Genelgesi'nde aşağıdaki komutanlardan hangisinin imzası yoktur?

A)

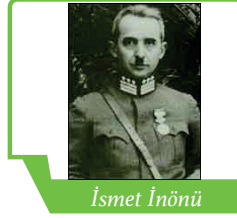
Rauf Orbay

B)

Refet Bele

C)

İsmet İnönü

D)

Ali Fuat Cebesoy

2.

Amasya Genelgesi	• Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir. • Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
-------------------------	--

Genelgede alınan bu kararlarla aşağıdakilerden hangisine dikkat çekildiği söylenemez?

- A) Türk yurdunun parçalanma tehlikesinin olduğuna
- B) Milletin, istiklali için mücadele etmesi gerektiğine
- C) Türk milletinin istiklalinin tehlike altında olduğuna
- D) İstanbul Hükûmetinin emirlerine uygun hareket edilmesi gerektiğine

3. Amasya Genelgesi'nde;

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum, milletimizin yok olduğu izlenimini vermektedir.

Genelgede alınan bu kararlarla aşağıdakilerden hangisi belirtilmiştir?

- A) Millî Mücadele'nin amacı
- B) Millî Mücadele'nin yöntemi
- C) Millî Mücadele'nin gerekçesi
- D) Millî Mücadele'nin siyasi programı

4. Havza'daki çalışmalarını tamamlayan Mustafa Kemal, 12 Haziran 1919'da Amasya'ya geldi. Burada Ali Fuat Cebesoy, Rauf Orbay ve Refet Bele gibi yakın arkadaşlarının imzası ve Konya'da bulunan Cemal Paşa ile Erzurum'da bulunan Kâzım Karabekir Paşa'nın da onayıyla Amasya Genelgesi'ni yayımladı.

Mustafa Kemal'in Amasya Genelgesi'ni yayınlarken, yakın arkadaşlarının imzasını ve bazı paşaların onayını almasının amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Genelgenin gücünü artırmak
- B) Millî Mücadele'yi halka mal etmek
- C) Millî Mücadele'yi kişisellikten kurtarmak
- D) Erzurum Kongresi'nin toplanmasını sağlamak

Amasya Genelgesi

- Havza Genelgesi'nden sonra hükûmet tarafından İstanbul'a çağrılan Mustafa Kemal, bu çağrıya uymadı.
- Millî birlik ve beraberliği sağlama çalışmalarına devam eden Mustafa Kemal, Havza'dan Amasya'ya geçerek 22 Haziran 1919 tarihinde Amasya Genelgesi'ni yayımladı.
- Amasya Genelgesi'nde Mustafa Kemal Paşa, Ali Fuat Paşa, Rauf Bey ve Refet Bey'in de imzaları vardır. Ayrıca Cemal Paşa ve Kâzım Karabekir Paşa'nın da onayı alınmıştır.

Amasya Genelgesi'nin Maddeleri ve Yorumları

1. Vatanın bütünlüğü ve milletin istiklali tehlikededir.

Yorum: Ülkenin durumuna dikkat çekilmiş ve Millî Mücadele'nin gerekçesi belirtilmiştir.

2. İstanbul'daki Hükûmeti, üzerine aldığı sorumluluğun gereğini yerine getirememektedir. Bu durum ulusumuzu yok olmuş gibi göstermektedir.

Yorum: İstanbul Hükûmeti halka şikayet edilmiş ve Millî Mücadele'nin gerekçesi belirtilmiştir.

3. Milletin istiklalini, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

Yorum: Millî egemenlik ile millî bağımsızlık benimsenmiş, Millî Mücadele'nin amacı ve yöntemi belirtilmiştir.

4. Milletin haklarını gür sesle dünyaya duyurmak için her türlü baskı ve denetimden uzak millî bir heyetin varlığı zaruridir.

Yorum: Temsil Heyetinin kurulması gerektiğine işaret edilmiştir.

5. Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması kararlaştırılmıştır.

Yorum: Ülke içinde birlik ve beraberliğin sağlanması amaçlanmıştır.

6. Bütün illerin her sancağından milletin güvenini kazanmış üç temsilcinin mümkün olan en kısa zamanda yetişmek üzere yola çıkarılması gerekmektedir.

Yorum: Ulusal bir kongrenin toplanması ve ulusal kararlar alınması amaçlanmıştır.

7. Her ihtimale karşı bu mesele millî bir sır olarak tutulmalı ve temsilciler gereğinde yolculuklarını kendilerini tanıtmadan yapmalıdırlar.

Yorum: Ortamın güvensizliğine dikkat çekilmiştir.

Amasya Genelgesi'nin Önemi

- Millî Mücadele'nin amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.
- İlk kez İstanbul Hükûmetine karşı çıkılmış ve millet egemenliğinin öneminden bahsedilmiştir.
- İhtilal beyannamesi niteliği taşımaktadır.

5. Amasya Genelgesi'nde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması kararlaştırılmıştır.
- Bunun için bütün illerin her sancağından milletin güvenini kazanmış üç temsilcinin mümkün olan en kısa zamanda yetişmek üzere yola çıkarılması gerekmektedir.
- Her ihtimale karşı bu mesele millî bir sır olarak tutulmalı ve temsilciler gerektiğinde yolculuklarını kendilerini tanıtmadan yapmalıdırlar.

Genelgede alınan bu kararlara göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Millî iradeye önem verildiği
- B) Mebusan Meclisinin toplanması için çalışıldığı
- C) Geleceğine sahip çıkması için halka çağrı yapıldığı
- D) Güvenlik gerekçesiyle temsilcilerin dikkatli olması gerektiği

6. "Amasya Genelgesi'nde Millî Mücadele'nin amacı ve yöntemi açıklanmıştır." diyen bir kişi, genelgenin aşağıdaki kararlarından hangisini bu düşüncesine kanıt olarak gösterebilir?

- A) Her türlü denetim ve etkiden uzak bir millî kurul oluşturulmalıdır.
- B) Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- C) Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- D) Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır.

7.

Amasya Genelgesi Kararı

Milletin içinde bulunduğu durum ve şartların gereğini yerine getirmek ve haklarını gür sesle cihana duyurmak için her türlü baskı ve kontrolden uzak millî bir heyetin varlığı zaruridir.

Amasya Genelgesi'nin bu kararı doğrultusunda oluşturulan ve TBMM açılana kadar Millî Mücadele'yi bir hükûmet gibi yöneten kurul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Temsil Heyeti
- B) Kuvâ-yı Millîye
- C) Mebusan Meclisi
- D) Millî Kongre Cemiyeti

8. Mustafa Kemal'in;

- Havza Genelgesi'ni yayımlaması
- Amasya Genelgesi'ni yayımlaması
- Millî cemiyetleri tek yönetim altında birleştirerek Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetini kurması

gibi çalışmalarının ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî Mücadele'nin etkinliğini artırmak
- B) Temsil Heyetinin kurulmasını sağlamak
- C) Düzenli ordunun kurulmasını sağlamak
- D) Millî sınırların belirlenmesini sağlamak

İSTİKLAL YOLCULUĞU (Erzurum Kongresi)

1. Erzurum Kongresi'nin toplanmasından önce sivil bir kişi olan Mustafa Kemal'e "Emrinizdeyim, komutanım!" diyerek onu Millî Mücadele'nin lideri olarak kabul etmiştir.

Bu kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A)

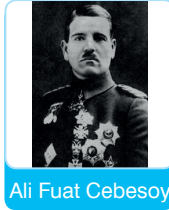
İsmet İnönü

B)

Kâzım Karabekir

C)

Ali Fuat Cebesoy

D)

Ali Saip Ursavaş

2.

Erzurum Kongresi Kararı

Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı millet topyekûn kendini savunacaktır.

Kongrede alınan bu karara göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İşgale karşı vatanın savunulması gerektiği
B) İşgallere karşı mücadele edilmesi gerektiği
C) Halkın hep birlikte kendini savunması gerektiği
D) Bağımsızlığımıza aykırı olmadığı sürece dış yardımın kabul edilebileceği

3. Erzurum Kongresi, Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyetinin katkıları ile toplandı. Kongrenin toplanma amacı, Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti ve Doğu Karadeniz'de bir Pontus Devleti kurulmasına engel olmaktır.

Bu bilgilere göre Erzurum Kongresi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğudaki cemiyetlerin katkılarıyla toplandığı
B) Aldığı kararlar bakımından ulusal nitelikte olduğu
C) Ermeni ve Rumların zararlı faaliyetlerini engellemek için toplandığı
D) Toplanma şekli bakımından bölgesel nitelikte olduğu

4. Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.
- Manda ve himaye kabul edilemez.
- Mebusan Meclisinin derhâl toplanmasına çalışılacaktır.

Kongrede alınan bu kararlar, aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilemez?

- A) Ulusal irade
B) Ülke bütünlüğü
C) Tam bağımsızlık
D) Sınırları genişletme

Erzurum Kongresi

- Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin kurulmasını engellemek amacıyla Erzurum Kongresi'ni toplanmasını sağladı.
- Kazım Karabekir'in çağrısı üzerine Erzurum'a gelen Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'nin başkanlığına seçildi.
- Kongre, doğu illerinden gelen katılımcıların katılımıyla toplanmıştır.

Erzurum Kongresi'nin Maddeleri ve Yorumları

1. Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.

Yorum: İlk kez millî sınırlardan ve ülkenin bütünlüğünün korunması gerektiğinden bahsedilmiştir.

2. Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı millet topyekûn kendini savunacak ve direnecektir.

Yorum: Milletin düşmana karşı hep birlikte mücadele etmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.

3. Osmanlı Hükûmeti vatani koruyamaz ve bağımsızlığı sağlamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.

Yorum: İstanbul Hükûmetine alternatif olacak geçici bir hükûmet kurulması gerektiğinden bahsedilmiştir.

4. Kuvâ-yı Millîye'yi etkin, millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

Yorum: Millî kuvvetlerin etkinliğinin artırılması gerektiği ve millet egemenliğinin önemi vurgulanmıştır.

5. Hristiyan azınlıklara siyasi bütünlüğümüzü ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

Yorum: Azınlıklara verilen ayrıcalıklara karşı çıkılmıştır.

6. Manda ve himaye kabul edilemez.

Yorum: Tam bağımsızlığın sağlanması amaçlanmıştır.

7. Mebusan Meclisi derhâl toplanmalı ve hükûmet işleri meclis tarafından yürütülmelidir.

Yorum: Millî iradeye önem verilmiş ve hükûmetin çalışmalarının Meclis denetimi altına alınması amaçlanmıştır.

Erzurum Kongresi'nin Önemi

- ▶ İlk kez millî sınırlardan bahsedilmiştir.
- ▶ Toplanma şekli bakımından bölgesel, aldığı kararlar bakımından ulusal bir kongredir.
- ▶ Kongreden sonra Doğu illeri adına Temsil Heyeti kurulmuştur.
- ▶ Manda ve himaye fikri ilk kez reddedilmiştir.

5.

Genelge-Kongre	Önemi
...I...	Halk arasında millî bilinç uyandırıldı. Mitingler düzenlenerek işgaller kınandı.
...II...	Millî Mücadele'yi bir hükûmet gibi yönetecek olan Temsil Heyeti kurulmuştur.
...III...	Millî Mücadele düşüncesi eyleme geçmiş, ilk kez İstanbul Hükûmetine karşı çıkmıştır.

Bu tabloda numaralarla boş bırakılan yerlere yazılması gerekenler, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Havza Genelgesi	Amasya Genelgesi	Erzurum Kongresi
B)	Amasya Genelgesi	Havza Genelgesi	Erzurum Kongresi
C)	Havza Genelgesi	Erzurum Kongresi	Amasya Genelgesi
D)	Amasya Genelgesi	Erzurum Kongresi	Havza Genelgesi

6.

Mustafa Kemal Erzurum Kongresi hazırlıkları devam ederken İstanbul'a dönmesi yönünde baskılar karşısında askerlik görevinden istifa ettiğini bildirdi. Mustafa Kemal bundan sonra Millî Mücadele'yi Türk milletinin bir ferdi olarak yürütme kararı aldı.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sivil bir kişi olduğu için emirlerinin dinlenmediği
- B) Ulusun geleceği için kendi çıkarlarından vazgeçtiği
- C) Mücadelesini sivil bir kişi olarak devam ettirdiği
- D) Millî Mücadele'yi yürütürken bazı zorluklarla karşılaştığı

7.

"Erzurum Kongresi, toplanma şekli bakımından bölgesel bir kongredir." **diyen bir kişi aşağıdakilerden hangisini bu düşüncesine kanıt olarak gösterebilir?**

- A) Manda ve himaye fikrini reddetmesini
- B) Kongreye Mustafa Kemal'in başkanlık etmesini
- C) Doğu illerinden gelen temsilcilerin katılımıyla toplanmasını
- D) 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında yapılmasını

8.

Millî Mücadele Döneminde alınan aşağıdaki kararların hangisiyle ülkedeki gayrimüslimlere ayrıcalık tanınmasına karşı çıkmıştır?

- A) Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür; parçalanamaz.
- B) Millet bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- C) Vatanın bağımsızlığını korumayı İstanbul Hükûmeti sağlayamadığı takdirde, geçici bir hükûmet kurulacaktır.
- D) Azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengeyi bozacak haklar verilemez.

İSTİKLAL YOLCULUĞU (Sivas Kongresi)

1.

.....?.....	
Amasya Genelgesi	Kurulması gerektiğine işaret edildi.
Erzurum Kongresi	Doğu illerini temsil etmek üzere kuruldu.
Sivas Kongresi	Üye sayısı ve yetkileri artırılarak bütün yurdu temsil etmekle görevlendirildi.

Bu tabloya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî cemiyetler B) Düzenli ordu C) Temsil Heyeti D) Kuvâ-yı Millîye

2. Sivas Kongresi, hükûmetin ve İtilaf Devletlerinin bütün engellemelerine rağmen yurdun dört bir yanından gelen delegelerin katılımıyla 4 Eylül 1919'da Sivas Lisesi salonunda toplandı. Temsil Heyeti Başkanı ve çağrı sahibi olarak kürsüye çıkan Mustafa Kemal açış konuşmasında, bu kongrenin vatanın tek bir bütün, milletin tek bir vücut olduğunu göstermek için toplandığını vurguladı.

Bu bilgilere göre Sivas Kongresi ile aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulusal nitelikte bir kongre olduğu
B) Tüm engelleme girişimlerine rağmen toplandığı
C) Millî birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla toplandığı
D) Toplanmasına Erzurum Kongresi'nde karar verildiği

3.

Sivas Kongresi'nin toplanması hazırlıkları sürerken, gelişmelerden haberdar olan İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletleri kongreyi engellemek için çeşitli yöntemlere başvurdular.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgiye örnek gösterilebilecek durumlardan biri değildir?

- A) Kuvâ-yı İnzibatiye ordusunun kurulması
B) Sivas'ın işgal tehdidinde bulunulması
C) Anadolu'daki sivil ve askerî makamlara Mustafa Kemal'i tutuklamaları yönünde emirler verilmesi
D) Mustafa Kemal ve arkadaşlarının ülkeyi I. Dünya Savaşı felaketine sürükleyen İttihatçılardan olduğunun yayılmaya çalışılması

4.

	Karar
.....?.....	Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
.....?.....	Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.
.....?.....	Ülke genelindeki millî cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirilmiştir.

Bu tabloda “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Sivas Kongresi
B) Alaşehir Kongresi
C) Erzurum Kongresi
D) Amasya Genelgesi

Millî İradenin Sesi: Sivas Kongresi

- Amasya Genelgesi'nde Sivas'ta bir kongre toplanacağından bahsedilmişti.
- İtilaf Devletleri Sivas'ı işgal edecekleri tehdidinde bulundular.
- İstanbul Hükûmeti Mustafa Kemal'i tutuklaması için Elazığ Valisi Ali Galip'i görevlendirdi ve halk arasında Mustafa Kemal'in İttihatçı olduğu fikrini yaymaya çalıştı.
- Bütün tehdit ve engellemelere rağmen kongre toplandı ve Mustafa Kemal başkan seçildi.
- Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar aynen kabul edilmiştir.

Sivas Kongresi'nin Madde-leri ve Yorumları

1. Anadolu'da faaliyet gösteren millî cemiyetler, “Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” adı altında birleştirilecektir.

Yorum: Cemiyetler tek yönetim altında toplanmış, ulusal birlik ve beraberlik sağlanmıştır.

2. Temsil Heyeti sadece doğu illerini değil, tüm yurdu temsil edecektir.

Yorum: Görev ve yetkileri artırılarak Temsil Heyeti ulus adına hareket eden bir kurul hâline getirilmiştir.

3. Kuvâ-yı Millîye Başkomutanlığı adıyla bir komutanlık kurulacaktır.

Yorum: Ali Fuat Paşa, Batı Cephesi Kuvâ-yı Millîye Komutanlığına atanmıştır. Böylece Temsil Heyeti yürütme yetkisini kullanmıştır.

4. Manda ve himaye kesin olarak reddedilmiştir.

Yorum: Tam bağımsızlıktan ödün verilmemiştir.

5. Mebusan Meclisinin toplanması için çalışmalara devam edilmesi kararlaştırılmıştır.

Yorum: Ulusal iradenin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

6. Ulusal direnişin sesini duyurmak için İrade-i Milliye adında bir gazete çıkarılacaktır.

Yorum: Millî Mücadele konusunda halkın doğru bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Sivas Kongresi'nin Önemi

- Toplanma şekli bakımından ve aldığı kararlar bakımından ulusal bir kongredir.
- Ulusal güçler birleştirilmiş, Millî Mücadele'nin etkinliği artırılmıştır.

Not: Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde alınan kararla Misak-ı Milli'nin esasları belirlenmiştir.

Millî Mücadele'nin Sesi: İrade-i Millîye Gazetesi

Halkı doğru bir şekilde bilgilendirmek ve halkın Millî Mücadele'ye destek vermesini sağlamak amacıyla kurulmuştur. Gazetenin ana başlığının altında "Millî Hareketin Savunucusudur." ifadesi Mustafa Kemal tarafından yazdırılmıştır.

İrade-i Millîye gazetesinin yanında Hâkimiyet-i Millîye ve Anadolu Ajansı da basın yayın yoluyla içte ve dışta Türk milletinin haklarını savunmak için kurulmuştur.

5. Sivas Kongresi'nde alınan kararlar sonucunda;

- Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedildi.
- Temsil Heyetinin yetkileri, tüm yurdu kapsar hâle getirildi.
- Millî direnişin ilk yayın organı olan İrade-i Millîye adlı gazetenin çıkarılması sağlandı.
- Ülke genelindeki millî cemiyetler, "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirildi.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sivas Kongresi'nin hedeflerinden biri olamaz?

- A) Millî Mücadele'nin tek bir merkezden yönetilmesi
B) Halkın Millî Mücadele hakkında doğru şekilde aydınlatılması
C) Sorunların çözümünde İstanbul Hükûmetinin desteğinin kazanılması
D) Tam bağımsızlığın koşulsuz olarak gerçekleştirilmesi

6.

	Gelişme	Sonuç
I.	Havza Genelgesi	Millî bilinç uyandırıldı.
II.	Amasya Genelgesi	Geleceğine sahip çıkması için Türk milleti mücadeleye çağrıldı.
III.	Erzurum Kongresi	Millî güçler tek yönetim altında toplandı.
IV.	Sivas Kongresi	İlk kez millî sınırlardan bahsedildi.

Tabloda yapılan eşleştirmelerin doğru olması için kaç numaralı gelişmelerin yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve IV.

7.

- Sivas Kongresi
- Erzurum Kongresi
- Balıkesir ve Alaşehir kongreleri

Bu kongrelerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşgallere karşı halkı örgütlemek
B) Ulusal sınırları belirlemek
C) Ekonomik kalkınmayı sağlamak
D) Düzenli ordunun kurulmasını sağlamak

8.

Sivas Kongresi'nde ülkede faaliyet gösteren tüm millî cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla tek yönetim altında birleştirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Sivas Kongresi'nde alınan bu kararın amaçlarından biri olamaz?

- A) Düşmana karşı güç birliği yapma
B) Millî birlik ve beraberliği sağlama
C) Millî Mücadele'ye dış destek sağlama
D) Millî kuvvetleri tek merkezde toplama

İSTİKLAL YOLCULUĞU (Amasya Görüşmeleri)

1.

İstanbul Hükûmeti Başkanı Ali Rıza Paşa'nın Temsil Heyetine yaptığı görüşme talebi, Temsil Heyeti tarafından kabul edildi. Temsil Heyeti Başkanı Mustafa Kemal ile İstanbul Hükûmetinin temsilcisi Bahriye Nazırı Salih Paşa arasında 20 - 22 Ekim 1919 tarihleri arasında Amasya Görüşmeleri yapıldı ve bazı protokoller imzalandı.

Bu metin aşağıdakilerden hangisinin göstergesi sayılabilir?

- A) İstanbul Hükûmetinin, Temsil Heyetinin kontrolüne girdiğinin
- B) İstanbul Hükûmetinin, Temsil Heyetini resmen tanıdığının
- C) Mustafa Kemal'in, İstanbul Hükûmetinde görev üstlendiğinin
- D) Amasya Görüşmeleri'nde Mebusan Meclisinin toplanmasına karar verildiğinin

2.

Mustafa Kemal, Sivas Kongresi'ni engellemeye çalıştığı için İstanbul Hükûmeti (Damat Ferit Paşa Hükûmeti) ile mücadeleye karar vererek Anadolu'daki illerin İstanbul ile iletişimini kesti. Yaşanan bu olaylar sonunda 30 Eylül 1919'da Damat Ferit Paşa istifa etmek zorunda kaldı. Ali Rıza Paşa yeni hükûmeti kurmakla görevlendirildi.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İstanbul Hükûmetine bağımlı bir politika takip ettiği
- B) İstanbul Hükûmetine karşı akılcı ve kararlı bir politika takip ettiği
- C) Takip ettiği politikayla Damat Ferit Paşa'nın istifa etmesini sağladığı
- D) Uyguladığı politikalar sonucunda İstanbul'da hükûmet değişikliği yaşandığı

3. Amasya Görüşmeleri'nden sonra Mustafa Kemal Paşa ve Temsil Heyeti üyeleri 27 Aralık 1919 tarihinde Ankara'ya gelerek burayı Millî Mücadele'nin merkezi hâline getirmişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi Temsil Heyetinin, Ankara'yı Millî Mücadele'nin merkezi yapmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Anadolu'nun ortasında güvenli bir konuma sahip olması
- B) Ulaşım ve haberleşme imkânları bakımından elverişli bir konuma sahip olması
- C) İstanbul'a ve Yunanlılar tarafından işgal edilen Batı Anadolu'ya yakın olması
- D) Sanayi bakımından gelişmiş bir yer olması

4. Amasya Görüşmeleri'nde Temsil Heyeti, İstanbul'un İtilaf Devletlerinin tehdidi altında olmasından dolayı Mebusan Meclisinin İstanbul dışında daha güvenli bir yerde toplanması gerektiğini söylemiştir. Ancak İstanbul Hükûmeti bu teklifi kabul etmemiş ve Mebusan Meclisi İstanbul'da toplanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin Temsil Heyetinin bu düşüncesini haklı çıkardığı söylenebilir?

- A) Mebusan Meclisinin Misak-ı Millî'yi ilan etmesi
- B) Millî cemiyetlerin tek çatı altında birleştirilmesi
- C) Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi yapılması
- D) Misak-ı Millî'nin ilan edilmesi üzerine İtilaf Devletlerinin İstanbul'u işgal etmesi

Amasya Görüşmeleri

- Sivas Kongresi'nden sonra Mustafa Kemal, İstanbul Hükûmeti ile ilişkilerini kesti.
- Anadolu'dan haber almayan Damat Ferit Paşa Hükûmeti istifa etmek zorunda kaldı ve yerine Ali Rıza Paşa Hükûmeti kuruldu.

Not

Damat Ferit Paşa Hükûmeti'nin istifa etmesi, Temsil Heyetinin İstanbul Hükûmetine karşı sağladığı ilk siyasi başarı sayılır.

- Yeni hükûmeti kuran Ali Rıza Paşa, Temsil Heyeti ile görüşme talebinde bulundu ve 20 - 22 Ekim 1919 tarihleri arasında Amasya Görüşmeleri yapıldı.
- Görüşmelerde Temsil Heyetini Mustafa Kemal, İstanbul Hükûmetini ise Bahriye Nazırı Salih Paşa temsil etti.

Amasya Görüşmeleri'nin Maddeleri ve Yorumları

1. Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, İstanbul Hükûmeti tarafından tanınacaktır.

Yorum: İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyetini ve Millî Mücadele'yi resmen tanımıştır.

2. Seçimler yapılacak, Mebusan Meclisi toplanacaktır.

Yorum: Ulusal iradenin ülke yönetiminde hâkim kılınması ve İstanbul Hükûmetinin denetlenmesi amaçlanmıştır.

3. İstanbul, İtilaf Devletlerinin tehdidi altında olduğundan Mebusan Meclisi İstanbul dışında daha güvenli bir yerde toplanacaktır.

Yorum: İstanbul, İtilaf Devletlerinin baskısı altında olduğundan, ulusal iradenin baskıdan uzak olan Anadolu'da daha kolay ortaya çıkabileceği düşünülmüştür.

4. Vatanın bütünlüğü ve bağımsızlığı korunacaktır.

Yorum: İstanbul Hükûmeti, Millî Mücadele'nin haklılığını kabul etmiştir.

5. İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyetinin rızası olmadan İtilaf Devletleri ile barış antlaşması imzalamayacaktır.

Yorum: İstanbul Hükûmetinin millî menfaatlere aykırı bir antlaşma imzalaması engellenmek istenmiştir.

Amasya Görüşmeleri'nden sonra Millî Mücadele'nin Ankara'dan yürütmesine karar verildi. Temsil Heyeti üyeleri 27 Aralık 1919 tarihinde Ankara'ya geldi.

Ankara'nın, Millî Mücadele'nin Merkezi Yapılmasının Nedenleri

- Güvenli bir konumdaydı.
- Ulaşım ve haberleşme imkânları elverişliydi.
- Yunanlar ile savaşılan Batı Cephesi'ne ve başkent İstanbul'a yakındı.

5. Ali Rıza Paşa Hükûmeti'nin, Temsil Heyetine görüşme talebinde bulunması sonucunda iki taraf arasında Amasya Görüşmeleri gerçekleşmiştir.

Bu bilgi ile Mustafa Kemal'in aşağıdaki sözlerinden hangisi arasında ilişki kurulabilir?

- A) "Artık İstanbul Anadolu'ya hâkim değil, bağlı olmak zorundadır."
- B) "Düşman bizi öldürmek niyetinde değildir. Düşmanın niyeti bizi diri diri gömmektir..."
- C) "Şerefsiz ve istiklalsiz, esir bir milletin çocukları olarak yaşamak yerine, efendice ve kahramanca ölmek elbette bize yakışan seçimdir..."
- D) "Artık milletin bundan sonra kendi haklarını kendisinin araması ve müdafaa etmesi, bizlerin de mümkün olduğu kadar bu yolu göstermemiz ve bütün bir ordu ile yardım etmemiz lazımdır."

6.

Amasya Görüşmeleri'nde, "İstanbul'da İtilaf Devletleri olduğu için Mebusan Meclisinin baskıdan uzak bir şekilde toplanması mümkün değildir. Bu nedenle Meclis, Anadolu'da Hükûmetin de uygun gördüğü bir yerde toplanmalıdır." kararı alınmıştır.

Verilen bilgiye göre, bu kararın alınmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) İstanbul'un, Osmanlı Devleti'nin başkenti olması
- B) Milletvekillerinin İstanbul'a gitmelerinin zor olması
- C) Millî iradenin özgür bir şekilde ortaya çıkamayacağının düşünülmesi
- D) İtilaf Devletlerinin, Mebusan Meclisinin İstanbul'da toplanmasını istemeleri

7. İtilaf Devletlerinin Osmanlı topraklarında yaptığı işgaller karşısında İstanbul Hükûmetinin;

- I. Mustafa Kemal'i 9. Ordu Müfettişliği görevinden alması
- II. Sivas Kongresi'nin yapılmasını engellemek için Elazığ valisi Ali Galip'i Mustafa Kemal'i tutuklamakla görevlendirmesi
- III. Amasya Görüşmeleri'ni gerçekleştirerek Temsil Heyetini resmen tanıması

faaliyetlerinden hangileri, İtilaf Devletlerinin isteklerine uygun hareket ettiğinin kanıtı sayılabilir?

- A) Yalnız II.
- B) Yalnız III.
- C) I ve II.
- D) I, II ve III.

8. Millî Mücadele Döneminde alınan aşağıdaki kararlardan hangisi Mustafa Kemal'in ulusal egemenliğe verdiği önem ile ilgili değildir?

- A) Erzurum Kongresi'nde, "Millî Meclisin derhal toplanmasını ve hükûmetin yaptığı işlerin Meclis tarafından kontrol edilmesini sağlamak için çalışılacaktır." kararının alınması
- B) Amasya Görüşmeleri'nde, "Vatanın bütünlüğü ve bağımsızlığı korunacak." kararının alınması
- C) Sivas Kongresi'nde, "Mebusan Meclisinin toplanması için çalışmalara devam edilecektir." kararının alınması
- D) Amasya Görüşmeleri'nde, "Seçimler yapılacak, ve Meclis-i Mebusan toplanacak." kararının alınması

BİR MİLLETİN YEMİNİ: MİSAK-I MİLLÎ (Misak-ı Millî'nin İlanı)

1. Misak-ı Millî'nin mecliste kabul edilmesi üzerine İtilaf Devletleri, kararların geri alınması için hükûmete baskı yaptılar. Misak-ı Millî'yi zorla kaldırmak için İstanbul'u resmen işgal ettiler (16 Mart 1920). Mebusan Meclisini basarak vatansever mebusları tutukladılar.

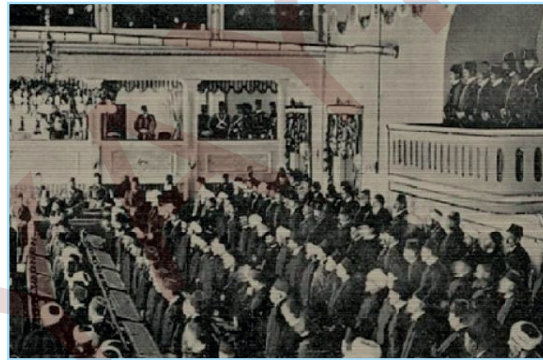
İtilaf Devletlerinin bu tavrı aşağıdakilerden hangisinin göstergesi sayılamaz?

- A) Baskıcı olduklarının
- B) Millî Mücadele'ye karşı olduklarının
- C) En kısa zamanda antlaşma yapmak istediklerinin
- D) Türk milletinin iradesini yok etmek istediklerinin

2. Mebusan Meclisinde 28 Ocak 1920 tarihinde Misak-ı Millî kararlarının kabul edilmesi üzerine İtilaf Devletleri

Bu bilgi aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilirse yanlış olur?

- A) İstanbul'u resmen işgal ettiler.
- B) Mebusan Meclisini dağıttılar.
- C) Bazı milletvekillerini ve Osmanlı aydınlarını tutukladılar, bazılarını da sürgüne gönderdiler.
- D) Misak-ı Millî kararları doğrultusunda antlaşma yapmak istediklerini İstanbul Hükûmetine bildirdiler.

3. Mustafa Kemal, Erzurum mebusu seçilmesi-ne karşın tutuklanma olasılığından dolayı İstanbul'a gitmedi. Ankara'da görüştüğü milletvekillerinden mecliste bir Müdafaa-i Hukuk Grubu oluşturmalarını, Misak-ı Millî'yi ilan ettirmelerini ve kendisini meclise başkan seçtirmelerini istedi.

Bu bilgiye göre Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Meclisin çalışmalarına yön vermeyi
- B) Ankara'da yeni bir meclisin açılmasını
- C) Millî Mücadele lehinde karar alınmasını
- D) Kongre kararlarının hukuki hâle getirilmesini

4. Misak-ı Millî'de alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Halkın çoğunluğunun Arap olduğu yerlerin geleceği için Arap halkının oyuna başvurulacaktır.
- Batı Trakya'nın durumu için halkoyuna başvurulacaktır.

Alınan bu kararlara göre aşağıdakilerden hangisine önem verildiği söylenemez?

- A) Boğazların güvenliğine
- B) Uluslararası eşitliğe
- C) Halk iradesine
- D) Ekonomik bağımsızlığa

Son Osmanlı Mebusan Meclisinin Toplanması (12 Ocak 1920)

- Amasya Görüşmeleri geçince İstanbul Hükûmeti, Mebusan Meclisinin toplanması kararını aldı.
- İtilaf Devletleri, Mebusan Meclisinin İstanbul'da toplanmasını engellemediler. Çünkü kendi istekleri doğrultusunda bir karar çıkacağını zannediyorlardı.
- Mustafa Kemal Erzurum'dan milletvekili seçilmesine rağmen güvenlik gerekçesiyle İstanbul'a gitmedi.
- İstanbul'a gidecek arkadaşlarıyla ön görüşme yapan Mustafa Kemal bazı isteklerde bulundu.

Mebusan Meclisine Katılacak Milletvekillerinden Mustafa Kemal'in İstekleri

- Kendisinin Mebusan Meclisi başkanlığına seçilmesini sağlamak
- Müdafaa-i Hukuk Grubu kurulmasını ve Mecliste ortak hareket edilmesini sağlamak
- Misak-ı Millî'nin Mecliste kabul edilmesini sağlamak

Osmanlı Mebusan Meclisi, 28 Ocak 1920 tarihinde Erzurum ve Sivas kongreleri kararları temel alınarak hazırlanan "Misak-ı Millî" kararlarını kabul etti.

BİR MİLLETİN YEMİNİ: MISAK-I MİLLÎ
(Misak-ı Millî'nin İlanı)

Misak-ı Millî Kararları

1. Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında işgal edilmemiş olan bölgelerin tümü Türk yurtdur, parçalanamaz.

Yorum: Ulusal sınırlarımız belirlenmiştir.

2. Halkın çoğunluğunun Arap olduğu yerlerin geleceği için Arap halkının oyuna başvurulacaktır.
3. Batı Trakya'nın durumu için halkoyuna başvurulacaktır.
4. Halkın kararıyla anavata katılan doğudaki üç sancakta (Kars, Ardahan ve Batum) gerekirse yeniden halkoylaması yapılacaktır.

Yorum: 2, 3 ve 4 nolu maddelerde halk iradesine verilen önem gösterilmiştir.

5. Ülkemizdeki azınlıkların hakları, komşu ülkelerdeki Müslümanların hakları ile aynı olacaktır.

Yorum: Azınlık haklarının ölçüsü belirlenmiş, uluslararası eşitlik ilkesine dikkat çekilmiştir.

6. Ulusal ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasal, hukuki ve ekonomik ayrıcalıklar kaldırılmalıdır.

Yorum: Tam bağımsızlığın sağlanması için kapitülasyonların kaldırılması amaçlanmıştır.

7. İstanbul ve Boğazların güvenliği sağlanmalıdır. Boğazların dünya ticaretine açılmasında ilgili devletlerin kararı geçerli olacaktır.

Yorum: Barışçı bir tutum benimsenmiştir.

5. Misak-ı Millî kararları İtilaf Devletlerinin İstanbul'u işgal etmesinde ve Mebusan Meclisini dağıtmalarında etkili olmuştur.

Aşağıdaki Misak-ı Millî kararlarından hangisinin İtilaf Devletlerinin bu şekilde hareket etmelerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan bölgelerin tümü, ayrılmaz bir bütündür.
- B) Tam bağımsızlığın sağlanabilmesi için millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen her türlü siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır.
- C) Boğazların dünya ticaretine açılmasına Osmanlı Devleti ile ilgili devletler birlikte karar vereceklerdir.
- D) İstanbul ve Marmara'nın güvenliği sağlanmalıdır.

6. Misak-ı Millî kararları ve yorumları ile ilgili aşağıda yapılan eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Kendi istekleriyle ana vatana katılmış olan Kars, Ardahan ve Batum için gerekirse tekrar halk oylaması yapılabilir ⇒ Halk kararına saygı duyulmuştur.
- B) Tam bağımsızlığın sağlanabilmesi için millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen her türlü siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır ⇒ Ulusal egemenliğin önemi vurgulanmıştır.
- C) Boğazların dünya ticaretine açılmasına Osmanlı Devleti ile ilgili devletler birlikte karar vereceklerdir ⇒ Türk yurdunun sınırları çizilmiştir.
- D) Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan bölgelerin tümü, ayrılmaz bir bütündür ⇒ Kapitülasyonlara karşı çıkmıştır.

7.

Bu şemada “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Türk yurdunun sınırları çizildi.
- B) Manda ve himaye düşüncesi kabul edildi.
- C) Kurtuluş Savaşı'nın siyasi programı belirlendi.
- D) Türk milleti tam bağımsızlık amacını dünyaya duyurdu.

8.

Misak-ı Millî	Azınlıkların hakları, komşu ülkelerdeki Müslümanların da aynı haklardan yararlanmaları şartıyla kabul edilecek ve sağlanacaktır.
----------------------	--

Misak-ı Millî'de alınan bu kararla aşağıdaki-lerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Ekonomik bağımsızlığın sağlanmasının
- B) Azınlık haklarının ölçüsünün belirlenmesinin
- C) Uluslararası eşitlik ilkesinin hayata geçirilmesinin
- D) Komşu ülkelerdeki Müslümanların haklarının korunmasının

BİR MİLLETİN YEMİNİ: MİSAK-I MİLLÎ (İstanbul'un İşgali - TBMM'nin Açılması)

1.

İstanbul'un, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilerek Mebusan Meclisinin dağıtılması üzerine Mustafa Kemal, millet iradesinin temsil edileceği bir kurulun kalmadığını görerek Ankara'da TBMM'nin açılmasını sağladı.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mebusan Meclisinin dağıtılmasının, TBMM'nin kurulmasında etkili olduğu
- B) Mustafa Kemal'in, krizleri fırsata dönüştürdüğü
- C) İtilaf Devletlerinin, Türk milletinin iradesini yok etmek istediği
- D) Düzenli bir ordunun kurulması çalışmalarına başlandığı

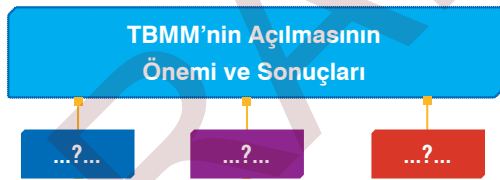
2.

3 Mayıs 1920'de 11 bakandan oluşan ve başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı TBMM Hükûmeti kuruldu. Kurulan hükûmet, vatani işgalden kurtarmak ve yeni devlet düzenini oluşturmak için çalışmalara başladı.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi TBMM Hükûmeti'nin görevleri arasında yer almaz?

- A) Millî bağımsızlığı sağlamak
- B) Çok partili hayata geçmek
- C) İşgallere karşı vatani savunmak
- D) Devlet teşkilatlanmasını sağlamak

3.

Bu şemada “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Ulusal egemenlik gerçekleşti.
- B) Yeni Türk Devleti fiilen kuruldu.
- C) Temsil Heyetinin görevi sona erdi.
- D) Osmanlı Devleti hukuken sona erdi.

4.

TBMM açıldıktan sonra alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Geçici olarak bir hükûmet başkanı tanımak ya da padişah vekili atamak doğru değildir.
- TBMM yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplar.
- Meclis başkanı aynı zamanda hükûmetin de başkanıdır.

Bu bilgilere göre TBMM ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenirse yanlış olur?

- A) Kişi egemenliğini güçlendirdiği
- B) Güçler birliği ilkesini benimsediği
- C) Meclis hükûmeti sistemini benimsediği
- D) Bağımsız hareket ettiği

TBMM'nin Açılması

- Mebusan Meclisinde Misak-ı Millî'nin kabul edilmesi üzerine İtilaf Devletleri, İstanbul'u resmen işgal ederek (16 Mart 1920) Mebusan Meclisini bastılar ve vatansever mebusları tutukladılar.
- İstanbul'un işgali üzerine Mustafa Kemal bir genelge yayımlayarak, Anadolu'daki İngiliz subaylarının tutuklanmasını ve Ankara'da toplanacak olan yeni meclis için hazırlıklara başlanmasını emretti.
- Yeni seçilen ve İstanbul'dan gelen milletvekillerinin katılımıyla 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da TBMM açıldı.

TBMM'nin Aldığı Kararlar ve Yorumları

1. Hükûmet kurmak zorunludur.

Yorum: Millî Mücadele'yi yürütmek için hükûmet kurulmasının gerekliliği belirtilmiştir.

2. Geçici olduğu bildirilerek bir hükûmet başkanı tanımak ya da padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.

Yorum: Meclisin bağımsız bir şekilde çalışacağı ve sürekli olduğu vurgulanmıştır.

3. TBMM'nin üstünde bir güç yoktur.

Yorum: İstanbul Hükûmeti yok sayılmıştır.

BİR MİLLETİN YEMİNİ: MİSAK-I MİLLÎ (İstanbul'un İşgali - TBMM'nin Açılması)

4. TBMM yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır.

Yorum: Güçler birliği ilkesi benimsenmiştir.

5. Meclis başkanı aynı zamanda hükûmetin de başkanıdır.

Yorum: Meclis hükûmeti sistemi benimsenmiştir.

6. Padişah ve halife baskı ve zordan kurtulduğu zaman, meclisin düzenleyeceği yasal ilkeler içinde durumunu alır.

Yorum: Meclisin, saltanat ve hilafet makamlarının üzerinde olduğu vurgulanmıştır.

Not

TBMM'nin açılması ile millî egemenlik ilkesi gerçekleşmiş ve yeni Türk Devleti fiilen kurulmuştur.

İlk TBMM;

- Tamamen Türk temsilcilerden oluştuğu için → Millî meclis,
- Kurtuluş Savaşı'nı yönettiği için → Savaş meclisi,
- Yeni bir devlet kurduğu için → Kurucu meclis,
- Farklı fikirlere sahip temsilcilerden oluştuğu için → Demokratik meclis,
- Güçler birliği ilkesini benimsediği için → Olağanüstü yetkilere sahip meclistir.

5.

	TBMM ile İlgili Bilgi	Özellik
I.	Yeni bir devlet kurdu ve 1921 Anayasası'nı kabul etti.	Kurucu meclis
II.	Kurtuluş Savaşı'nı yöneterek başarıya ulaştırdı.	Savaş meclisi
III.	Toplumsal farklı kesimlerden farklı fikirlere mensup temsilcilerden oluştu.	Olağanüstü yetkilere sahip meclis
IV.	Güçler birliği ilkesini benimsedi.	Demokratik meclis

Tabloda yapılan eşleştirmelerin doğru olması için, kaç numaralı bilgilerin yer değiştirmesi gerekir?

A) I ve II.

B) I ve III.

C) II ve IV.

D) III ve IV.

6.

İlk TBMM, 390 yerine 115 milletvekilinin katılımıyla toplandı. Meclis üyelerinin bir kısmı yeniden seçildi, bir kısmı da İstanbul'da toplanan Mebusan Meclisinin üyelerinden oluştu. Meclis; çiftçi, tüccar, avukat, gazeteci, bankacı, memur, asker, tarikat şeyhi, belediye başkanı, aşiret başkanı, mühendis, doktor, işçi gibi çeşitli meslek grupları ve toplumsal tabakalardan gelmiş milletvekillerinden oluşuyordu.

Bu bilgide TBMM'nin hangi özelliğinden bahsedilmiştir?

A) Savaş meclisi

B) Kurucu meclis

C) Demokratik meclis

D) Olağanüstü yetkilere sahip meclis

7.

24 Nisan 1923 tarihinde Büyük Millet Meclisinde, "Mecliste yoğunlaşan ulusal iradenin yurdun alın yazısına doğrudan doğruya el koymasını kabul etmek temel ilkedir. TBMM'nin üstünde bir güç yoktur." kararı alınmıştır.

Alınan bu karara göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Çok partili rejimin uygulanacağı

B) Güçler birliği ilkesinin kabul edildiği

C) İstanbul Hükûmetinin yok sayıldığı

D) Meclis hükûmeti sisteminin kabul edildiği

8.

Mustafa Kemal, Mebusan Meclisinin dağıtılması üzerine Ankara'da 23 Nisan 1920 tarihinde TBMM'yi açmıştır.

Bu bilgi, Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisine verdiği önemin göstergesidir?

A) Millî kültüre

B) Ulusal iradeye

C) Toprak bütünlüğüne

D) Ekonomik kalkınmaya

BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE KARŞI ÇIKARILAN AYAKLANMALAR

1.

Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar

Osmanlı Hükûmeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	Ahmet Anzavur, Kuvâ-yı İnzibatiye (Hilafet Ordusu)
Osmanlı Hükûmeti ve İtilaf Devletleri İş Birliğiyle Çıkarılan Ayaklanmalar	Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı, Afyon Ayaklanması, Konya Ayaklanması, Yozgat Ayaklanması, Millî Aşireti Ayaklanması
Kuvâ-yı Millîye Liderleri Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe

Verilen harita ve bilgilere bakarak ayaklanmalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düzenli ordu tarafından bastırıldıkları
- B) Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde etkili oldukları
- C) Çıktığı yerin ya da çıkaranların ismiyle adlandırıldıkları
- D) Millî birlik ve beraberliğin bozulmasına neden oldukları

2. "Büyük Millet Meclisine karşı çıkan ayaklanmaların bastırılmasında Millî Mücadele'yi destekleyen vatansever din adamlarının da katkısı olmuştur." diyen bir kişi aşağıdakilerden hangisini bu düşüncesine kanıt olarak gösterebilir?

- A) TBMM'nin, İstiklal Mahkemelerini kurmasını
- B) TBMM tarafından Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılmasını
- C) Halkın, doğru bilgilendirilmesi için Anadolu Ajansı'nın kurulmasını
- D) Ankara müftüsü Rifat Börekçi'nin Millî Mücadele lehinde fetva yayımlamasını

- 3. – Düşmanın Batı Anadolu'daki ilerleyişinin hızlanması
- TBMM'nin para ve insan gücünün boşa harcanması ve kardeş kanının akması

Bu durumların yaşanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Misak-ı Millî'nin ilanı
- B) İstiklal Mahkemelerinin kurulması
- C) TBMM'ye karşı ayaklanmaların çıkması
- D) Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması

TBMM'ye Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar

- ▶ TBMM açıldıktan sonra Millî Mücadele'yi engellemek isteyen güçler TBMM'ye karşı ayaklanmışlardır.

TBMM'ye Karşı Ayaklanma Çıkaran Güçler

1. İstanbul Hükûmetinin Çıkar-dığı Ayaklanmalar

Nedeni: İstanbul Hükûmetinin Anadolu'daki otoritesini korumak istemesi

- ▶ Anzavur Ayaklanması
- ▶ Kuvâ-yı İnzibatiye Ayaklanması

2. İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletlerinin Birlikte Çıkar-dığı Ayaklanmalar

Nedeni: İtilaf Devletlerinin yapacakları işgalleri kolaylaştırmak istemesi

- ▶ Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı ayaklanmaları
- ▶ Koçgiri Ayaklanması
- ▶ Bozkır Ayaklanması
- ▶ Millî Aşireti Ayaklanması

3. Azınlıkların Çıkardığı Ayaklanmalar

Nedeni: Azınlıkların Anadolu'da kendi devletlerini kurmak istemeleri

- ▶ Rum ayaklanmaları
- ▶ Ermeni Ayaklanmaları

4. Bazı Kuvâ-yı Millîyecilerin Çıkardığı Ayaklanmalar

Nedeni: Düzenli ordunun emrine girmek istememeleri

- Çerkez Ethem Ayaklanması
- Demirci Mehmet Efe Ayaklanması

TBMM'nin İsyanlara Karşı Aldığı Önlemler

1. Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarıldı.

Yorum: TBMM yasama yetkisini kullanarak isyancılarla hukuki yollardan mücadele etti.

2. Ankara Müftüsü Rifat Börekçi'den Millî Mücadele lehinde fetva alındı.

Yorum: Halkın Millî Mücadele'ye olan desteğinin artırılması amaçlandı.

3. İstiklal Mahkemeleri kuruldu.

Yorum: TBMM, yargı yetkisini kullanarak suçluları cezalandırmayı amaçladı.

4. Anadolu Ajansı kuruldu.

Yorum: Millî Mücadele konusunda iç ve dış kamuoyunu doğru bilgilendirmek amaçlandı.

TBMM'ye Karşı Çıkan Ayaklanmaların Sonuçları

- TBMM'nin otoritesi arttı.
- Yunanlıların Anadolu'daki ilerleyişi kolaylaştı.
- Düzenli ordu kurma çalışmaları hızlandı.

4. Millî Mücadele Döneminde;

- Anadolu Ajansı'nın kurulması
- İrade-i Millîye gazetesinin çıkarılması
- Hâkimiyet-i Millîye gazetesinin çıkarılması

gibi çalışmalarla aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Millî Mücadele'yi tanıtıp güçlendirmenin
- B) Kuvâ-yı Millîye birliklerinin kaldırılmasını sağlamanın
- C) Millî Mücadele aleyhindeki olumsuz propagandaları etkisiz hâle getirmenin
- D) Millî Mücadele konusunda halkı doğru bilgilendirmenin

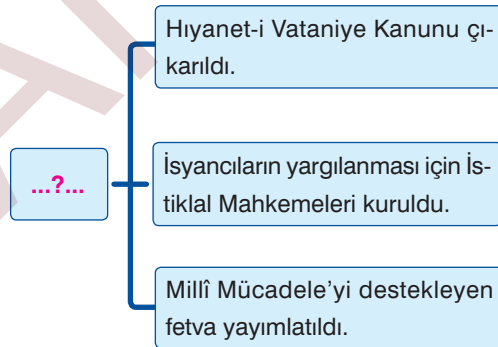
5. İstanbul Hükûmetinin,

- I. Kuvâ-yı İnzibatiye Ordusu'nu kurması
- II. Ahmet Anzavur İsyanı'nın çıkarılması
- III. Şeyhülislamdan alınan fetvanın İngiliz ve Yunan uçakları aracılığıyla Anadolu'nun her köşesine dağıtılması

faaliyetlerinden hangileri, TBMM'ye karşı İtilaf Devletleri ile iş birliği yaptığının doğrudan kanıtı sayılabilir?

- A) Yalnız III.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I ve III.

6.

Bu şemada “?” ile boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İsyanların Bastırılmasının Sonuçları
- B) TBMM'ye Karşı İsyan Çıkaran Kişiler
- C) İsyanlara Karşı TBMM'nin Aldığı Önlemler
- D) TBMM'ye Karşı Çıkan İsyanların Nedenleri

7.

Kuvâ-yı Millîye ve Millî Mücadele'ye karşı başlayan ayaklanmalar Meclis açıldıktan sonra da Meclis'e karşı devam etmiştir. 1919'da başlayan ve 1921'in sonlarına doğru bastırılabilen ayaklanmaların kışkırtıcıları Osmanlı Hükûmeti ve İtilaf Devletleriydi.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ayaklanmaların iki yıldan fazla sürdüğü
- B) TBMM'ye karşı ayaklanmaların çıkarıldığı
- C) İtilaf Devletlerinin Millî Mücadele'yi engellemeye çalıştığı
- D) Ayaklanmaların sadece Karadeniz kıyılarındaki etkili olduğu

GEÇERSİZ BİR ANTLAŞMA: SEVR ANTLAŞMASI

1.

“Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkâra ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Antlaşması, bizce mevcut değildir.”

Mustafa Kemal’in bu sözlerine göre Sevr Antlaşması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk milletini imha planı özelliği taşıdığı
- B) Türk milletinin idam fermanı niteliğinde olduğu
- C) Türk milletinin bağımsızlık mücadelesine son verdiği
- D) Türk milletini esarete mahkûm edecek nitelikte olduğu

2. İtilaf Devletleri hazırladıkları antlaşma taslağını Osmanlı heyetine bildirerek antlaşmanın bir ay içinde imzalanmasını istediler. Daha bir aylık süre dolmadan da Yunanlılar Balıkesir, Bursa ve Edirne’ye; İngilizler ise Bandırma ve Mudanya’ya asker çıkardılar.

İtilaf Devletlerinin bu şekilde davranmalarının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Antlaşmanın imzalanmasını hızlandırmak
- B) Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünü korumak
- C) Güç kullanarak istedikleri şartlarda bir antlaşma imzalanmasını sağlamak
- D) Osmanlı Devleti’ni antlaşmayı imzalamaya zorlamak

3.

Sevr Antlaşması Maddesi	Alan
Osmanlı ülkesinde mecburi askerlik kaldırılacak.	?...
Osmanlı Devleti savaş sonrası tazminat ödeyecek.	?...
Doğu Anadolu’da iki yeni devlet kurulacak.	?...

Bu tabloda “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilirse yanlış olur?

- A) Kültürel
- B) Siyasi
- C) Askerî
- D) Ekonomik

4.

Sevr Antlaşması’na Göre Boğazlar

...?...

...?...

...?...

Bu şemada “?” ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Boğazların iki yakası askerden arındırılacak.
- B) Boğazlar, uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek.
- C) Boğazlar Komisyonu’nda Türk üye bulunmayacak.
- D) Boğazlar Komisyonu’nun ayrı bir bütçesi ve ayrı bir bayrağı olacak.

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)

- İtilaf Devletleri, İtalya’nın San Remo kentinde Osmanlı Devleti’nin de durumunu görüşerek hazırladıkları antlaşma şartlarını Paris’e çağdırdıkları Osmanlı Hükûmeti temsilcilerine bildirdiler.
- Osmanlı temsilcilerinin antlaşmayı imzalamaması üzerine, İngilizler Bandırma ve Mudanya’ya; Yunanlılar ise Balıkesir, Bursa ve Edirne’ye asker çıkardılar.
- Sonunda Osmanlı yönetimi, barış şartlarını görüşmek üzere bir Saltanat Şurası topladı. Saltanat Şurası üyeleri Sevres (Sevr) Antlaşması’nı imzaladı.

Sevr Antlaşması’nın Bazı Maddeleri ve Yorumları

1. İstanbul, başkent olarak kalacak ancak Osmanlı Devleti barış şartlarına uymazsa İstanbul da Türklerden alınacaktır.

Yorum: Osmanlı’nın içişlerine karışılarak sürekli baskı altında tutulması amaçlanmıştır.

2. Boğazlar savaş ve barış zamanında İtilaf Devletleri’nin gemilerine açık olacak, uluslararası bir Boğazlar Komisyonu kurulacak, Türk üyesi bulunmayacak olan bu komisyonun ayrı bir bütçesi ve ayrı bir bayrağı bulunacaktır.

Yorum: Osmanlı Devleti’nin Boğazlar üzerindeki egemenlik hakları sona erdirilmek istenmiştir.

3. Doğu Anadolu'da Ermeni ve Kürt devletleri kurulacaktır.

Yorum: Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün parçalanması amaçlanmıştır.

4. Osmanlı Devleti'nde mecburi askerlik kaldırılacak, asker sayısı 50.700 olacak ve ordunun ağır silahları olmayacaktır.

Yorum: Osmanlı'nın savunma gücünün elinden alınması ve ülkenin işgallere açık hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

5. İtilaf Devletleri kapitülasyonlardan faydalananacaktır.

Yorum: Osmanlı'nın ekonomik bağımsızlığının sonlandırılması amaçlanmıştır.

6. Gayrimüslimlere çok geniş haklar tanınırken Hükümet bu konuda sürekli denetlenecektir.

Yorum: Azınlık hakları bahanesiyle Osmanlı'nın içişlerine karışılması ve sürekli şekilde baskı altında tutulması amaçlanmıştır.

Sevr Antlaşması;

- ▶ Türk milletine yaşama hakkı tanımayan ve Türk yurdunun parçalanmasını öngören bir belgedir.
- ▶ Mebusan Meclisinin onayından geçmediği için hukuken geçersizdir.
- ▶ Türk milletinin mücadele azmini kuvvetlendirmiştir.
- ▶ BMM antlaşmayı imzalayanları vatan haini ilan etmiştir.

5.

I. DURUM: Osmanlı Mebusan Meclisinde vatanın bağımsızlığı ve bütünlüğünün korunması kabul edilerek Misak-ı Milli kararları ilan edilmiştir.

II. DURUM: Sevr Antlaşması ise Türklere bağımsızlık hakkı tanımayan ve Türk yurdunun parçalanmasını öngören bir antlaşmadır.

Bu durumlara göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sevr Antlaşması'nın, Misak-ı Milli'ye aykırı olduğuna
- B) Sevr Antlaşması'nı kabul edenlerin Türk milletinin iradesiyle ters düştüğüne
- C) Sevr Antlaşması'nın, Mebusan Meclisinin kararlarına aykırı olduğuna
- D) Sevr Antlaşması'nın Türk milletinin mücadele azmini sona erdirdiğine

6.

İtilaf Devletlerinin kendi aralarında hazırladıkları Sevr Antlaşması taslağını Osmanlı Devleti kabul etmedi. Bunun üzerine İngilizler Osmanlı'ya Sevr Antlaşması'nı kabul ettirmek için Yunan kuvvetlerini genel saldırıya geçirdiler. Yunan ordusu 22 Haziran 1920 tarihinden itibaren Nazilli, Balıkesir, Bursa, İzmit, Uşak, Alaşehir ve Edirne'yi işgal etti. İngilizler, Mudanya ve Bandırma'ya asker çıkardı. Bu baskı ve zorlamalar karşısında Sevr'in taslağını görüşmek üzere İstanbul'da Saltanat Şurası toplandı. Bu şurada yapılan toplantı sonunda Rıza Paşa dışındaki şura üyeleri antlaşmanın kabul edilmesine karar verdiler. Bunun üzerine Paris'e giden Osmanlı heyeti 10 Ağustos 1920'de İtilaf Devletleri'yle Sevr Antlaşması'nı imzaladı.

Bu metne bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İngilizlerin, Yunanları desteklediğine
- B) Saltanat Şurası üyelerinin çoğunun Sevr Antlaşması'nı kabul ettiğine
- C) Sevr Antlaşması'nın Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından imzalandığına
- D) İtilaf Devletlerinin, Sevr Antlaşması'nı Osmanlı Devleti'ne kabul ettirmek için askerî güç kullandığına

7.

Sevr Antlaşması'na göre,

- Osmanlı ülkesinde mecburi askerlik kaldırılacak,
- 15 bini jandarma olmak şartıyla askerî kuvvet 50 bin kişi ile sınırlı olacak,
- Osmanlı ordusunda tank, ağır makineli tüfek, top ve uçak olmayacaktı.

Antlaşmadaki bu maddeyle Osmanlı Devleti'ne hangi alanda kısıtlama getirildiği söylenebilir?

- A) Ekonomik
- B) Kültürel
- C) Askerî
- D) Siyasi

8.

Sevr Antlaşması ile "Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığı elinden alınmıştır." diyen bir kişi antlaşmanın aşağıdaki maddelerinden hangisini bu görüşüne kanıt olarak gösterebilir?

- A) Osmanlı ülkesinde mecburi askerlik kaldırılacak.
- B) Osmanlı Devleti antlaşmaya uymazsa İstanbul da Türklerin elinden alınacak.
- C) Boğazlar savaş zamanında bile bütün devletlerin gemilerine açık tutulacak.
- D) Kapitülasyonlar İtilaf Devletlerinin yararlanacağı şekilde genişletilerek yeniden yürürlüğe konulacak.

ÜNİTE GELİŞTİRME TESTİ

1. Aşağıdaki tabloda Atatürk'ün bazı sözleri Kurtuluş Savaşı sırasında yapılan çalışmalarla eşleştirilmiştir.

Yapılan eşleştirmelerden hangisinin hatalıdır?

A)		"Memleketi yıkılmaktan ve parçalanmaktan kurtarmak için derhal bütün milli kuvvetleri esaslı teşkilat ile bir araya getirmekten başka çare yoktur."	Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin kurulması
B)		"Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla sulanmadıkça kaderine terk edilemez."	Sevr Barış Anlaşması'nın imzalanması
C)		"Nihayet bir devletin himaye ve yardımını kabul etmek, insanlık bakımından mahrumiyeti, acizliği ve beceriksizliği itraftan başka bir şey değildir."	Manda ve himayenin reddedilmesi
D)		"İstiklali tehlikeye girdiği zaman millet, ordularını kendisi toplar ve yalnız bir hareket tarzı kabul eder; o da istiklal uğruna sonuna kadar kanını akıtmaktır."	Kuvâ-yı Millîye örgütlerinin kurulması

2. Mustafa Kemal Paşa Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili Sadrazam Ahmet İzzet Paşa'ya gönderdiği telgrafında: "... Pek ciddi ve samimi olarak arz ederim ki ateşkes şartları arasında yanlış yorum ve anlamayı ortadan kaldıracak önlemler alınmadıkça orduları terhis edecek ve İngilizlerin her dediğine boyun eğecek olursak ihtirasların önüne geçmeye imkân kalmayacaktır." demiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in Mondros Ateşkes Antlaşması'na karşı tutumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Temkinli olunmasını istemiştir.
B) Maddelerin yoruma açık olmasını istemiştir.
C) Antlaşmanın maddelerinin netleştirilmesini istemiştir.
D) İtilaf Devletlerinin isteklerinin yerine getirilmesinin çözüm olmayacağını vurgulamıştır.

3. I. Kilikyalılar Cemiyeti
II. İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
III. Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
IV. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

Bu cemiyetlerin mücadele ettiği azınlıklar aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru gruplanmıştır?

	Ermeniler	Rumlar
A)	I ve II.	III ve IV.
B)	I ve III.	II ve IV.
C)	II ve IV.	I ve III.
D)	I ve IV.	II ve III.

4.

Yukarıdaki haritada Sevr Antlaşması'na göre Osmanlı topraklarının paylaşımı gösterilmiştir.

Bu haritaya bakarak aşağıdakilerden hangisinin planlandığı söylenemez?

- A) Boğazlar bölgesinin yönetiminin Fransızlara bırakılması
- B) Doğu Karadeniz kıyılarının ve Doğu Anadolu'nun Ermenilere bırakılması
- C) Anadolu'nun büyük bir kısmının İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi
- D) Akdeniz kıyılarının büyük çoğunluğunun İtalyanlar tarafından işgal edilmesi

5. Birinci Dünya Savaşı sonrası galip devletlerin yaptığı Paris Barış Konferansı kararları doğrultusunda Yunan ordusu, 15 Mayıs 1919'de İzmir'e asker çıkardı. İzmir Valisi İzzet Paşa, Damat Ferit Paşa Hükûmeti'nden gelen emir gereği bütün güvenlik görevlilerini çatışma yaşanmaması için kışlada topladı. Ancak gazeteci Hasan Tahsin, Yunan askerlerine ateş ederek Ege'deki ilk silahlı direnişi başlatırken şehit edildi.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Paris Barış Konferansı'nda Türkler aleyhine karar alındığı
- B) İşgallere karşı Osmanlı yönetiminin tepki veremediği
- C) Türk halkının işgalleri kabul etmeyeceğini gösterdiği
- D) Yunan Hükûmeti ile Osmanlı Hükûmeti'nin ortak hareket ettiği

6. Mustafa Kemal Amasya'ya geldiği sırada Anadolu'nun pek çok yerinde cemiyetler ve Kuvâ-yı Millîye birlikleri işgallere karşı koymaya başlamıştı. Ancak bu direniş hareketlerinin birleştirilmesi ve başarılı olması için tek bir merkezden idare edilmesi gerekiyordu.

Buna göre Amasya Genelgesi'nin aşağıdaki maddelerinden hangisinin bu amaçlarla ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- B) İstanbul hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğun gereğini yerine getirememektedir.
- C) Sivas'ta hemen millî bir kongrenin toplanması sağlanmalıdır.
- D) Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

1. I. Dünya Savaşı'nın en önemli nedenleri Almanya ile İngiltere arasındaki sömürgecilik yarışı ve özellikle de Balkanlarda etkili olan milliyetçilik akımıydı. Balkanlarda milliyetçilik akımını kullanan devlet Rusya idi. Çünkü sıcak denizlere inmek isteyen Rusya için iki önemli yol vardı: Balkanlardaki Slavları kullanarak Ege ve Adriyatik Denizi'ne inmek ya da İstanbul Boğazı'nı alarak Ege ve Akdeniz'e ulaşmak. Rusya I. Dünya Savaşı'na girerken İtilaf Devletleri ile savaş sonunda Boğazların kendisine verilmesi konusunda önceden anlaşmıştı. Osmanlı ise bu paylaşımı engellemek ve kaybettiği toprakları geri almak için savaşa girmiştir.

I. Dünya Savaşı öncesinde Avrupa

I. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa

Yukarıda verilen bilgiler ve haritalardan hareketle I. Dünya Savaşı ile ilgili;

- I. Savaş, Avrupalı devletlerin çıkar çatışmaları yüzünden başlamıştır.
- II. Savaş, Rusya'nın amaçlarına ulaşmasını sağlamıştır.
- III. Savaşın sonunda Avrupa'da birçok devletin siyasi sınırları değişmiş, devlet sayısı artmıştır.
- IV. Savaşın sonunda bazı çok uluslu devletler yıkılıp tarihe karışmış ve toprakları parçalanarak yeni ulusal devletler kurulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) II ve III. C) III ve IV. D) I, III ve IV.

2. Birinci Dünya Savaşı'nı bitiren ve savaşın İttifak Grubu'nun yenilgisiyle sonuçlanmasına yol açan pek çok etken vardır. Çeşitli cephelerde savaşan, grubunun yükünü omuzlayan ve ülkesindeki ayaklanmalarla da uğraşmak zorunda kalan Almanya'nın oldukça yorgun düşmesi bu etkenlerden biridir. Bir diğer önemli etken ABD'nin büyük askerî gücü ile İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girmesidir. Böylece İtilaf Devletleri, Bolşevik İhtilali nedeniyle savaştan çekilen Rusya'nın yerine çok daha güçlü bir müttefik kazanmışlardır. Ayrıca dünya devletlerinin çoğunluğunun İtilaf Devletlerini desteklemesi de bu konuda etkili olmuştur.

Birinci Dünya Savaşı ile ilgili verilen bu bilgilerde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yer almaz?

- A) ABD'nin savaşa katılması savaşın gidişatını nasıl etkilemiştir?
- B) Savaşta hangi grup rakibine üstünlük sağlamayı başarmıştır?
- C) Almanya'nın savaşı kaybetmesinde etkili olan faktörler nelerdir?
- D) Rusya'nın savaştan çekilmesinde etkili olan Bolşevik İhtilali'nin nedenleri nelerdir?

3. TBMM'nin amacı tam bağımsızlığı, vatanın bütünlüğünü ve ulusal egemenliği sağlamaktır. Bu amaçları gerçekleştirmeye çalışan TBMM'ye karşı İstanbul Hükûmetinin tavrı giderek sertleşti. İstanbul Hükûmeti TBMM'yi ve onunla birlikte ulusal kurtuluş hareketini yok etmek için halkı kışkırtarak Anadolu'nun birçok yerinde TBMM'ye karşı ayaklanmaların çıkmasında etkili oldu. İtilaf Devletleri ile birlikte hareket eden dönemin Sadrazamı Damat Ferit Paşa'nın kışkırtmaları sonucu Kuvâ-yı Millîye ve Millî Mücadele'ye karşı başlayan ayaklanmalar TBMM'nin açılmasından sonra da artarak devam etti. Millî Mücadele hareketini ve başta Mustafa Kemal olmak üzere bu hareketin önderlerini karalayan Damat Ferit Paşa, 10 Nisan 1920'de Şeyhülislam Dürri-zade Efendi'ye bir fetva yayımlatmıştı. İtilaf Devletleri'ne ait uçaklarla Anadolu'ya dağıtılan bu fetva ile Millî Mücadele önderleri Mustafa Kemal ve onun yakın arkadaşları vatan haini olarak ilan edilmişti.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) TBMM'nin yalnızca işgalcilerle değil, iç sorunlarla da mücadele ettiği
- B) Damat Ferit'in ülkedeki birlik ve beraberliği korumaya çalıştığı
- C) Mustafa Kemal'in Anadolu'daki direnişi örgütlerken çeşitli güçlüklerle karşılaştığı
- D) Damat Ferit Hükûmeti'nin Millî Mücadele aleyhine işgalcilerle iş birliği yaptığı

4.

Yukarıda Misak-ı Millî kararları sonrası İstanbul'un işgal edildiğini Mustafa Kemal'e bildiren telgraf verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) TBMM'nin İstanbul'un işgali ile ilgili önlem aldığına
- B) İstanbul'un, İngilizler tarafından işgal edilmeye başlandığına
- C) Misak-ı Millî kararlarının İtilaf Devletleri tarafından hoş karşılanmadığına
- D) Misak-ı Millî kararları arasında İtilaf Devletleri aleyhinde maddeler yer aldığına

5. **Mondros Ateşkes Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisinin Osmanlı topraklarını işgal amacı taşıdığı söylenemez?**

- A) Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve bu yerlerdeki istihkâmlar, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.
- B) İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehlikeye düşürecek bir durumun ortaya çıkması hâlinde Osmanlı Devleti'nin herhangi bir stratejik noktasını işgal edebileceklerdir.
- C) Osmanlı demir yollarından İtilaf Devletleri istifade edecek ve Osmanlı ticaret gemileri İtilaf Devletlerinin hizmetinde bulundurulacaktır.
- D) Doğu Anadolu'daki altı ilde bir karışıklık çıkarsa, İtilaf Devletleri bu illerin herhangi bir kısmını işgal hakkına sahip olacaklardır.

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR (1. ÜNİTENİN TEKRARI)

1. İtalya, sömürge elde etmek için saldırdığı Trablusgarp'ta yaptığı mücadelede başarılı olamayınca On İki Ada'yı işgal etti ve Osmanlıların "Kale-i Sultani" olarak adlandırdığı Çanakkale Boğazı'na saldırıda bulundu. İtalya başarısız olsa da Balkan Savaşlarının da başlaması üzerine Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kalmıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İtalya'nın ekonomik olarak güçlenmek için Trablusgarp'a saldırdığı
B) Osmanlı'nın, Trablusgarp ile karadan bağlantı kurma imkânının olmadığı
C) İtalya'nın, Balkan devletleri ile birlikte hareket ettiği
D) Balkan Savaşlarının başlamasının Osmanlı'nın barış istemesinde etkili olduğu

2.

.....?

- 31 Mart İsyanı'nın bastırılmasında görev almıştır.
- Trablusgarp'a gönüllü olarak gitmiş ve yerli halkı İtalyanlara karşı direnişe geçirmiştir.
- Çanakkale Savaşlarında Arıburnu, Anafartalar ve Conkbayırı'nda İtilaf kuvvetlerine karşı önemli başarılar kazanmıştır.

Yukarıda Mustafa Kemal'in 1919 yılına kadar üstlendiği bazı görevler ile ilgili bilgi verilmiştir.

Buna göre şemada “?” olan yere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa daha doğru olur?

- A) Mustafa Kemal Okulda
B) Mustafa Kemal ve Ailesi
C) Dört Şehir ve Mustafa Kemal
D) Adım Adım Liderliğe

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR (1. ÜNİTENİN TEKRARI)

3. Mustafa Kemal Sofya'da ataşemiliterlik görevi yaparken Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sorunlarıyla yakından ilgilenmişti. Onların kültürel hayatlarının geliştirilmesi için girişimlerde bulunan Mustafa Kemal, Bulgaristan'da yaşayan Türklerin çıkardığı gazeteleri yakından takip etmişti. Bulgar meclisinde incelemelerde bulunmuş, Türk milletvekilleri aracılığıyla ülke siyasetinde etkin rol oynamaya çalışmıştı. Bu çalışmalar Bulgaristan'daki Türklerin varlığını korumasını ve millî bilinç temellerinin oluşmasını sağlamıştı.

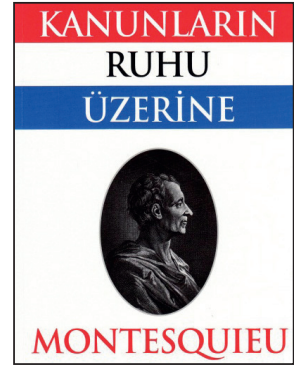
Bu bilgilere göre Mustafa Kemal'in Sofya görevi sırasında aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Bölgedeki Türklerin Türkiye'ye dönmelerini sağlamayı
- B) Türklerin sosyal ve kültürel hayatını yakından tanımayı
- C) Bulgaristan'daki Türk varlığını geliştirmeyi
- D) Parlamenter rejimin işleyişini öğrenmeyi

4. Mustafa Kemal'in eserlerini okuduğu yabancı yazarlardan birisi de Fransız düşünür Montesquieu'dur. Montesquieu'ye göre en iyi yönetim biçimi halka dayanan cumhuriyet yönetimidir. Mustafa Kemal de Kurtuluş Savaşı'nın bitmesi ile birlikte zaman kaybetmeden cumhuriyet yönetimi-ne geçilmesi yolunda adım atmıştır.

Bu bilgilerin Mustafa Kemal'in aşağıdaki hangi yönüyle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Eğitim hayatıyla
- B) Millî kültüre değer vermesiyle
- C) Demokrasi bilincinin gelişmiş olmasıyla
- D) Millî Mücadele'yi başlatmasıyla

5. Mustafa Kemal millet egemenliği ve demokrasi konusunda J.J Rousseau ve Montesquieu'dan etkilenmiştir. İnkılapçılık ruhunu Tevfik Fikret'ten, vatan ve millet sevgisini Namık Kemal ve Mehmet Emin Yurdakul'dan alan Mustafa Kemal'in fikirlerinin oluşmasında Ziya Gökalp önemli rol oynamıştır. Mustafa Kemal bu kişilerin eserlerini okumuş ve kendi düşüncelerini oluşturmuştur.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farklı fikirlerden yararlanarak kendi düşünce dünyasını oluşturduğu
- B) Fikirlerinin yabancı ideolojilerle açıklanabileceği
- C) Yabancı düşünürlerden etkilendiği
- D) Yerli aydınlardan etkilendiği

6. Fransa'nın Cezayir ve Tunus'u, İngiltere'nin Mısır'ı ele geçirmesinden sonra İtalya da Kuzey Afrika'da kalan son Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'ı ham madde ve pazar ihtiyacını karşılamak amacıyla işgal etti. Bu arada büyük devletlerin kışkırtmalarıyla Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ birleşerek 12 Ekim 1912'de Osmanlı Devleti'ne savaş ilan ettiler.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı öncesi durumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toprak bütünlüğü bozulmuştur.
- B) Askerî ve siyasi açıdan zayıflamıştır.
- C) Osmanlı toprakları sömürge hâline gelmiştir.
- D) Osmanlı, kaybettiği toprakları geri almaya çalışmıştır.

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR (1. ÜNİTENİN TEKRARI)

1. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak için ortaya atılan fikir akımları arasında Osmanlılık da yer almaktaydı. Osmanlılık fikir akımına göre dil, din ve ırk ayrımı yapılmaksızın ülkede yaşayan tüm milletlerin Osmanlı vatandaşı olduğu vurgulanmıştır. Böylece bir üst kimlik oluşturarak hangi milletten olursa olsun Osmanlı kimliği, birlik ve beraberliğin sağlanmasında ve azınlıkların Osmanlı Devleti'nden ayrılmasının önüne geçilmesinde etkili olacaktı. Bu fikir Jön Türkler ve İttihatçılar tarafından desteklenmiştir. Osmanlılık fikir akımının etkisi ile Tanzimat ve Islahat Fermanları ilan edilmiş, Kanun-i Esasi ile birlikte Mebusan Meclisi açılmıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlılık fikir akımı ile ilgili aşağıdaki öğrenci cevaplarından hangisi yanlıştır?

A)

Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmıştır.

B)

Osmanlı'nın yönetim şeklini değiştirmiştir.

C)

Demokrasi hareketlerini olumlu yönde etkilemiştir.

D)

Gayrimüslimlerin devlete olan bağlılıklarını artırmaya çalışmıştır.

2.

Şam'da iki arkadaşını da yanına alarak "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti"ni kuran Mustafa Kemal, cemiyetin adının neden "Vatan ve Hürriyet" olduğunu soranlara şu yanıtı vermişti: "Ancak hür fikirli insanlardır ki vatanlarına sahip olabilirler. Onlardır ki vatanlarını kurtarıp korumak kudretine sahip olurlar."

Bu bilgide Mustafa Kemal'in;

- I. İnkılapçılığı
- II. Vatanseverliği
- III. Özgür düşünce sahibi oluşu

gibi kişilik özelliklerinden hangileri vurgulanmıştır?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

3.

Mustafa Kemal'in kurmay başkanlığını yaptığı Hareket Ordusu Selanik'ten İstanbul'a gelerek 31 Mart Ayaklanması'nı bastırdı. İstanbul'da düzen yeniden sağlanarak meşrutiyet yönetimi korundu. Mustafa Kemal sadece isyanın bastırılmasında değil; ordunun kurulması, hareketin planlanması ve ordunun İstanbul'a gelmesinde önemli rol oynadı.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rejimin korunmasında görev almıştır.
- B) Hareket Ordusu'nun oluşturulması, faaliyetlerinin planlanması ve 31 Mart İsyanı'nın bastırılmasında etkili olmuştur.
- C) Hareket Ordusu'nun komuta kademesinde görev almıştır.
- D) Askerlik ve siyasetin birbirinden ayrılması için çaba göstermiştir.

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR (1. ÜNİTENİN TEKRARI)

4. Balkan Savaşları sırasında Gelibolu Yarımadası'nda görev yapan Mustafa Kemal, bölgeyi iyi tanımalarının avantajını kullanarak Çanakkale Cephesi'nde Mehmetçikle birlikte Arburnu, Anafartalar ve Conkbayırı'nda İtilaf birliklerinin ilerleyişini durdurdu ve İtilaf güçlerini yenilgiye uğrattı.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. Balkan ve Çanakkale savaşları sırasında Gelibolu Yarımadası'nda görev almıştır.
- II. Balkan Savaşları sırasında Edirne'nin alınmasını sağlamıştır.
- III. Çanakkale savaşlarında düşmanı yenilgiye uğratmıştır.
- IV. Kazandığı başarılarından dolayı rütbesi yükseltilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve III. D) II, III ve IV.

5. Osmanlı Devleti ile İtalya arasında 18 Ekim 1912 tarihinde yapılan Uşi Antlaşması'na göre, Trablusgarp tamamen, On İki Ada ise geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştır. Trablusgarp halkının dinî yönden Osmanlı halifesine bağlı kalması kabul edilmiştir.

Bu bilgiye göre;

- I. Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybetmiştir.
- II. Osmanlı Devleti'nin Ege Denizi'ndeki etkisi azalmıştır.
- III. Trablusgarp halkının dinî ve kültürel yönden Osmanlı'ya olan bağlılığı devam ettirilmek istenmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

6. Mustafa Kemal, Selanik Askerî Rüştiyesinde derslerindeki başarı ve zekâsıyla kısa sürede öğretmenlerinin dikkatini çekti. Sınıf çavuşluğu ve müzakerecilik gibi önemli görevlere seçildi.

Bu bilgide aşağıdakilerin hangisinden daha fazla bahsedilmiştir?

- A) Selanik Askerî Rüştiyesindeki öğretmenlerden
- B) Selanik Askerî Rüştiyesinde uygulanan öğretim yöntemlerinden
- C) Mustafa Kemal'in, Selanik Askerî Rüştiyesindeki başarılarından
- D) Mustafa Kemal'in asker olmak istemesinin nedenlerinden

7. Osmanlı topraklarından olan Selanik; Müslüman, Musevi, Rum, Ermeni, Bulgar ve Sırp gibi çeşitli milletlerin, kültürlerin uyum içinde olduğu bir şehirdi. Selanik'te yaşayan milletler arasındaki bu uyum, Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımının etkisi ile İngiltere, Fransa ve Rusya gibi büyük devletlerin kışkırtmaları sonucunda bozuldu.

Bu bilgilere göre Selanik ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Etnik yapısının çeşitli olduğu
- B) Kültürel çeşitliliğe sahip olduğu
- C) Milliyetçilik akımından etkilendiği
- D) Avrupa devletlerince işgal edildiği

MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR (2. ÜNİTENİN TEKRARI)

1.

	Bilgi	Amasya Genelgesi	Erzurum Kongresi	Sivas Kongresi
1	Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesi, amacı ve yöntemi belirlenmiştir.	✓		
2	Bu kongreden sonra İrade-i Millîye gazetesi çıkarılmaya başlanmıştır.		✓	
3	Toplanma şekli, amacı ve aldığı kararlar bakımından ulusal bir kongredir.			✓
4	Bu kongre sonucunda Doğu illeri adına ilk defa Temsil Heyeti kurulmuştur.		✓	
5	İlk kez millî sınırlardan bahsedilerek vatanın parçalanamayacağı belirtilmiştir.	✓		
6	Temsil Heyetinin üye sayısı ve yetkileri artırılarak tüm ülkeyi temsil eder hâle getirilmiştir.		✓	
7	Toplanma şekli ve amacı bakımından bölgesel, aldığı kararlar yönüyle ulusal bir kongredir.			✓
8	Millî cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adıyla tek çatı altında toplanmıştır.		✓	

Tabloda yapılan eşleştirmelerle ilgili yapılan aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Doğru ve yanlış eşleştirme sayısı birbiriyle aynıdır.
 B) Erzurum Kongresi'yle ilgili yapılan eşleştirmelerin 3'ü yanlıştır.
 C) Doğru eşleştirme sayısı, yanlış eşleştirme sayısından fazladır.
 D) Amasya Genelgesi'yle ilgili yapılan tüm eşleştirmeler doğrudur.

2. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı öncesinde kendini güvende hissetmediği için İngiltere ve Fransa'yla ittifak kurmak istedi. Ancak İngiltere ve Fransa bu teklifi kabul etmedi. Bunun üzerine Osmanlı yöneticileri Almanya ile yakınlaşmaya başladı.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı öncesindeki durumu ile ilgili;

- I. İttifak arayışı içindedir.
 II. Siyasi yalnızlıktan kurtulmak istemektedir.
 III. Kafkasya bölgesine hâkim olmak istemektedir.
 IV. Ekonomik kısıtlamalardan kurtulmak istemektedir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II. B) I ve III.
 C) II ve III. D) I, II ve III.

3.

Mondros Ateşkes Antlaşması hükümlerince Osmanlı ordusu terhis edilince Mustafa Kemal, 13 Kasım 1918 tarihinde İstanbul'a geldi. O gün İtilaf Devletleri donanmaları da İstanbul limanına demirlemişti. Bu durum karşısında, Mustafa Kemal "Geldikleri gibi giderler." diyerek tepkisini göstermiştir.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ümitsizliğe kapılmadığı
 B) Türk milletinin esareti kabul etmeyeceğine inandığı
 C) Bağımsızlığın kazanılması konusunda kendisine ve milletine güvendiği
 D) İtilaf Devletlerini kızdıracak davranışlardan uzak durulması gerektiğini düşündüğü

4.

IRAK CEPHESİ

- İngilizlerin Basra Körfezi'nden asker çıkarması ile başlamıştır.
- İngilizler Orta Doğu petrollerini ele geçirmeyi, Osmanlı'nın İran üzerinden Hindistan'a yapabileceği bir saldırıyı önlemeyi amaçlamıştır.
- Türk kuvvetleri Kutülamâre'de kısmi bir başarı sağladıysa da İngilizler 1917'de Bağdat'ı ele geçirerek Musul'a kadar ilerlemeyi başarmış ve sonuçta cephe genelinde başarılı olmuşlardır.

Bu bilgilere göre Irak Cephesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İngilizler tarafından açılmıştır. B) Sömürgecilik amacıyla açılmış bir cephe dir.
- C) Osmanlı'nın başarısızlığı ile sonuçlanmıştır. D) Yerli Arap aşiretleri İngilizlere yardım etmiştir.

5.

“Herhangi bir devletin teknik, sınai ve ekonomik yardımını memnurlukla karşılıyoruz... Yeter ki devletimizin ve ulusumuzun iç ve dış bağımsızlığını ve yurdumuzun bütünlüğünü zedeleme amacını güden gizli düşünceleri olmasın.”

Mustafa Kemal'in bu sözlerine göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Güçlü bir devletin himayesini kabul edilebiliriz.
- B) Kesinlikle dış yardım kabul etmemiz mümkün değildir.
- C) Bağımsızlığımıza ve vatanımıza zarar vermemek koşuluyla dış yardım kabul edebiliriz.
- D) Ülkemiz aleyhinde gizli emelleri olan devletlerden yardım alabiliriz.

6. Wilson İlkeleri'ne göre Birinci Dünya Savaşı sonucunda savaşı kazanan ülkeler, savaşı kaybeden ülkelerden toprak almaya-
cak ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Türklerin çoğunlukta olduğu bölgeler Türklere bırakılacaktı. Ancak İtilaf Devletleri savaştan
sonra Osmanlı topraklarını dört bir yandan işgal etmişlerdir.

Bu bilgiler aşağıdakilerden hangisinin göstergesi sayılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin, Birinci Dünya Savaşı'nı kaybettiğinin
- B) İtilaf Devletlerinin, Wilson İlkeleri'ni dikkate almadığının
- C) İtilaf Devletlerinin, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü parçaladığının
- D) Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerin işgallerden etkilenmediğinin

MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR (2. ÜNİTENİN TEKRARI)

1.

Haritada I. Dünya Savaşı'nda İtilaf ve İttifak Devletleri gösterilmiştir.

Bu harita ile I. Dünya Savaşı'nın;

- I. Silahlanma yarışı
- II. Sömürgecilik yarışı
- III. Milliyetçilik düşüncesi
- IV. Devletler arası bloklasmalar

nedenlerinden hangileri arasında ilişki kurulabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız IV. C) I ve III. D) II ve IV.

2. Millî cemiyetlerin özelliklerinden bazıları şunlardır:

- ★ Türk milletinin işgallere karşı ilk ve doğal tepkisidir.
- ★ İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletlerine karşı mücadele etmişlerdir.
- ★ Kurulmalarında milliyetçilik ve bağımsızlık duyguları hâkim olmuştur.
- ★ İşgaller karşısında İstanbul Hükûmetinin tepkisiz kalması üzerine Türkler tarafından kurulmuşlardır.
- ★ İşgalleri önce gösteri ve telgraflarla protesto etmişler, daha sonra kendi bölgelerini savunmak amacıyla silahlı direniş birlikleri (Kuvâ-yı Millîye) kurmuşlardır.

Bu bilgilere göre millî cemiyetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tek bir merkezden idare edildikleri
- B) Millî bilincin ortaya çıkmasında rol oynadıkları
- C) İşgallere karşı mücadele etmek amacıyla kuruldukları
- D) Kuvâ-yı Millîye'nin güçlenmesine ve silahlı direnişe katkı sağladıkları

3.

	Gelişme	Önemi
I.	Amasya Genelgesi	İlk kez İstanbul Hükûmetine karşı çıktı.
II.	Erzurum Kongresi	Manda ve himaye fikri ilk kez reddedildi.
III.	Sivas Kongresi	Millî cemiyetler tek yönetim altında toplandı.
IV.	Amasya Görüşmeleri	Mebusan Meclisinin Anadolu'da güvenli bir yerde toplanması sağlandı.

Tabloda yapılan gelişme-önemi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

4.

İngiliz Muhipleri Cemiyeti	Padişah Vahdettin ve Damat Ferit Paşa'nın da üye olduğu bu cemiyet, hilafeti desteklerden Türk halkının uyanan millî bilincine karşı ise tavır almışlardır. Cemiyet üyeleri, İngilizlerle dostluğun kuvvetlendirilmesi gerektiğini savunmuşlardır.
---	--

Bu tablodaki bilgilere göre İngiliz Muhipleri Cemiyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Millî Mücadele'ye karşı olduğu
- B) Tam bağımsızlığı sağlamayı amaçladığı
- C) İstanbul Hükûmeti tarafından desteklendiği
- D) İngilizlerle ilişkileri güçlendirmeyi amaçladığı

5.

"Kuvâ-yı Millîye, milletin ruhundan ve sonsuza kadar yaşama ve bağımsızlık isteğinden doğmuş bir birliktir ki, onu hiçbir şey yok edemeyecektir."

Mustafa Kemal'in düşüncelerine göre Kuvâ-yı Millîye'nin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî bağımsızlığı sağlamak
- B) Meşrutiyet sistemini yıkmak
- C) Ulusal egemenliği sağlamak
- D) Uluslararası eşitlik anlayışını güçlendirmek

6.

Sivas Kongresi'nde Anadolu'daki tüm ulusal güçler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi. Millî Mücadele'nin ilk yayın organı olan İrade-i Millîye adlı gazetenin çıkartılmasına karar verildi.

Bu bilgiye göre Sivas Kongresi'nde aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Millî güçleri tek yönetim altında toplamanın
- B) Millî Mücadele'nin etkinliğinin artırılmasının
- C) Kuvâ-yı Millîye'nin kaldırılarak düzenli orduya geçilmesinin
- D) Millî Mücadele konusunda halkın doğru bilgilendirilmesinin

7.

"Hükûmet haberleşmesi dışındaki telsiz, telgraf ve kablo-ların kontrolü İtilaf Devletlerine geçecektir."

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın bu maddesiyle İtilaf Devletlerinin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Osmanlı ekonomisini kontrol altına almayı
- B) Osmanlı'nın savunma gücünü elinden almayı
- C) Yapacakları işgallerin duyulmasını engellemeyi
- D) Ermeni devletinin kurulmasına zemin hazırlamayı